

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

שנה ה' (תשפ"א)

מאמרים נבחרים משכינת חמדה, שווים לכל נפש מכוונים ומרוממים
מכתבם וכלשונם מותוך הספרים הקדושים

במדבר - שבועות

זהר המבואר
הפטר והפכוד

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

מהדורת 'קרון מצלי בכח'

ישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה
נהריה

מכון אור לישרים

ירושלים - נהריה

מחיים את תורת הקדמונים:

לראשונה ביאור מופלא על ספרו של
הקדמון רבי מאיר עראמה זיע"א
בנו של בעל "עקרת יצחק" זיע"א

שקיעה

לצורך

זריחה

"מאיר הנהלורת" המבואר תרגום

צורה לספרו המהולל
של גדולי הקדמונים

ביאור נרחב | ציונים והשוואות | אלפי מראי מקומות |
פיסוק וניקוד | הקדמות מופלאות | פרקי תולדות ומבוא
כותרות משנה | עימוד מרדכי עין

תור הוחב של יהודי ספרד שקע בקדרות עם גירושם,
וכנבאת חוזה שרטט החכם הקדמון רבי מאיר עראמה
זיע"א בביאורו השלם על ספר תהילים נחמה חדשה: כל
השקיעות הם לצורך זריחות חדשות טולות יותר. ענע
הרואות שבעקבות הגירוש התפורו צדיקי ספרד לכל
הארצות ובכך האירו פני כל העולם. כבריה התיכון שור
רביע בתהילות יוד המלך הארה חדשה ללבבות הנשברים
באוקיי גלויות עמע: השקיעה בדלי-גלות הוא כדי להוריה
ישועה גדולה יותר. "דלות" כדי ש"לי יהושע".

ארה"ב: 437-0054 (718)
אירופה: 44-20-8806-0176

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

אור הגאולה לישרי לב

מרכז הזמנות:
1800-22-55-66

אוצר פניני החסידות

אוצר כלום
לפרשת השבוע

במדבר – שבועות

מתורתו של אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א

אמונת יציאת מצרים פרושו הוא כמו ש'מקבל מר'בנו ה'בעל שם טוב זיע"ע, ש'ב'קל עידן ח'שכות ו'טמטום מ'כל מיני צרות ו'חומות העומדים על האדם, יתן ב'בו אמונת יציאת מצרים - ש'הקדוש ברוך הוא ברגע של יציאת מצרים חשב על כל בר ישראל שלא ידח ממנו נדח, ונתן תקנה לכל בר ישראל, ומוציא את עמו בכל עידן וזמן מכל מיני מעיקין בגוף ובנפש, ובכל אמונה זה באמת תכף יתפרדו כל פועלי און ולכל בני ישראל היה אור במושב'בתם

(רבי אהרן ראטה זיע"א, עבודת הבורא - מאמר עבודה שבלב)

אוצר פניני החסידות

השבוועות | חג השבוועות מסגל לגאולה **טו**
אמרי אמת | השמחה והחיוק העצום שעל כל איש ישראל לשאב מיום זה בו קבלנו את התורה **טז**
עולת החדש | בחג השבוועות יש לבנו פאמירת פתר ב'אנר' על בנינו צדיקים **טז**
דברי יואל | על ידו תשובה חזקה יבול להשלים בשעת קריאת התורה של שבוועות מה שחוסר בהנהגה למתן תורה **יז**
מוחשף הלבנו | התורה היא עצמתנו ויחברך **יז**
תורת שלום | הנהגור בבלוזה זה מבטח לו ש'יזקה לקתר תורה **יח**
לב דוד | לליל שבוועות הזמן גורם קרבת אליהם וקעת להשליח הבלי העולם אחרי גור **יח**
פרי צדיק | בלילה זה זכו בני ישראל לערבות ומתיקות בתורה | אינו הנהגה באמירת התקון לאמירה גרידא אלא לקבוע את אור התורה בלב **יח**
דברי ברוך | אמירת תחלת וסוף כל ספר הם כעין דגמאות שפראה הסוחר **יט**
לקוטי מוה"ר | המקנה בשבוועות הוא בחינת שער החמשים **יט**
משמרת שלום | שלושה טעמים למנהג הצדיקים בדורות האחרונים לישן קמעה אחר התקון קדם תפלת שחרית **כ**
שפע חיים | רמז להתעורר על שפל מצבנו **כ**
לקוטי שיחות | החלוק בין מראה המרובה של ושיגיה למראה המרובה של יחזקאל **כ**

אוצרות גאוני הדורות

זרע יעקב | טעם קריאת פרשת במדבר קדם חג השבוועות **כב**
אברהם אנכי | גדל אהבת ה' לישראל **כג**
מקום מקדש | בן עשרים לרדף את האויבים **כג**
מלאכת מוחשבת | החוטא צריך להזהר יותר מעין רעה **כג**
לקוטי אמרי אל | עשיית מצוה מסייעת לעשיית מצוה נוספת **כד**
חומת אגון | זה גדר שיבצר משה רבנו בחלקו בשכר ששתק בשעה שנתמנה בן לראש הדגל **כד**
בן שלמה | המלמד את בן חברו תורה מקבל שכר שלם **כה**
דעת סופר | נקבת הלמוד והבכורים העתידים להוליד **כה**
לוינו את | טעם קבדות הלויים מבוך חדש אינו משום חשש ספק ונפלים פיון שהמנון היה על פי ה' **כה**
נקש יהודה | פדית הבכורים בחמישה בעון מכירת יוסף **כו**
וידבר משה | אסור היהורו אחר הנהגת הקב"ה **כו**

חג השבוועות

דברי שלמה | הכאת בכורים על ידי למוד התורה וזכודוש חדושים **כה**
דבר בעתו | תקון הנמים והלילות שעברו בלא תורה **כו**
זמן אהרן | עתה חג השבוועות בשביל בניית ישראל למיט שצרי טהרה יקדשה **כז**
בן איש חיל | קריאת השם 'גמ' השבוועות על שם שנתנה התורה ממיט שערי פינה **כז**
פתחי תורה | בן' בסיון היה זמן מתן תורתנו פיון ששכלו בו לשם גרות **כט**
דורש טוב | בטולה של תורה היא קיימה ויסודה **כט**
פתחי תורה | קבלת התורה בחתינות ובישוב הדעת **כט**
אהל יצחק | השגת מעלת 'מלכות' על ידי קבלת התורה **כ**
מעשי צדיקים **כ**
יומא דהילולא **לא**
ספירו ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה **מ**
זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד **מה**

תורת אמת | שבת זו היא המקור למתן תורה **א**
בית אהרן | בשבת זו טמון ומפקד קבלת התורה **א**
תפארת שלמה | בשבת זו יורדים נשמות מעולם העליון לטעי לעם ישראל לקבלת התורה **א**
פרי צדיק | על ידי הנקנת האדם בחמשה ימים קדם קבלת התורה זוכה לעקירת העציר **ב**
דרך המלך | שמחה ותשוקה מלאים בחדרה ליום קבלת התורה המתקרב ובא **ב**
לב שמחה | ימים גדולים וקדושים | הנקנה על ידי שמירה בקדשה **ב**
בארות המים | עם ישראל התפילו להארת הלב בתורה בימים אלו **ג**
באורו של חמה | שאנו את ראש' - יש להתכונן לחג השבוועות עם רוממות המלך והלב **ג**
לקוטי הלכות | קוראים פרשת במדבר לפני חג השבוועות להמשיך הארה מששים רבוא ישראל כדי להשיג אלקות **ד**
דברי יחזקאל | פרשת במדבר - התקשרות בקדשת השבטים והנשיאים כהנהגת קבלת התורה **ד**
יכהו פאר | ענוה ושמחה הנהגה לקבלת תורה **ד**
לקוטי שיחות | השלום כתנאי לקבלת התורה | שכיות פרשת במדבר לחג השבוועות **ה**
אמונת ישראל | התבודדות בקרב הצבור **ה**
רב ייבי | מששים מקברים את האדם ומאירים לו כדי שיימיר גדלת ה' ולאחר מכן מסתייגים לו כדי שיתגע מעצמו **ו**
דברי פינה | באור דמיון עם ישראל לכוכים באפן נקלא **ז**
בארות המים | יזכר שהוא ממשפחות ה"ב שבטים ומבני אברהם יצחק ויעקב וייטיב מעשיו ולא יבשל את אבותיו **ז**
אור התורה | הדייקים בפסוק | באור הענין על פי מענה הרפי רבי זושא זיע"א בבאור הפסוק 'פי שפתי כהן' שמדור דעת התורה יבקשו מפיהו **ח**
מלאך ה' | צבאות הוא' **ח**
אילנא דחיי | הצדיקים אינם מתלוננים כלל על כל אשר חסר להם ותולים את כל מחסורם בעונותיהם **ט**
פתוחי חותם | השקמת בית הנקטת, קביעות מקום ומעלת עשרה ראשונים **ט**
באר משה | המסתופפים בצל הצדיק זוכים שהשם יתברך משרה שכינתו עמיהם וצדיקם בו יתברך **י**
עבודת צדיקים | בכל עת יכול כל אדם להתהפך ברגע אחד ולהדבק בה' והשם יתברך מקבל תשובתו | באור ענין הדגלים **י**
אור לשמים | באפשרות מתאספים אצל הצדיק מקימים את השכינה הקדושה ומקרים את הגאולה **יא**
אמרי נעים | הבטל לצדיק פונקטו נמשכת לו על ידי הצדיק ואין שום רע נגרם ממנו ואין בניו בוטיטים בעבודת ה' מפת העשירות **יא**

חג השבוועות

דורש טוב | מעלת יום שבו נתנה תורה והיה כל העולם תלוי ועומד בו **יב**
בוצינא ונתורא | יש לפחד מתה השבוועות יותר מראש השנה **יב**
עקדת יצחק | כמו שראש השנה הוא יום הדין בגשמינות בין חג השבוועות הוא יום הדין ברוחניות **יב**
שליה הקדוש | התעוררות לזכר ביום מתן תורה את מעמד הר סיני ושמחה והולחה לקבלת התורה **יג**
לקוטי תורה | באור החלוק בין התורה' וה'מדות' על דרך הפנימיות **יג**
מגן אברהם | קבלת התורה צריכה להיות באופן שירגיש ויטעם ערבות נעימות וידידות של התורה, וישאר ערבות ומתיקות לכל השנה, ולשם כך צריך לזכר עצמו קדם קבלת התורה **טו**
שער יששכר | מנהג הצדיקים להאריך בברכת אברהם רבה ביום חג

נושאים בפרשת במדבר

לעם ישראל לקבלת התורה

וְאִתְּכֶם יְהִי אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית אִתְּחִיו הוּא' (במדבר א ד). **בְּבֹרַח עַל פִּי מִה שְׁכָתוֹב בְּפָרְקֵי אַבֹּת (פ"א מ"ד) יְהִי בֵיתָךְ בֵּית וְעַד לְחֻכְמִים וְכוּ', לְרַמֵּז בְּזֶה, עַל פִּי הַיָּדוּעַ אִם הָאָדָם עוֹשֶׂה מְצוּהַ בְּשִׁלְמוֹת זוֹכֵה לְבַחֲנֵינָת עֲבוּר נִשְׁמָה מְאִיזו צְדִיק מִדְּרוֹת שֶׁלְפָנָיו שְׁעֵשֶׂה גַם בֵּן הַמְצִינָה כְּזוֹ, כִּידוּעַ מִבְּעַל הַמִּחְבֵּר מְדַרְשׁ שְׁמוּאֵל שְׁהִיָּה בּו עֲבוּר נִשְׁמַת רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר עַל יְדֵי מְצוּת גְּמִילוּת חֻסְדִּים. וְזֶהוּ הַבֵּית וְעַד לְחֻכְמִים – לְהִיּוֹת בַּחֲנִינָת עֲבוּר מִהַחֻכְמִים שֶׁלְפָנָיו.**

וְזֶה שְׂאֵמַר רַב יוֹסֵף לֹא תִתְּנוּ עֲנוּה דְאִיכָא אָנָּא (סוטה מט:). וְכוּ', שְׂרַמְזוּ בְּזֶה כִּי עַל יְדֵי בַחֲנִינָת הָעֲנוּה זָכָה לְהַתְּעַבֵּר בּו נִשְׁמַת מִשָּׁה רַבְּנוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם שְׁהִיָּה מְסִיעֵנו בְּזֶה, וְזֶה שְׂאֵמַר דְאִיכָא אָנָּא – שֵׁישׁ בִּי בַחֲנִינָת מִשָּׁה. וְזֶהוּ שְׂאֵמַר (פסחים סח:) אִי לֹאוּ הָאִי יוֹמָא כְּמָה יוֹסֵף אִיכָא בְּשׁוּקָא, אַךְ אֲנִכִי זִכִּיתִי לְבַחֲנֵינָת עֲבוּר נִשְׁמָה מִמִּשָּׁה רַבְּנוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם שְׁזָכָה לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה עַל יְדֵי בַחֲנִינָת עֲנוּה, וְלִכֵּן נִקְרָא רַב יוֹסֵף סִינֵי וְכוּ'.

וּבְזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ הַפְּסוּקִים הַנִּלְ, כְּאֲשֶׁר הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת אָנוּ קוֹרִים אוֹתָהּ תְּמִיד קוֹרֵם שְׁבוּעוֹת, כִּי הִיא הַכְּנָה לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה. וְזֶה שְׁכָתוֹב וְאִתְּכֶם יְהִיו – פְּרוּשׁ כְּחֵם שֶׁל מִשָּׁה וְאֶהְרֹן יְהִיָּה תְּמִיד עִמָּכֶם לְסִיעַ לְכָל הַבָּא לְטָהַר, כְּאֲשֶׁר הוּא בְּבַחֲנֵינָת הַכְּנָעָה מִתְּעוֹרֵר בּו כַּחוֹ שֶׁל מִשָּׁה רַבְּנוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, וְאִם הוּא רוֹדֵף שְׁלוֹם מְעוֹרֵר כַּחוֹ שֶׁל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן.

אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית אִתְּחִיו הוּא – פְּרוּשׁ כִּי הַנִּשְׁמוֹת מְצַדִּיקֵי הַדּוֹר שֶׁלְפָנָיו הֵם בַּחֲנִינָת הָאֲבוֹת. כֵּל זָכַר לְגִלְגֻלָּתָם – 'זְכַר' הוּא בַּחֲנִינָת מְשֻׁפָּע. לְגִלְגֻלָּתָם – הוּא

שבת קודם חג השבועות

תורת אמת

רבי יהודה לייב אייגן מלובלין זיע"א

שבת זו היא המקור למתן תורה

הַשִּׁבְתָּ הַזֶּה שְׁקָדְם שְׁבוּעוֹת הוּא הַמְקוֹר לְמַתֵּן תּוֹרָה, כִּי הִלַּל מוֹדִים שְׁבִשְׁבַת נִתְּנָה תּוֹרָה (שבת פו:), וְהוּא הִיָּה אִזּו הַשִּׁבְתָּ הַרְאִשׁוֹן שְׁבַחֲדָשׁ סִינֹן, וְכֵן בְּכָל שָׁנָה בַּשִּׁבְתָּ הַרְאִשׁוֹן שְׁבַחֲדָשׁ סִינֹן מוֹפִיעַ הָאוֹר מִהַמְקוֹר שֶׁל מַתֵּן תּוֹרָה:

בית אהרן

רבי אהרן מפארלין זיע"א

בשבת זו טמון ומפקד קבלת התורה

כֵּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּכָל הַמִּסְפָּרִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקְשֶׁר מִשָּׁה אֶת כָּלֶם לְה'. כֵּל שַׁבַּת שְׁקוֹדֵם יוֹם טוֹב הוּא הַכְּנָה לְהִיּוֹם טוֹב, וְהַשִּׁבְתָּ הַזֶּה הוּא מְפָקוּדִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְשׁוֹן פְּקוּדוֹן, שְׁבִזֶה טְמוֹן וּמְפָקֵד קַבְּלַת הַתּוֹרָה:

שבת זו גדולה מחג השבועות

בַּשִּׁבְתָּ זֶה צְרִיף כֵּל אֶחָד לְרֹאוֹת לְהִכִּין עֲצִמוֹ לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה. וְחִזוֹר וְאָמַר כִּי הַשִּׁבְתָּ הוּא גְּדוֹל מִחַג הַשְּׁבוּעוֹת, וְאִיף יְהִיָּה הַכְּנָה לוֹ, רַק מִהַשִּׁבְתָּ צְרִיף לְהַמְשִׁיף הָאָרֶה לְהַחֲגוֹ וְיִרְאֶה כֵּל אֶחָד לְהִכִּין עֲצִמוֹ בְּקַדְשָׁהּ וּבְשִׁמְחָה לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה:

תפארת שלמה

רבי שלמה מנדומסק זיע"א

בשבת זו יורדים נשמות מעולם העליון לסייע

כל התקשרותו לר' יתבאר, בלא תורה אין חיים, ומי שחי בלא תורה ומצוות חיים של זקמה, חיים הגורעים מלא חיים הוא, רק זה היום שקיינו לו הוא יום קבלת התורה שבו נעשים יהודים בתורה ומצוות, חיים של טהרה, חיים שאיש הישראלי מקשר בהם באלקים בעולם הזה ובעולם הבא, והוא בחינת אטייל עמכם בגן עדן (רש"י ויקרא כו יב). הכל תלוי ביום של קבלת התורה.

ומה מאד גדלה שמחתו וחרדתו של האיש ליום הזה, שמח הוא עליו שבא, ומפחד הוא שלא יעבר עליו לבטלה חס ושלום ואז בכל השנה ירגיש את פגמיו, כי גם בשבועות יש יצר הרע, ואם לא יפתחו למעשים ומחשבות מגנות יפתחו לבטלה בלא התאמצות ובלא שמחה והתקדשות. והיו נכנים וכו' וכבסו וכו' (שמות יט יא). ובהתשוקה והתקדוה שיש לאיש הישראלי קדם קבלת התורה בזה מקדש עצמו לקבלת התורה. וזה גם רמז הספירה, חוץ מהסודות פשוט להזכיר בכל יום שחג השבועות קבלת התורה מתקרב:

לב שמחה

בני שמחה בונים מגור זיע"א

ימים גדולים וקדושים | הכנה על ידי שמירה בקרשה

מצות הגבלה קדם מתן תורה, והגבלת את העם' (שמות יט יב) — כל אחד בשלו, ייחן שם ישראל' (פסוק ב טו) לשון יחיד, כל אחד ההגבלה שלו, איתא בשם החדושי הרי"ם ז"ל 'איש על דגלו באתת לבית אבתם' (במדבר ב ב), כל אחד דגל שלו, האות שלו, שמירת אות ברית קודש, זו תכנה קדם מתן תורה.

ימים גדולים, 'איש על דגלו באתות' — כל אחד ההכנה שלו, ייחן שם ישראל כאיש אחד' להיות באחדות שכאשר נכללים

בחינת עבור נשמה. תפקדו אותם אתה ואהרן — לשון פקדון, שהיה נשמר בהם בפקדון לסייע לכל אחד ואחד מבני ישראל.

לכן מפרשה זו קודם מתן תורה מתנוצץ בחינת מתן תורה ויורדים נשמות מעולם העליון לסייע לכל בני ישראל לקבלת התורה כמו שהיה אז וכו'. לכן צוה הקדוש ברוך הוא למשה ואהרן למנות את בני ישראל, כי מי ערב לבו לגשת לדעת מספר בני ישראל אשר כל איש יכול להיות בו בחינת עבור מפמה צדיקים, ובזה היה פתח של משה ואהרן שהפירו בהם בפניהם, לכן תפקדו אתם אתה ואהרן:

פרי צדיק

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א

על ידי הכנת האדם בחמשה ימים קדם קבלת התורה זוכה לעקירת היצר

בשעת מתן תורה שנגעך יצר הרע מלבם, וזה זוכין מצד השם יתבאר, אכל עקר העבודה מצד האדם בכל שנה הוא התכנה בה ימים שקדם זמן מתן תורה להיות נעשה במדבר — להפקיר כל עניני עולם הזה, שלא יהיה לנו שום רצון רק רצונו של מקום, כמו שהיה בשעת מתן תורה. ועל ידי זה יכולים לזכות בזמן מתן תורה להקדשה מצד השם יתבאר כמו בשעת מתן תורה שבדבור לא יהיה נעקר יצר הרע מלבם ואז כל מעשה האדם בקדושה (ר"ח סיון - אות ג):

דרך המלך

רבי קלונימוס קלמיש מפיסצנא זיע"א
שמחה ותשוקה מלאים בתורה ליום קבלת התורה המתקרב ובא

איש הישראלי כשמוכיר את עצמו שיום קבלת התורה מתקרב ובא, שבו תלוי

וצ"ל בעל 'לכה דודי' מה שפכתב איך שבער ליל חג השבועות עם בעל ה'בית יוסף' יחד, מה ששמעו שם את דברי השכינה הקדושה אליהם, ואיך שככו בדמעות שלישי, עד שכל אחד עשה חשבון לעצמו איך שנגרעה.

אומר הפסוק: **שאו את ראש** (א ב), רא"ש נוטריקון ר'צון א'בינו ש'בשמים', אל תגשו לקבלת התורה בכהמה, אלא 'תרימו את המח', לחשב ביצד תוכלו למלא את רצונו יתברך, שכלל הפחות מהיום והלאה תתקנו את העבר והקבלו על העתיד.

שאו נוטריקון ו'לאהבה א'ת ש'מך, וכן ו'ליראה א'ת ש'מך, הכינו עצמכם צום הייליגען איינציגען רחמנות'דיקן באשעפער [להבורא הקדוש האחד והמיחד והרחום] עם אהבת השם יתברך ויראתו, שנעמד שם כמו במעמד הר סיני לקבל את התורה באהבה, ולנצל הזמן לעבד לאקמא שכינתא מעפרא.

וכמו שפביא השל"ה הקדוש הנ"ל בדברי רבי שלמה אלקבץ הנ"ל כתב איך שהשכינה הקדושה נתגלתה אליהם ובקש מבני החבורה שירימו אותה מעפרא, מתמת הצער הגדולה שהיא סובלת כל כך הרבה שנים [זה לשונו שם: אלו הייתם משערים אחד מאלף אלפי אלפים ורובי רבבות מהצער אשר אני שרויה בו, לא הייתה נכנסת שמחה בלבבכם ולא שחוק בפיכם בזכרכם פי בסבתכם אני משלכת בעפר].

ממשיך הפתוב: **עדת, אתון דע"ת, רומזו על** החג הקרב חג מתן תורה שהוא ה'דעת של פללות ישראל'. ומרמז, כאמור, לגשת אל החג עם 'דעת', קצת איבער לייגונג [חשבון הנפש] לעבודת השם יתברך ולקבלת התורה:

בתוך הפלל אז הכל טוב, ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי' (שמות יט ה). **קדם** מתן תורה ימים גדולים וקדושים להיות שמורים בקדושה, ימי הקנה להתחדש ולקבל, וזה דאיטא בגמרא (שבת פז.) שמצות הגבלה נצטוו קדם וקדשתם היום ומחר' (שמות יט י) אף על פי שגנתכה אחר כך, וקדשתם היום ומחר' הגיד כבוד קדשת אבי אדוני מורי ו"ל גם על אחר כך, כדאיטא יש מחר לאחר זמן, ימים גדולים, ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי':

בארות המים

רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א עם ישראל התפללו להארת הלב בתורה בימים אלו

ויאמר וגו' היו נכנים לשלשת ימים וגו' (שמות יט טו). אמר הרב הקדוש: ומה היו עושים באותן הימים, הנה באלו הימים היו מתפללין להשם יתברך והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך:

פרשת במדבר מהכנה לחג השבועות

באורו של חמה

רבי חיים מאיר מוויז'ניץ זיע"א 'שאו את ראש' - יש להתכוון לחג השבועות עם רוממות המת והלב

היום טוב הקדוש של קבלת התורה מממשש ובא, עוד מעט וכבר עומדים לקבל התורה. 'לב יודע מרת נפשו', כל אחד יודע מה מצבו וכיצד הכין עצמו עד כה.

מסתמא למדתם את השל"ה הקדוש, בו הוא מספר משמו של רבי שלמה אלקבץ

לקוטי הלכות

רבי נתן ממברסלב זיע"א

קוראים פרשת במדבר לפני חג השבועות להמשיך הארה מושבים רבוא ישראל כדי להשיג אלקות

על כן קורין פרשת במדבר קדם שבועות, שמדבר ממספר בני ישראל כל זכר לגלותם וכו' (א * ב), שהם ששים רבוא נפשות ישראל, כדי להמשיך הארה משרש נפשות כל ישראל שמשם נמשך התורה שיש בה שש מאות אותיות כדי לזכות להשגות אלקות, שאי אפשר להמשיך פי אם על ידי שגבלין כל נפשות ישראל יחד, שכל אחד הוא בחינת צמצום ושכל מיחד, כדי שיוכל הצדיק להשפיע ולהמשיך על ידם השגות אלקות שצריכין לזה כלים הרבה וכנ"ל.

ועל כן גדול השלום מאד, כמו שהפליגו רבותינו זכרונם לברכה במעלות השלום, כי כל מה שיש שלום יותר בין ישראל נכללין הנפשות יחד, שעל ידי זה יכולים להמשיך השגות אלקות פנ"ל, אשר לכה נוצרנו. (ניימן ה"ד אות יז)

דברי יחזקאל

רבי יחזקאל משינאוה זיע"א

פרשת במדבר - התקשרות בקרשת השכטים והנשיאים כהכנה לקבלת התורה

קדם חג השבועות שישאר קדושים מכינים עצמם למעמד הנבחר ולקבל התורה הקדושה באהבה ויראה, צריכים להתקשר מקדם בשרשן העליון הנרמז בשמות השכטים הקדושים ונשיאי ישראל. ולזאת סדרו חז"ל לקרות הפרשה הזאת קדם בא יום הנבחר, בכדי שעל ידי קריאת שמות הקדושים של השכטים יתקשרו כלל ישראל במקור מחצבתם, ויכלו אחר כך להגיע לתכלית קבלת התורה הקדושה.

ואולם פעלת הדבר הזה הוא על ידי צדיק הדור, אשר בכחו להעלות נשמות בני ישראל ולקשרם בקשר אמיץ בשרשן הקדוש. ומיום גלות ישראל הקים להם הקב"ה בכל דור דור צדיקי הדור וכו', וכן קרוב לדורנו מעת זרח אור המאיר לכל העולם הפעל שם טוב הקדוש, ותלמידיו הקדושים הרבי רבי בער זלה"ה, ותלמידו הרבי רבי אלימלך זלה"ה, ותלמידו הר"ר מנחם מענדל זלה"ה מרומנאב, ותלמידיו הקדושים, עד דורנו זה שהיה אבי הקדוש זלה"ה:

יכה פאר

רבי חנוך העניך ממגדן זיע"א

ענוה ושמחה הכנה לקבלת תורה

איתא בנעם אלימלך מהרב הקדוש רבי אלימלך זצ"ל זיע"ע, במדבר סיני באהל מועד וכו', דאדם צריך להיות ענו ועם כל זאת להיות תמיד בשמחה כמו במועד הינו יום טוב, דעקר אלו השני דברים דעמלק מתנגד לבני ישראל ורוצה להביאם בגאות או בעצבות וכו', וזה דאיתא באור פני משה מהרב הקדוש רבי משה מפשעווארסק זצ"ל זיע"ע באהל מועד - דאדם יזכר את יום מועד לכל חי וכו' ולהיות נכנע וכו'.

וזה דיש מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, ומורי חמי זצ"ל זיע"ע (פעל השפת אמת) אמר, דזה מ"ח דברים שהתורה נקנית המה ימי ספירה בכל יום לקנות מדה אחרת שגהיה מוכנים להתורה הקדושה, ויש הרבה מדות שצריכים לראות קדם קבלת התורה, אולם המדות הראשונות המה ענוה ושמחה אשר על זה מניח עמלק יפח שמו ביותר.

וזה דאיתא (שבת פ"ו:) יומא קמא לא אמר להו ולא מידי משום חולשא דאוריחא, דאיתא בעמלק אשר קרך בדרך (דברים כה יח) ואיתא

נתנה לעשות שלום בעולם, והינו לפעל שלום ואחדות במקום שאפשר להיות מחלקת ופרוד; ולאידך, הסבה לנתינת התורה היא כמו שנאמר 'יחנן שם ישראל נגד הָהָר' (שהיה ב"ר"ח סיון), ואמרו רז"ל (מכילתא עה"פ) דבאן 'השוו לב אָחָד'.

ועל ידי זה נעשו ישראל ראויים לקבלת התורה, וכמפרש בחז"ל (דרך ארץ זוטא פרק השלום. וראה גם ויק"ר ט ט. ועוד) **בזמן שבאו לסיני חנו חנייה אחת ויחנן כו' אמר הקדוש ברוך הוא הואיל וישנאו ישראל את המחלקת ואהבו את השלום ונעשו חנייה אחת, הרי השעה שאמתן להם את תורת'.**

וישניהם ביחד, בטול המחלקת והגדלות בתורה, באים על ידי שכנות לצדיק, טוב לצדיק טוב לשכנו, כי עסק התורה של צדיק הוא באפן של שלום ואחדות, ובפרט למוד התורה לשמה, תורה כמו שהיא קשורה ומחברת עם נותן התורה, ולכן על ידי השכנות לצדיק ולמוד תורתו, הרי זה פועל שלום ואחדות בכל אָחָד ואָחָד,

ועד שזוכים לשלום האמתי שיהיה בכיאת משיח, שילמד תורה את כל העם כלו באפן של אחדות, ובאותו הזמן לא יהיה שם כו' ולא קנאה ותחרות, גם לא קנאה ותחרות דקדושה, 'כי מלאה הארץ דעה את ה' פמים לים מכסים' (חל"ג ע' 16):

ל'וּיַחְלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמֻלְק וכו' (שמות יז א), ולזה היו צריכים ראשית מקדם להחליש את עמלק אשר קרף בדרך וכו' ואחר כך נוכל לבוא לקבלת התורה הקדושה, אמן בן יהי רצון:

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א
השלום כתנאי לקבלת התורה | שיכות פרשת
במדבר לחג השבועות

השיכות דב' ענינים אלו ד'טוב לצדיק טוב לשכנו' ו'אוי לרשע ואוי לשכנו' שבפירשננו, הוא לא רק מצד גדר ענין השכנות, אלא (סא) מצד תכנם וענינם המדבר בהם: הדרך להנצל ולהפטר מלהמשיך במחלקת (אוי לרשע), הוא על ידי העסק בתורה (טוב לצדיק כו'). וכן לאידך, כדי שהעסק בתורה יהיה כדבצי, ועד שהעוסקים יהיו 'גדולים בתורה', והינו שיתאחדו עם התורה, הוא דוקא באשר מתרחקים ממחלקת עד קצה האחרון.

ויש לבאר שזוהי גם בן מטעמי השיכות דפרשת במדבר לחג השבועות, ד'לעולם קורין פרשת במדבר סיני קדם עצרת', דכמו שבפרשה זו מבארים שתי ענינים הנ"ל, על דרך זה הוא בהענין דמתן תורה:

מבאר בחז"ל בנוגע למתן תורה 'כל התורה

פרשת במדבר

במדבר סיני באהל מועד וכו'. הנה מי שבורח מן כלם ומטמין את עצמו אין זה חדוש, רק מי שהוא בין אנשים ומטמין עצמו זהו חדוש גדול. וכן הוא הענין בעבודת הקדש, כמו שאמר אבי אדוני וקני הקדוש ממאגעלניצא שעקר התבודדות שלו הוא בעת שפותח פתח

ויזכר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד
(א א)

אמונת ישראל

רבי ישראל מגרודזיסק זיע"א
התבודדות בקרב הצבור

זוהו שלום שָׁכְרוּ שֶׁל אָדָם, מה שְׁיָגַע בְּתוֹרַתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאֵלוֹ מְשַׁלֵּם הָאָדָם בְּעִבּוֹר שֶׁפָּתַח לוֹ שֶׁכָּל מִלְמַעְלָה, כִּי בֶן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָפֵץ בִּיגִיעָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב 'וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה'.

ואם יָגַע הָאָדָם אַחַר שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ לְטַעַם מִלְמַעְלָה אֲזַי יִגְעֵתִי וּמִצָּאתִי, זוֹכֵה שֶׁנִּפְתַּח שֶׁכָּלוֹ עַל יְדֵי יִגִיעָה וְיָבִין קֶצֶת גְּדֻלַּת בּוֹרְאָנִי, וְיָבִין וְיִדְבֵק בְּמַחְשַׁבְתּוֹ אֶל הַשֵּׁם יְתָבָרוּ, וְיִתְפָּרַד מִן הַקְּלָפָה מַעֲט מַעֲט, עַד שֶׁיִּתְחַזֵּק בְּדָבָר זֶה לְהִיּוֹת דְּבוּק אֶל הַשֵּׁם יְתָבָרוּ בְּמַחְשַׁבְתּוֹ, וְיִקְרִים בּוֹ 'וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֲלֵהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם' (דברים ד ד).

ואז כְּשִׁיתְפָּרַד מִן הַקְּלָפָה עַל יְדֵי דְבָקוֹת בְּהַשֵּׁם יְתָבָרוּ זֶה נִחְשָׁב כְּמוֹ יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מִצַּד הַקְּדוּשָׁה מִן אֶרֶץ מִצְרַיִם שֶׁנִּקְרָא עֲרוֹת הָאֶרֶץ מְקוֹם הַטְּמָאָה וְהַקְּלָפוֹת, וְכִשְׁיִצְאוּ מִשָּׁם דְּבָקוֹ בְּהַשֵּׁם יְתָבָרוּ בְּהַר סִינַי עַל יְדֵי מַתַּן תּוֹרָה. כֵּן הִיא הַיּוֹם אֲצֵל יְחִיד, כְּשֶׁנּוֹתֵן אֶל לְבוֹ לְפָרַד מִן הַקְּלָפוֹת וְלִהְיוֹת דְּבוּק אֶל הַשֵּׁם יְתָבָרוּ, אֲזַי עַל יְדֵי דְבָקְתּוֹ נִפְרָד מִן הַקְּלָפָה, וְכִשְׁיִתְחַזֵּק וְיִשְׁנֶה בְּדְבָקוֹתָיו פַּעַם שְׁנִית אֲזַי יְבוֹא לִי דִי רוּחַ הַקְּדוֹשׁ.

באור הפסוק על דרך הנ"ל

זוהו שְׁאָמַר הַכֹּתוּב בְּאַחַד הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנַי, הִינּוּ שִׁיזְכֶּה לְרוּחַ הַקְּדוֹשׁ, בְּאַחַד, כְּשִׁיבִין אַחֲדוּתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם יְתָבָרוּ, וְלֹא כְּפַעַם רֵאשׁוֹן שְׁנוֹתָנִים לוֹ לְטַעַם מִן הַשְּׂמִימִם הַדְּבָקוֹת, אֲלֵא בַחֹדֶשׁ הַשְּׁנַי, כְּשִׁיתְחַדֵּשׁ אֲצֵל הָאָדָם פַּעַם שְׁנִית דְּבָקוֹת עַל יְדֵי שִׁיתְחַזֵּק מִעֲצָמוֹ לְבוֹא מִעֲצָמוֹ אֶל הַדְּבָקוֹת יְתָבָרוּ מִן הַקְּלָפוֹת, אֲכַל לֹא לִיְדֵי רוּחַ הַקְּדוֹשׁ, אֲלֵא בְשֶׁנֶּה שְׁנִית לְצֵאתֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, כְּשִׁיתְחַזֵּק וְיִשְׁנֶה פַּעַם שְׁנִית בְּדְבָקוֹת אֶל הַשֵּׁם יְתָבָרוּ אֲזַי יְבוֹא לִיְדֵי רוּחַ הַקְּדוֹשׁ:

בית המדרש. זוהי במדבר שהוא מקום הפקר לכל, ואף על פי כן יהיה באהל מועד בחינת צמצום והתבודדות כנ"ל:

באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר (א א)

רב ייבי

כפי יעקב יוסף מאוסטרזאה זיע"א

משמים מקרבים את האדם ומאירים לו כדי שיוכיר גדלת ה' ולאחר מכן מסתירים לו כדי שיתגיע מעצמו

לפעמים יש שאדם משיג גדלת השם יתברך, ואינו רק לפי שעה ואחר כך נסתם שכלו ואינו מבין כלום, כי מה שהשיג להבין קצת גדלת השם יתברך לפי שעה הנה התעוררות מלמעלה להתזיר אותו למוטב.

כמו ששמעתי אומרים כמדמה שהוא בשם ריב"ש [רבי ישראל בעל שם], למשל מי שבא לקנות אצל חנווני או אצל קפילא, נותן החנווני וקפילא לטעם תחלה המאכל או המשקה אם הוא טוב, ואחר כך כשטועם הקונה שהוא טוב לא יתן עוד המוכר בחנם רק עד שישלם הקונה במיטב.

כן עבודת בוראנו, לפעמים יפתח שכל האדם לפי שעה ויבין קצת גדלת בוראנו ויהיה לאדם דבקות גדול לפי שעה, זהו התעוררות מלמעלה שנותנים לו לאדם לטעם התורה שהוא מתוקה מדבש ונפת צופים כמו שכתוב 'טעמו ורואו כי טוב ה'' (תהלים לד ט), וכשטועם האדם שהתורה מתוק מדבש אזי אין נותנים עוד לאדם בחנם מלמעלה, רק עד שיתעורר האדם מלמטה ביגיעה, כמו שאמרו רז"ל (מגילה ו:) יגעתי ומצאתי תאמין, אזי נותנים לו מלמעלה.

להאיר לפני אלפי שנים ורק עתה הגיע אלינו האור

וְגַם נמשלו לאותו הבחינה, שבכל דור ודור נתגלה אור נשמה גבוה פנה, אשר לפני אלפי שנים התחילה להתפשט אורה למטה, ורק עתה זכינו להנות לאורה, שהיתה טמונה ונגוזה באור אין סוף ברוך הוא. וברב ותמיו ותסדיו עלינו סדר והכין ככונה בכיכול, שהאור הזה יגיע אלינו באותו הזמן המיעד לו.

וְאֵז נתגלה אות אחת מהתורה הקדושה, ונתחדשו חידושי, ברזין דאורייתא, ביקור שאת מהדורות הקודמים, פי כן שצרה חכמתו העליונה ברוך הוא שבזה האור חדש, להתחדישי התורה הקדושה, והנהג העולם בימים ההם ובזמן הזה דייקא, וימשך שפע רב טוב, לכל עניני הבריאה, על ידי זאת התורה, ואור הנשמה הגבוהה הזאת:

שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבותם במספר שמות לגלגלתם, מכן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא בישראל תפקדו אתם לצבאתם אתה ואהרן, ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבותיו הוא (א ב-ד)

בארות המים

רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א

יזכר שהוא ממשפחות הי"ב שבטים ומכני אברהם יצחק ויעקב וייטיב מעשיו ולא יביש את אבותיו

הנה השם יתברך לא אמר כאן בהתחלה לשון פקידה כמו שמסים בפסוק השני 'תפקדו' אותם לצבאתם, רק התחיל בלשון 'שאו', ופרושו על פי פשוטו כמו שמתרגם אונקלוס 'קבילו ית חושבן'.

אכל

גם רמז בזה, פי השם יתברך צפה למשה ולאהרן ושיצטרפו עמם גם

שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו' (א ב)

דברי בינה

רבי יצחק יעקב מביאלא זיע"א

באור דמיון עם ישראל לכוכבים באפן נפלא

פרש רש"י ז"ל: מתוך חבתו לפניו מונה אותן כל שעה, כשיצאו ממצרים מנאן, כשנפלו בעגל מנאן לידע מספר הנותרים, שנמשלו לכוכבים, שנאמר 'המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא' (ישעיה מ כו), ע"ן שם [וכו'].

וכזה יובן היטב מאמר חז"ל שנמשלו ככוכבים וכו'. דהנה ידוע בחכמת התכונה, שישנם כוכבים קבועים וקמים ברקיע ברקיע במרחק רב פנה, עד שהאור המגיע עתה ממנו לעינינו, אותו הכוכב שלחו ממנו [לפני] פמה אלפים שנה.

וְגַם ידוע, שהגם שלפעמים אלינו יושבי תבל, נראה לעין הגשמי שנתמעט איזה כוכב מלשלות קני אורו, אבל באמת אינו כן, רק הוא נתבטל ונאסף להכוכב הגדול ממנו, שישלים הוא את פעלתו, פי מסדרים הם באפן פנה שכל אחד יכול לעשות פעלתו ופעלת חברו. כך השם יתברך לבדו, הוא שהפקידם במספר ובמנין על כל חלק מחלקי הארץ המיוחד לו, לפי נפש המשפלת שבו לפי דברי התוכנים שיש בהם נפש משפלת, ע"ן שם.

וזוהו הדמיון והשוויו הגמור שנמשלו ישראל לכוכבים. שפשם שלא יצרי בשכל הבריאה לחשב שאיזה מן הכוכבים נעדר אורו לגמרי חס ושלום, כמבאר בכתובים, כמו כן אי אפשר לומר כלל שאחד מישראל נעדר מן העולם לגמרי חס ושלום, רק הותר והשאיר כחו ושרש עבודתו להנותרים – שישלימו הם מה שנטל עליו.

בכל דור מתגלה אור נשמות גבוהות שהחלו

יִכּוּא על נכון על פי המעשה ששמעתי מפי הקדוש הרב דקהלת זלאטשוב, בשני האחים הקדושים הידועים הגאון מורנו הרב פנחס בעל המחבר ספר הפלאה ואחיו הגאון הקדוש מורנו הרב שמעלקא, שבאו לבוצינא קדישא הרב המגיד הגדול מורנו הרב דב ז"ל ואמרו לו: רבנו ילמדנו אורחות חיים, והשיב להם שילכו אל חדר אחד מחדרי אשר שם היה יושב הרב הקדוש מורנו הרב רבי זשינא זלה"ה בהיותו עדין רך בשנים והוא ילמדם אורחות חיים.

והלכו אצלו והוא היה יושב על הפעקליך, וכבואם לפניו ואמרו לו כמו שאמר להם הרב, שאל אותם פרוש הגמרא (מ"ק י"ז) על פסוק 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא' (מלאכי ב א), אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיו ואם לאו אל יבקשו, ושאל אותם וכי מי ראה את המלאך לדמות הרב אליו.

ואמר להם: באור הענין הוא, למה הדבר דומה, למלאך בשר ודם שיש לו פתים גנות ופרדסים נאים, גם יש לו עירות ומדינות, וכאשר משבחין את המלאך בבתיים וגנות ופרדסים, הפסק אומר, מה שבח הוא זה, הלא יש לו עירות מרבים, וכן כאשר משבחין בעירות, אומר הלא יש לו גם כן מדינות רבות, עד שלא נודע במה לשבח.

ובכרטי למלאך ה' צבאות שאין להגביל גדלו ולא לידע ענינו, כי מי ראה או ידע אותו. וכן אם הרב דומה למלאך ה' צבאות בהפלטת חכמתו שאין להגבילו, אזי תורה יבקשו מפיו, מה שאין כן כאשר יגביל את הרב בהפלטת החכמה אזי אל יבקשו, עד כאן.

והבן כי הם דברים עמקים, וכל אדם אשר רצה לבקש תורה מפי רבו באורחות חיים צריך לכלל זה. ואם כן כאשר יפאר האדם את הרב במעלות איש פעם אחד, אתה

י"ב נשיאי ישראל, ואמר להם שאו את ראש כל עדת בני ישראל שישאו וינשאו את ראשם של כל ישראל לעבודתו יתברך שמו.

למשפחתם, פרוש שיזכירו את כל אחד שהוא ממשפחות י"ב שבטי זה הקדושים, ועוד למעלה מזה לבית אבתם, רצה לומר שיזכירו שם גם בני האבות הקדושים, ולא יבישו את זקניהם, ויטיבו דרכיהם ומעלליהם.

במספר שמות רצה לומר שימנו גם מה שעשו מעת לידתם מאז נפן להם שמות. כל זכר לגלגלתם רצה לומר שתשאו ותרוממו אותם למען יתקנו גם מה שעשו בגלגולים הראשונים, זאת תפקדו אותם וגו' אתה ואהרן.

ואם תאמרו כי כבוד עליכם לבדכם להרים ראש כל ישראל למדרגה הזאת, על זה אמר ואתכם יהיו איש איש למטה, ונקל מעליכם, ויתנשאו ותרוממו את כלם העבד למעלה לעבודתו יתברך שמו ויתעלה אמן:

ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבתיו הוא (א ד)

אור התורה

רבי שלום תאומים זיע"א

הדיוקים בפסוק | באור הענין על פי מענה הרבי רבי זושא זיע"א בכאור הפסוק 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא'

צריך לדיק פרושן של ג' אישי"ם, ויאמר ואתכם יהיו איש איש למטה ראש לבית אבתיו הוא, וב' אנשים הם יתרים. גם למטה איש צריך באור, גם תבת 'הוא' אין [לה] שחר.

ש'למה המלך עליו השלום (משלי ח לד) 'אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום'. וצריך אדם לקבוע מקום לתפלתו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ו:), כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם בעוירו, שנאמר (בראשית יט כז) 'וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם'.

והנה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם), דכש'הקדוש ברוך הוא בא לבית הפנסת ואינו מוצא שם עשרה, מיד כועס, לפיכך צריך האדם להיות זהיר שיהיה מעשרה ראשונים, כי עקר התפלה הם עשרה ראשונים.

עקר המצאות האדם בבית הכנסת

וזהו שאמר וחנו בני ישראל איש על מחנהו, היא בית התפלה, שהיא מחנה שכינה. והנה 'מחנה' במלוי פנה: מ"ם ח"ת נו"ן ה"י, המלוי גימטריא 'תפלה' עם הכולל, וכאלו אמר 'מחנה תפלה', ודהינו, יעשו בני ישראל עקר התניה והשריה שלהם בבית הכנסת, שלא יהיה להם שום נחת רוח והטבת רצון זולת בישיבת בית הכנסת, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ספר חרדים ריש פרק טו), בית הכנסת פורס לצדיקים.

לא ישנה מקומו

ואיש על דגלו, לרמוז שיהיה קובע מקום לתפלתו, והמקום שישב בו היום בו ישב למחר פל זמיו ולא ישנה מקומו. לפיכך אמר ואיש על דגלו, דהינו מקומו, שיהיה מקומו מדגל, הינו מסמן, שלא ישנהו.

כשנמצאים עשרה בבית הכנסת אין הקדוש ברוך הוא כועס

והלויים יחנו סביב למשכן העדת. הלויים הם עשרה ראשונים שהשכינה מתחברת עמם, יחנו סביב למשכן העדת, דהינו יהיו זהירים שיהיו מקבצים בעשרה בבית הכנסת על שהיא משכן העדת, ובזה ולא יהיה קצף על

תאמר לא היה, פי לו מעלות ב' פעמים איש, ואם תאמר ב' פעמים איש, אתה תאמר לא היה, עוד הוא במעלה יתרה שהוא למט"ה איש שאין להגביל חכמתו, ואז רא"ש לבית אבותיו הוא פי דומה ממש למלאך ה' צבאות, והבן:

והלויים למטה אבתם לא התפקדו בתוכם (א מז)

אילנא דחיי

רבי מנחם מענדל מרימנוב זיע"א

הצדיקים אינם מתלוננים כלל על כל אשר חסר להם ותולים את כל מחסורם בעונותיהם

והלויים למטה אבתם לא התפקדו בתוכם. 'הלויים' הם הצדיקים אשר המה גלויים תמיד אל ה', למטה אבתם מלשון 'לא אבה יבמי' (דברים כה ז) שהוא לשון רצון ותאוה, ופרוש הכתוב הוא, שהצדיקים אשר דרפן לנטות מהיצר הרע המסית אותם לילף אחריתאות לבו הרע, לא התפקדו בתוכם, רצה לומר לעולם אין להם שום חסרון אשר יחסר להם, כי כל מה שיארע להם יקבלו באהבה ולא יתרהרו חס ושלום כלל, רק שאומרים כל מה דעבד בתמנא הוא לטובה ותולים החסרון מתמת שהם גרמו זה בחטאתיהם וד"ל:

וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם, והלויים יחנו סביב למשכן העדת ולא יהיה קצף על עדת בני ישראל ושמרו הלויים את משמרת משכן העדות (א נב-נג)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

השכמת בית הכנסת, קביעות מקום ומעלת עשרה ראשונים

אפשר דבא לרמוז דצריך אדם להיות זהיר בהשכמת בית הכנסת, כמו שאמר

כמבאר לעיל בפסוק 'חנה מלאך ה' סביב ליראי' (תהלים לד ח), שאפלו הסוכבים ליראי ה', הם הצדיקי הדור, גם כן חונה מלאך ה' אתם עמכם, והשם? תברך ברוך הוא משנה שכניתו עליהם, אמן כן יהי רצון והבן:

עבודת עבודה

רבי מטולם פייש מטאהש זיע"א

ככל עת יכול כל אדם להתהפך כרגע אחד ולהצדיק בה' והשם יתברך מקבל תשובתו | באור ענין הדגלים

בדברי המדרש הנ"ל אמרו ישראל אלואי כף אנו נעשים דגלים כמותן (במד"ר ב א). לבאר הענין מה שנתאוו ישראל לתנות דייקא בדרך זה. פי תכלית הרמת דגל היא, פי אם אהד תעשה מדרכו ויאבד מן השירה שהלך בה, יביט על הדגל שנתראה עד למרחוק, ועל ידי זה יכול לחזור ולשוב למקומו. ולכך נקרא דגל' שהוא כאותיות דלוג, שעל ידי הדגל יכול לחזור ולדלג למקומו, אף אם נתרחק משם.

ואל בחינה זו נתאוו בני ישראל בעת שקבלו את התורה, כי אף כאשר חס ושלום תקטאו ויתעו מדרך ה', זהא להם כח לחזור ולדלג אל ה', זיך צוריקאכאפן צום אייבערשטן. ועל זה השיבם הקדוש ברוך הוא, תייכם שאני ממלא משאלותיכם, שנסבע להם הקדוש ברוך הוא לתן להם כח זה, כי אף כאשר בר ישראל נתרחק מאד מדרך התורה, כאשר שב לה' ומתחרט על חטאיו, יש כוחו לחזור ולדלג אליו ותברך, וברגע נתהפך להיות קרוב ואהוב למקום.

וכמו שפתי הרמב"ם ז"ל בהלכות תשובה (פ"ו ה"ח), וזה לשונו: התשובה מקרבת את הרחוקים, אמש הנה זה שואוי לפני המקום,

[עדת] בני ישראל, משום דכשהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ואינו מוצא עשרה כו"ס, עכשו שמוצא עשרה לא יהיה קצף, דהינו אינו כו"ס. ולפיכך ושמו בני ישראל את משמרת משכן העדות, דהינו שיהיו עשרה מזמנים בבית הכנסת. והנה את משמרת ראשי תבות, אפן תפלה, משקים שיהיה מ'עשרה ראשונים ת'חלה:

איש על דגלו כאת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו (ב ד)

באר משה

רבי משה אלוקים בריעה מסוזניץ זיע"א

המסתופים בצל הצדיק זוכים שהשם יתברך משנה שכינו עמהם ודברים בו יתברך

יש לרמו בתבת 'מנגד' בטעם זקף גדול, על פי מה שאמר אבי אדוני מורי ורבי זצ"ל דבכל מקום שאמר נגד, הוא פנים למזרח, ומורה על הארה וזריחה, כמבאר להלן בדברינו בדרוש מתן תורה.

ועל דרך זה ירמו מלת נגד' על הצדיק השלם, שמאיר בגדל ההארה וזריחה. וזהו 'מנגד' בזקף גדול, לומר מהצדיק המאיר בגדל ההארה וזריחה, ובוא זקיפה גדולה גם לשאר אחיו כללות ישראל.

סביב לאהל מועד יחנו, שגם שאר כללות ישראל שלא הגיעו למדרגת הצדיק השלם, אף שעל כל פנים הם חונים סביבו ומתדבקים בו להתחבר אתו ולהסתופף בצלו. וזהו סביב לאהל מועד, שהם חונים סביב להצדיק, המכנה בשם אהל מועד כנ"ל. גם כן יחנו, יהיו חונים ושורים אתו יתברך, ויתדבקו בהשם יתברך ברוך הוא, להיות השם יתברך ברוך הוא כבכול דר ושורה עמכם.

אור לשמים

רבי מאיר מאפסא זיע"א

כאשר מתאספים אצל הצדיק מקימים את השכינה הקדושה ומקריבים את הגאולה

משפחת בני קהת יחנו על ירך המשכן תימנה.
 רבנו הקדוש מלובלין זצלה"ה

פרש, וְעַמְדוֹ רִגְלָיו בְּיָוֶם הַהוּא (זכריה יד ד),
 פי מארי ריגלין העוסקים בציון הבורא ברגליהם
 ומתאספין יחדיו לכבוד שמים, הם מקימין
 השכינה הקדושה ומקריבין הגאולה.

ולפי זה יבאר משפחת לשון אסופה, פרוש
 אותם שנקבצים יחד באהבה רצון
 הבורא, הם בני קהת – רצה לומר בונין קבוץ
 גליות, מלשון וְלוֹ קָהַת עַמִּים (בראשית מט ז).

ומקום הקבוץ צריך להיות אצל הצדיק
 הקאמתי שהוא שפל בדעתו וכאין
 נחשב בעיני עצמו, וזה יחנו על ירך המשכן
 – שיתאספו אצל צדיק כזה שהוא בעיניו
 כירך המשכן. תימנה – ונמשך מימין ה' עושה
 חיל אספה גדולה וקבוץ גליות במהרה בקמינו,
 גם שימשיך מימין ברכות נשגבות לישראל
 אמן:

**אל תכריתו את שכט משפחת קהתי מתוך
 הלויים, וזאת עשו להם וחייו ולא ימתו בגשתם
 את קדש הקדשים אהרן ובניו יכאו ושמו אותם
 איש איש על עבדתו ואל משאו** (ד יח ט)

אמרי נעם

רבי מאיר מדן יקוב זיע"א

הבטל לצדיק פרנסתו נמשכת לו על ידי הצדיק
 ואין שום רע נגרם ממנו ואין בניו בועטים
 בעבודת ה' מכח העשירות

אל תכריתו את שכט משפחת קהתי כו' וחייו
 ולא ימתו. ובמסורה ב', דין ואיך וחייו
 את בניהם ושבוי' (זכריה ט ט), עין שם.

משקץ ומרחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד
 קרוב וידיד. אמש היה זה מבדל מה' אלהי
 ישראל וכו', והיום הוא מדבק בשכינה וכו'
 עין שם, ויגיש לעין שם עוד בלשונו הקדוש
 באריכות, פי העוסק ברמב"ם הלכות תשובה,
 זוכה לבוא לידי תשובה שלמה ואמתית].

באור 'יש קונה עולמו בשעה אחת'

וכן פרוש בספרים הקדושים במה שאמרו
 חז"ל (ע"ז י): יש קונה עולמו בשעה
 אחת, כי תבת 'שעה' היא מלשון הפתוב ואל
 קין ואל מנתתו לא שעה (בראשית ד ה), וזהו
 לש קונה עולמו בשעה אחת, שעל ידי פניה
 אחת, מיט איין קער' שהאדם פונה אל ה'
 ושב אליו, יכול לתקן מעשיו ולקנות עולמו.

באור 'כרחק מורח ממערב הרחיק ממנו את
 פשעינו'

וכן פרוש בפסוק 'כרחק מורח ממערב הרחיק
 ממנו את פשעינו' (תהלים קג יב), שהקדוש
 ברוך הוא נתן פת ביד האדם שיכול להרחיק
 מאתו את פשעיו ברגע אחד, כמו שהאדם
 יכול ברגע אחד להפך פניו מצד מזרח לצד
 מערב, כן יכול ברגע אחד לתזרז לדרך בדרך
 החיים, ומיד הקדוש ברוך הוא מקבל תשובתו.

ועל זה אמר שלמה המלך עליו השלום
 וידגלו עלי אהבה' (שה"ש ב ד), שאהוב
 לפני המקום ענין הדלוג שקבלו ישראל בעת
 מתן תורה, פי הקדוש ברוך הוא פכיוול אוהב
 כאשר האדם מדלג אליו ממרחק רב, והקדוש
 ברוך הוא מקרבו אליו באהבה רבה, ומעלהו
 למקום אשר אף צדיקים אין יכולים לעמד
 שם, כמו שאמרו חז"ל (ברכות לד): מקום שפעלי
 תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולים
 לעמד שם:

משפחת בני קהת יחנו על ירך המשכן תימנה (ג כט)

עשירות שלֵהם לא יפְּרתוּ מהקְדָּשָׁה, כִּי לְוִיִּם רֹמְזוּ עַל עֲשִׁירוֹת צַד שְׁמַאל כְּנִ"ל.

וְזֹאת עָשׂוּ לָהֶם וְחִיו וְלֹא יָמָתוּ, הִינּוּ שְׂמֹנְהִיר אֶל הַצַּדִּיק שְׁנֹאֲסָפוּ אֵלָיו לְהַמְשִׁיךְ לָהֶם עֲשִׁירוֹת, שְׁלֹא יָמָתוּ עַל יְדֵי זֶה לְעוֹלָם הַבָּא, רַק כְּגִשְׁתָּם אֶת קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, הִינּוּ אֶל הַצַּדִּיק, אִזּוֹ וְשָׂמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל עֲבֹדָתוֹ וְאֵל מִשְׁאוֹ, לְלַמֵּד וּלְהַזְהִיר אוֹתָם עַל דְּרָכֵי תְּשׁוּבָה וְהַעֲבֹדָה לְעַל דְּרָכֵי מִשְׁאָ וַיִּמְתָּן בְּאִמּוּנָה.

וְשִׁפִּיר שִׁיף הַמְּסוּכָה וְחִיו אֶת בְּנֵיהֶם וְשָׁבוּ, הִינּוּ אֲשֶׁר גַּם בְּנֵיהֶם אֶחָרֵיהֶם יְחִיו לְחַיֵּי עַד וַיְהִי צַדִּיקִים וּבְעֵלֵי תְּשׁוּבָה, יַעֲזֹב אֲשֶׁר הַמְּשֻׁכּוֹת פְּרֻנְסָתָם הוּא עַל יְדֵי הַצַּדִּיק וַיִּמְזַהֵר אוֹתָם תָּמִיד גַּם עַל הַעֲבֹדָה:

וְנִרְאָה לְפִי מַה שְּׁבִאֲרָנוּ בְּפִרְשַׁת בְּהַר הַהַבְדֵּל בֵּין עֲשִׁירֵי עַם אֲשֶׁר בָּא לָהֶם הַעֲשִׁירוֹת מִצַּד עֲצָמָם וְלֹא עַל יְדֵי הַצַּדִּיק - כִּי אֵינָם מֵאֲמִינִים וְאֵינָם דְּבָקִים בְּצַדִּיקִים, אִזּוֹ עַל יְדֵי הַעֲשִׁירוֹת שְׁלָהֶם יוֹצֵאִין בְּגִיחָם חוּץ לְשִׁטָּה וְסָרוּ מִדְּרָכֵי הַיֵּשֶׁר וְהַתּוֹרָה וְעָשָׂר שְׂמֹר לֹ לְרַעְתּוֹ, רָצָה לֹמַר כִּי זָרְעוּ וַיּוֹצֵאֵי חֲלָצִיו בּוֹעֲטִים בְּדְרָכֵי הַעֲבֹדָה, מַה שְּׂאִין בֶּן אֱלֹו הַדְּבָקִים בְּצַדִּיקִים נִמְשָׁךְ לָהֶם עֲשִׁירוֹת שְׁיָהָה לָהֶם לְטוֹבָה גַּם לְזָרְעָם שְׁיִלְכוּ בְּדְרָכֵי הַתּוֹרָה, עַיִן שָׁם בְּפִרְשַׁת בְּהַר.

וְזִהוּ אֵל תְּכַרִּיתוֹ אֶת שִׁבְטֵי מִשְׁפַּחַת הַקְּהֵלִי נִקְרָאִים אֵלֹו הַמִּתְאַסְּפִים אֶל הַצַּדִּיק, עַל הַרְף הַכְּתוּב וְלוֹ יִקְרָתָה עַמִּים (כְּרַאשִׁית מַט ט, הַמָּה לֹא יִפְּרָתוּ מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם, הִינּוּ עַל יְדֵי

חג השבועות

בוֹצִינָא דְּנִהוּרָא

רַבֵּי בְּרוּךְ מִמְעַן יְבוּז זִיעִ"א

יש לפחד מחג השבועות יותר מראש השנה

שְׂמַעְתִּי עַל קְדוּשַׁת ה' רַבְּנוּ בְּרוּךְ אֹרֹךְ עוֹלָם נִכְדֵי הַבְּעַל שָׁם טוֹב שֶׁהָיָה אוֹמֵר שֶׁהוּא מִתְּרָא מְשֻׁבְּעוֹת יוֹתֵר מִרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַעֲקָר מִהַמְשַׁפֵּט וְהַדִּין עַל הַגְּשָׁמִיּוֹת, אֲכַל שְׁבוּעוֹת אָמְרוּ רַז"ל (רֹאשׁ הַשָּׁנָה פ"א מ"ב) וַעֲצָרָת עַל פְּרוֹת הָאֵילָן, וּפְרַשׁ בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (ח"ב כקא.) עַל גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל (דְּבָרֵי שְׁלוֹם בַּמְדַּבֵּר):

מַעֲלַת הַחֵן

דְּרִשׁ טוֹב

רַבֵּי יַעֲקֹב אַבִּיחֲצִירָא זִיעִ"א

מעלת יום שבו נתנה תורה ונהיה כל העולם תלוי ועומד בו

מוֹדַעַת זֹאת כָּכָל הָאָרֶץ מַעֲלַת יוֹם מִתֵּן תּוֹרָה, גְּדוֹל מִיּוֹם שְׁבוּ הָעוֹלָם נִבְרָא, דְּהַכֵּל הָיָה תְּלוּי וְעוֹמֵד בְּהַרְרִים הַתְּלוּיִים בְּשַׁעֲרָה, אִם יִקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה מוּטָב וְאִם לֹא תִהְיֶה וְכִהוּ תַחֲזֹר כְּדַמְעָקְרָא. וּבְגֵי יִשְׂרָאֵל הוֹפִיעַ בָּהֶם רוּחַ הַקְּדוּשׁ מֵאַהֲבַת ה' הַנּוֹרָא, וְהַקְּדִימוּ עֲשִׂיָה לְשִׁמְיעָה בְּשִׁפָּה בְּרוּחָה, וּבְזֶה זְכוּ וְנִתְעַשְׂרוּ בְּכֹתֵר וְעֲטָרָה. אֲשִׁרֵי הָעַם שְׁפָכָה לוֹ, לְיַהוּדִים הִתְּהָה אֹרְחָה (דְּרוּשׁ א לַמִּתֵּן תּוֹרָה):

עֲקֻדַת יִצְחָק

רַבֵּי יִצְחָק מִנְחָם מֵאַלְכֶסַּנְדֵּר זִיעִ"א

כמו שראש השנה הוא יום הדין בגשמיות כן

חג השבועות הוא יום הדין ברוחניות

גְּלָה כְּבוֹד קְדוּשַׁת דְּוִדֵי אֲדוּמוּר' הַגְּדוֹל מְרִן

כדאיִתא שְׁעַל יְדֵי פָּגַם חַס וְשָׁלוֹם בְּמִדָּה זֹאת נוֹתֵן עַל יְדֵי זֶה פֶּת לְהִסְטָרָא אַחְרָא רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן לְהַסִּיר חַס וְשָׁלוֹם אֶת יוֹצְאֵי חֲלָצִיו מִדְּרָף ה', כְּמוֹ שֶׁהָיָה מְרַגְּלָא בְּפֶה קְדוֹשׁ אָבִי אֲדוֹנֵי מוֹרֵי וְרַבֵּי מֶרְן הַקְּדוֹשׁ וְהַטְּהוֹר זְצוּקֵלֵלֵה"ה זי"ע בְּשֵׁם הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ זְצוּקֵלֵלֵה"ה זי"ע שֶׁכָּתַב (ויקרא יט א): שְׁמַעְתִּי מֵאֲנָשֵׁי אָמַת דְּדִיּוֹקָן הָאֵב תַּגְבִּיר קְדוּשָׁה בְּפָנִים וְתִמְנְעָהוּ מִבּוֹ אֶל הַתְּעוּב, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ:

מתן תורה

שִׁל"ה הַקְּדוֹשׁ

רַבֵּי יִשְׁעִיָּה הַלְוֵי הוֹרְוּיָץ זִיע"א

הַתְּעוּרֵרוֹת לִזְכֹּר כִּיּוֹם מִתֵּן תּוֹרָה אֶת מַעֲמַד הַר סִינַי וְשִׁמְחָה וְהַחֲלֻטָּה לַקְּבֻלַּת הַתּוֹרָה

יְחֻשָׁב בְּמַעֲמַד הַר סִינַי, כִּי אֲנַחְנוּ בְּלִנּוּ הָיִינוּ שָׂם, וְקִבְּלָנוּ הַתּוֹרָה, וּבְרוּךְ שֶׁהַבְּדִילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אָמַת וְחַיֵּי עוֹלָם נִטַּע בְּתוֹכָנוּ. וְיְחֻשָׁב כִּי פָּנִים בְּפָנִים דָּבַר ה' אֲתָנוּ. וְיְחֻשָׁב בְּשִׁבּוּעָה שְׁנֹשְׁבַעְנוּ, כִּי בְּלִנּוּ מְשַׁבְּעִים וְעוֹמְדִים מִהַר סִינַי.

וְהַרְבֵּה דְּבָרִים בְּאֵלֶּה יְחֻשָׁב, וְיִמְלֵא רַתַּת, וְיַעֲשֶׂה לְעַצְמוֹ לֵב טְהוֹר. וְיַעֲשֶׂה מִסַּכֵּם חֲזַק בְּאֵלוֹ עֲתָה בְּזֶה הַיּוֹם קִבַּל הַתּוֹרָה, וְיִתְלַהֵב בְּלִבּוֹ לְהַטְבִּיעַ אֶתְהָבָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעַבְדּוֹ בְּשִׁמְחָה וּבְטוֹב לִכְבֹּ (מסכת שבועות - פרק דרך חיים תוכחת מוסר א):

לקוטי תורה

רַבֵּי שְׁנֵיאָוֹר זִלְמָן מְלִיאָדִי זִיע"א

בְּאוֹר הַחֲלוּק בֵּין הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת עַל דְּרָךְ הַפְּנִימִיּוֹת

הִנֵּה הַמִּצְוֹת נִזְכָּר בְּזֵהר שְׁרַמ"ח פְּקוּדֵינָם הֵם רַמ"ח אֲבָרֵין דְּמִלְכָּא. פְּרוּשׁ כְּמוֹ דְּרָף

בְּעַל יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל זי"ע, דְּכִמוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם הַדִּין לְכָל בְּאֵי עוֹלָם מִי יַחֲזִיק וּמִי יָמוּת חֲלִילָה בְּגַשְׁמִיּוֹת, כֵּן בַּחַג הַקְּדוֹשׁ הַעֲצָרַת הַזֶּה הוּא יוֹם הַדִּין מִכָּל עֲנִינֵי פְּרִנְסַת וְחַיִּית הַנֶּפֶשׁ, וְאֵת מִי לְהִיּוֹת לוֹ לְעֶזֶר וְסַעַד שֶׁיִּהְיֶה בִּיכְלָתוֹ לְלַמֵּד בְּתוֹרַת ה' בְּדַעְתָּא צְלוּלָה וּלְאַסּוּקֵי שְׁמַעְתָּא אֲלִיבָא דְהַלְכְתָּא (ראה ישמח ישראל לשבועות אות ט), וְזֶהוּ עֲנִין תַּחַל שָׁנָה וּבְרַכּוּתֶיהָ, שֶׁיִּתְחַיֵּל לָנוּ כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת וְהַשְּׁפַע רַב שְׁנַצְרָף לָנוּ לְלַמּוֹד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מִתּוֹךְ רַחֲמַת הַדַּעַת.

עֲצֵרַת הוּא סוּד הַכְּתָר | בְּאוֹר 'כְּתָרוֹ יְשׁוּעָה'

וְגַם סוּד הַעֲצָרַת הִיא כְּתָר, וּכְמוֹ שֶׁהָיָה מְרַגְּלָא בְּפֶה קְדוֹשׁ אָבִי אֲדוֹנֵי מוֹרֵי וְרַבֵּי מֶרְן זְצוּלָלֵה"ה בְּשֵׁם הָרַב הַקְּדוֹשׁ מֵאֲפֻטָּא זְצוּלָלֵה"ה הַפְּרוּשׁ 'כְּתָרוֹ יְשׁוּעָה', שֶׁכְּתָרוֹ שָׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא הוּא מַה שְׁעוֹשֶׂה יְשׁוּעוֹת לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם תּוֹרָה וּגְדֻלָּה בְּמָקוֹם אַחַד, וְיִוָּכַל עַל יְדֵי זֶה לְגַדֵּל בְּנֵיהֶם לְתוֹרָה וּלְדְרָף ה' וּלְפַקֵּחַ עַל תְּהַלּוּכוֹת בֵּיתָם, וְיִזְכּוּ שְׂיָקִים בְּהֵם הַכְּתוּב (תהלים קכח א) בְּגִיף פֶּשְׁתְּלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשַׁלְחַנְךָ וְגו', הַרְמֹז שֶׁיִּהְיֶה הַבְּנִים בְּרִשׁוֹת אָבִיהֶם וְלֹא בְּרִשׁוֹת אַחֲרֵים חַס וְשָׁלוֹם.

וְכִמוֹ שְׂאֵמֶר בְּקְדוּשׁוֹ כְּבוֹד קְדוּשַׁת אָבִי אֲדוֹנֵי מוֹרֵי וְרַבֵּי מֶרְן זְצוּקֵלֵלֵה"ה עַל הַכְּתוּב (ויקרא יט ט) 'לֹא תִכְלֶה פֶּאת שְׂדֵךְ לְקֹצֵר', שְׁלֵא יִהְיֶה אֲצִלְךָ חַס וְשָׁלוֹם הַפֶּאָה וְהַסּוּף שֶׁל שְׂדֵךְ (עַס זָאל חַס וְשָׁלוֹם זִיף בִּי דִיר גִּישַׁט אוֹיִסְלֵאזִין דָּאס יוֹדִישְׁקִיטִי) וְתַשְׁבִּיחַת עַל בְּגִיף שֶׁיִּלְכוּ בְּדְרָף ה' וְלִהְיֶים דוֹר יִשְׂרָיִם יִכְרָף.

עַל יְדֵי קְדוּשַׁת הַסּוּד זוֹכֵה לְהַצְלַחַת כַּחֲנוּךְ הַבְּנִים

וְהִנֵּה חַג הַשְּׁבֻעוֹת מְרַמֵּז לָזֶה. כִּי וּבַעֲצָרַת עַל פְּרוֹת הָאֵילָן, 'כִּי הָאֲדָם עִץ הַשָּׂדֶה' (דברים כ"ט) וּפְרוֹת מְרַמְזִים לְבָנִים, וְהַעֲצָה הַיְעוּצָה שֶׁיִּנְכָּה לְגַדֵּל אֶת הַבְּנִים בְּדְרָף ה' לְקַדְּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּמִדַּת יְסוּד, שְׂאֵם הָאֵב מְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּמִדָּה זֹאת נוֹתֵן עַל יְדֵי זֶה קְדוּשָׁה וְטְהוּרָה בְּהַבְּנִים שֶׁיִּלְכוּ בְּדְרָף ה'.

וזמן כמו שנגאמר 'לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים' (קהלת ג א), פרוש שהמצות אף על פי שהן חפץ ורצון ה' יש בהן עת וזמן, לפי שהם 'תחת השמים'.

פרוש שהם למטה מבחינת התורה הנקראת שמים לפי שהמצות הם התגלות המשכות הרצון להאיר אור אין סוף ברוך הוא באיזה בחינה. כמו על דרך משל לעשות סכה וכדו' שהוא התגלות אור אין סוף ברוך הוא בבחינה עליונה ומדרגה עליונה מאורות עליונים מפני שפך עלה ברצונו.

והתורה היא התנהגות באיזה אופן תהיה ההתגלות הזאת, כמו על דרך משל בסכה שתהיה דוקא ז' על ז' טפחים ושלם תהיה סכה מדבר המקבל טמאה וכיוצא בהן הרבה פרטי דינין באיזה אופן דוקא יהיה המשכות הרצון ואז דוקא יהיה שורה ומתגלה אור אין סוף ברוך הוא בבחינה זו. על דרך משל בעל הבית מסדר בביתו שכלי פלוני יעמד במקום פלוני וכלי פלוני במקום פלוני. וכך הוא ענין בחינת התורה שנעשה כמו בעל הבית לעסק המצות.

ולכן נמשלו המצות להיות נקראים בשם אברים דמלכא, שהחיות המתפשט בתוכן הוא לחלוטית המגדלם לבד בבחינת קרירות, מה שאין פן התורה נמשלה לדם בחינת אדם א' ד"ם, שהדם הוא הנפש והוא הוא הממשיך עקר החיות ורוח החיים אשר בקרבן ולא בבחינת הגדלה לבד ולכן היא למעלה מבחינת מקום וזמן.

וזהו 'זאת התורה אדם', פרוש האדם שעל דמות הפסא דמות כמראה אדם (יחזקאל א כו) בחינת 'אדמה לעליון' (שעיה יד יג), בחינת סוכב כל עלמין למעלה מבחינת מקום וזמן. וכמו שנגאמר 'הגה מקום אתי וגו'' (שמות לג כא), שלגבי החיות מעלה ומטה שוין, כמו שאנו רואים בחוש שהדם הוא הנפש המתפשט

משל אבר שהוא בשר וגידין ועצמות שהם בחינת כלי, והאור והחיות מתפשט בתוכן, וכללותן נקרא בשם אבר. כך המצות הם כלים לרצונו יתברך שבהם ועל ידם מתפשט אור וחיות רצון העליון יתברך מסוכב כל עלמין להיות בחינת ממלא כל עלמין בבחינת גלוי בתהותונים. והינו על ידי ישראל עושי המצוה כמו שאומרים אשר קדשנו במצותיו כו'.

והנה התורה היא בחינת 'הדם הוא הנפש' (דברים יב כג), שהוא הוא הממשיך רוח חיים באברים מן הנפש עצמה, והוא מקור חיות הנפש באברים, כך הוא ענין התורה שהיא נוהגת חיים לבחינות המצות עצמן. וזהו 'זאת התורה אדם' (במדבר יד יד), א' ד"ם. שהן הם פרושי המצות ופרטי הלכותיהן איך שתהיה המצוה כתקונה.

וכזה יובן מאמר רז"ל (מנחות קי.) כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה שנגאמר 'זאת התורה לעלה וכדו' (ויקרא ז ט), ואמרו על פסוק 'ובכל מקום מקטר מגש לשמי ומנחה טהורה' (מלאכי א יא) אלו תלמידי חכמים וכדו'.

ולמה תהיה אם פן מעלת התורה זו עדיפא מהמצות עצמן שאינם נוהגות אלא בזמן שבית המקדש היה קיים דוקא במקום מזבח, ותלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום ובכל זמן מעלה עליהם הכתוב וכדו'.

וכן בשארי מצות התורה, יש מהן שתלויין בזמן כמו שבת שופר סכה ויליב אין נוהגין אלא בזמן. אבל שלא בזמן לאו מצוה היא כלל. מה שאין פן תלמוד תורה שהיא מצוה בכל זמן לעסק בדברי תורה ואפלו בהלכות שבת וסכה וכדו'.

אלא הענין הוא כנ"ל, שהתורה היא בחינת הדם הממשיך חיות לכל האברין בשנה בכללותן. מה שאין פן המצות שהם אברין דמלכא על דרך משל יש בהן התחלקות עת

הכנה על קבלת התורה, בכדי ש'יספר ויזכר ויטהר האדם את עצמו אז מכל הזמנות והטמאות בכדי שיהיה פלי מוכן לקבל האור הרוחני שבתורה, ושיגיש ערכות ומתיקות אורה בכל ימות השנה, ושיבוא בכל פעם להשיג אורות חדשים בהתורה הקדושה.

הטעם שנקטו חז"ל הלשון 'עוסק' בתורה

וזה רמזו רז"ל בהלשון 'עוסק בתורה', שלא מצינו הלשון לומד, רק 'עוסק', וגם בזהר הקדוש הוא הלשון לעי או משתדל באורייתא, כי לא הלמוד בלבד הוא העקר, כי יש כמה אנשים הגם שלומדים תמיד עם כל זה אין עולה להם שום מדה טובה והנהגות ישרות מלמודם, כי כל למודם הוא לצרף פרנסתם או לשם איזה פניות, אך עקר הלמוד בתורה צריך להיות בבחינת 'עוסק בתורה', שכל עסקו יהיה רק להצמיח בהתורה לבוא לתכלית המכון להשיג אור הרוחני שבה ולהרגיש חיות אלהותו ותברך שמו:

סגלת היום

שער יששכר

רבי חיים אלעזר ממזנקאטש זיע"א

מנהג הצדיקים להאריך בכרכת אהבה רבה ביום חג השבועות | חג השבועות מסגל לנאלה

נוהגים הצדיקים והחסידים להאריך בכרפת אהבה רבה ביומא דשבועות חג הקדוש הזה. ומלבד טעם הפשוט כי אז הזמן קבלת התורה להתפלל על פתיחת עינים והארות למוד התורה לשמה וביראת אלקים כדת מה לעשות, עוד יש לבאר על פי המבאר בתולדות יעקב יוסף על התורה [פרשת וארא] בשם רבו הוא רבנו הגדול הבעל שם טוב הקדוש זי"ע שצאמר לו מן השמים הטעם אחר ביאת המשיח שאין מאריכין באהבה רבה עין שם.

בתוכם להגדילן נעשה פמוהם והיו לבשר אחד ממש ויש בהם התחלקות האברים, ולכן הם נתונים תחת הזמן והמקום.

אכל התורה שאינה בבחינת התגלות המשכות הרצון בלבד רק בחינת התגלות הנהגות הרצון פנ"ל, והרי היא ממשכת הנהגות הרצון העליון לתוך הרצון המתפשט בתוך המצות, הרי מקור המשכה זו נקראת בחינת רצון הכל רצון שאינה בגדר מקום וזמן כלל. ולכן אמרו רז"ל על פסוק 'וכל חפצים לא ישוו בה' אפלו חפצי שמים כו':

מגן אברהם

רבי אברהם מטריסק זיע"א

קבלת התורה צריכה להיות באפן שירגיש וטעם ערכות נעימות וידידות של התורה, וישאר ערכות ומתיקות לכל השנה, ולשם כך צריך לזכר עצמו קדם קבלת התורה

האדם השלם המזכיר ומטהר כל קומת גופו מכל התאוות הגשמיות והחמריות נשאר בו הרשימה מקדשת המועדים על כל מי השנה וכו', ונמצא שייכול האדם להרגיש בכל יום ויום קדשת כל המועדים.

ולא כמו ההמון עם שבראש השנה נאספים כלם ועומדים לפניו ותברך בתפלה ותחנונים ושכים בתשובה ומפשפשים במעשיהם כל עשרת ימי תשובה ובפרט ביום כפורים, ואחר כך המה שבים לקדמותם. וכמו כן בחג השבועות המה מקבלים את התורה ואחר כך המה חוזרים לקדמותם ולא עשה הנקלה זו רשם בלבכם על כל ימי השנה.

אך עקר קבלת התורה צריך להיות באפן זה שיקבל האדם האור הרוחני שבתורה הקדושה ושיטעם וירגיש הערכות נעימות וידידות של התורה הקדושה, שעל שם כוונה זו סופרין ספירת העמר מפסח עד עצרת שהיא

דעל ידי התורה יכולין למצא מקנה ומעין התחזקות אף בהחשכות, כדכתיב (משלי ג יח) 'עץ חיים הוא למחזיקים בה', כי מי שמתחזק עצמו בתורה ויודע שכל חיותו מהתורה, גם התורה נותנת לו חיות, וזהו שאומרים 'חיי עולם נטע בתוכנו', וזהו שאומרים 'כי הם חיינו וארץ ימינו' (תרט"ו):

עולת החזש

נבי חיים יעקב דומיניץ זיע"א

בחג השבועות יש לכון באמירת כתר ב'איה' על בנים צדיקים

ראה זה מצאתי בכתיב הקדש למרן האר"י ו"ל: בתפלת מוסף ויום טוב של שלש רגלים ישאל אדם אחד משלוש דברים בזמן שהחזן אומר 'איה', או עשר מפלג או בנים צדיקים או השגת רוח הקדש, ועין גם בן פסדור האר"י ו"ל.

ומהנראה לעניות דעתי בזה, בדפסח יש להתפלל על עשר, ואף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר 'וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב' (שמות יא ב), וכתיב (שם יב לו) 'וינצלו את מצרים', ובאמת בן הבטיח הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו 'ואחרי כן יצאו ברכש גדול' (בראשית טו יד).

ובחג השבועות יש להתפלל על בנים צדיקים, וכן כהאי גונא מצינו בדברי פלוני אלמוני 'לא אוכל לגאל לי פן אשחית את נחלתי' (רות ד ט), וטעה במאי שדרשו עמוני ולא עמונית וכו', ועל כל פנים מטעותו אנו למדין שאז הוא זמן על תפלת בנים צדיקים, ועל בן אמר 'לא אשחית את נחלתי', כטעם 'נחלת ה' בנים' וגומר (תהלים קכז ג).

גם מצינו שם בלעז פאשר לקח לאותו צדקת ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים

ואם זהו לכל יום, על אחת כמה וכמה ביום הזה (הינו ב' ימים אלו פיומא אריכתא) ואשר מבאר בתקוני זהר הקדוש [תיקון כא וברע"מ פרשת פנחס] כי בחג שבועות יפקון מן גלותא (ועין שם בבל"ר הינו שאז על כל פנים יצא הפסק על פי התורה שנופדה בשנה הזאת) [ועין עוד בדברינו בזה במאמרנו הלז].

וזוהו בחג השבועות – אשר היא זמן הגאלה – צריכין להאריך יותר בברכת אהבה רבה, כדי שלא לאחר ביאת המשיח רק לקרבו במהרה בימינו, ודבר בעתו מה טוב פנפוך [ועין מה שפכתנו בדברי תורה מהדורא ח אות צא]:

אמרי אמת

רבי אברהם מרדכי מגור זיע"א

השמחה והחוק העצום שעל כל איש ישראל לשאב מיום זה בו קבלנו את התורה

היום הזה הוא יום זכיה שכל אחד יכול להתחזק עצמו בו, כי התורה מקרבת את פלם אף אלו אשר הם במדרגה תחתונה, כי הרי אף על האמות חזר הקדוש ברוך הוא לתן להם התורה כראיתא בגמרא (עבודה זרה ב:) ולא קבלוה, אולם בני ישראל קבלוה.

כל שפן עתה שפכר יש לנו התורה ונקראים בני ישראל, כודאי שכל אחד יכול להתחזק עצמו בתורה, כראיתא בזהר הקדוש (ח"א קצג): אנו דמשפדלין באויתא פלהו אחידן בגופא דאיילנא וכו'. וכל הדברים תלוין בתורה.

ואין שעור להשמחה שצריכה להיות לכל אחד על שקבלנו התורה וזכינו להקרא בני ישראל, כדכתיב (תהלים קיט צב) 'ולוא תורתך שעשעי אז אבדתי בעיני', כי התורה הולכת עמנו בכל הגליות והיא תגאל אותנו מן הגלות, כדכתיב (תהלים פד ו-ז) 'אשרי אדם עוז לו בך מסולת בלבכם עברי בעמק הבקא מעזן ישתיהו'.

על ידי הקריאה, ומעלה עליו הקדוש ברוך הוא פאלו עשאה, מפל שפן הכנה למצנה, ועל ידי שקוראין בתורה בחג השבועות 'בהודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים וגו' וקבלת נעשה ונשמע והכנת הקדשה שעשו ישראל מראש חדש עד יום מתן תורה, כמפרש בסדר הפרשה, וישתדל לכונן בקריאתה שמשותקת בכל פונתו ורצונו להכין ולהתקדש לקבלת התורה, הרי נחשב לו הקריאה פאלו השלימה בפעל:

מעלת התורה

מחטף הלבן

רבי יעקב אביחצירא זיע"א
התורה היא עצמותו ותכנה

הנה אמרו בגמרא (שבת קה.) 'אנכי ראשי תבות א'נא נ'פשי כ'תבית 'הבית. ויש לתמה מה בא להשמיענו בזה, בשלמא דבר שאינו מבאר בתורה ראוי להביאו בחשבון או נוטריקון וכיוצא, אבל דבר הפתוב בתורה בפשיטות מה שיכות עוד להביאו ברמז, וכתובת התורה ונתינתה מפרשת בתורה פמה פעמים, דויל קרי בי רב הוא.

ואפשר לומר, דידוע שכל התורה שמותיו של הקדוש ברוך הוא, נמצא היא עצמותו ממש ותכנה. ובה בעל הגמרא עליו השלום לעורר לבות בני ישראל, ולהזהירם ולזרזם להזהר בכבוד התורה לעסק בה תמיד ולקיים מצותיה, משום דהיא עצמותו ותכנה, ומי הוא שישמע הדבר הגדול הזה ולא תפל עליו אימתה ופחד ויזהר בכבוד התורה במאד מאד.

וזוה שאמר, הביטו וראו, אתם בני ישראל, מה רמז לכם הקדוש ברוך הוא במלת 'אנכי', הרי היא נוטריקון א'נא נ'פשי כ'תבית

עדים יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתייהם בית ישראל וגומר ויהי ביתך כבית פרץ' (רות ד יא-יב), ובנדאי לא על חנם אמרו פן, כי בנדאי אז הוא זמן להתפלל על בנים צדיקים והגונים.

ובחג הסכות יש להתפלל על רוח הקדש, כי בחג הסכות הוא שמחת בית השואבה, ושואבתם מים בששון, ומשם היו שואבים רוח הקדש, כידוע מדברי רז"ל, וידוע שבכל מועד מתעורר האור הקדוש של זמן הראשון, כנרמז בפסוק 'ושמרת את החקה הזאת למועדה מימים ימימה' (שמות יג ט), הבה:

דברי יואל

רבי יואל מסאטמר זיע"א

על ידי תשובה חזקה יכול להשלים בשעת קריאת התורה של שבועות מה שחסר בהכנה למתן תורה

במדרש (פסיקתא דרב כהנא פסקא יב) בחדש השלישי וגו' ביום הזה באו מדבר סיני, ביום ההוא הנה ליה למימר ומהו ביום הזה, אלא לומר לה פל זמן שאתם קוראים לפני פרשה זו מעלה אני עליכם פאלו עמדתם לפני הר סיני וקבלתם את התורה מחדש. עד כאן דברי המדרש.

ויש בזה תנחומין והתחזקות גדול לבר ישראל שנתעורר בחג השבועות ומתבונן במצבו, איך שלא הכין את עצמו פלום לקראת קבלת התורה, אל יפל רוחו ואל תי'אש לחשב שאין לו תקנה עוד חס ושלום, כי באמת הרבה מצות שבתורה אי אפשר במציאות בזמן הזה לקיים בפעל, כי אם פלמוד וקריאה בתורה כמאמר רז"ל (מנחות קי.) פל העוסק בפרשת עלה פאלו הקריב עלה, וכיוצא בזה שאר מצות.

ומעתה אם פעלת המצנה בעצמה נשלמה

כספו אשר דבק בהם לאהבה ורעיוניו הלכו שבי וחסדק"הם כסוף, וישם כל מעניו ועניו בקניו כל היום והלילה עד חצות ויוציאם בכסף וזהב.

כעת יאמר ליצקב מה פעל אל בצאת ישראל ממצרים לטהרנו ונקרנו לפני הר סיני על יד הקדש אמצעי שלם משה רעיא מהימנא ענו מאד, ועל ידי זה נטהרנו ויחן שם ישראל כאיש אחד באחדות נמרץ וזכינו לקבל התורה הקדושה. איכו השתא עת הזמיר הגיע אם תעירו ואם תעוררו את האהבה לדבק בתורה ועבודה ואהבת רעהו, אין ספק פי רשפי אש התעוררתם יערה עליהם רוח מפורם, וגמירי הבא לטהר מסייעין אותו.

ומה גם בזמן מסגל ומכשר לזה כאשר עשה ביום הנה לפסק והמתנו ולקרבנו לקדשה ולדבקה בו ובתורתו, כה יעשה בדור אחרון. ולפי הדבקות והתעוררות האדם לשוב לתלמוד תורה ולענוה, כן יעשה לו וכה מוסיפין לו כדיילין ליה בקבא רבא. (פרק לא):

פרי צדיק

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א בלילה זה זכו בני ישראל לערכות ומתיקות בתורה | אין הכונה באמירת התקון לאמירה גרידא אלא לקבע את אור התורה בלב **עקר** ויסוד תורה שבבעל פה, הינו טעמי תורה, להרגיש טעם בדברי תורה, וכמו שאנו מפרשין מה שאמרנו (פסחים ק"ט). זה המגלה דברים שפסה עתיק יומין, מאי ניהו טעמי תורה, לטעם ולהרגיש טעם ערב בדברי תורה וכו'.

וכן בלילה שקדם מתן תורה אחר יציאת מצרים - זכו ישראל שפשטקבלו אחר כן התורה שיהיה נקבע בהם הדברי תורה, הינו שנקבע בהם היראה והחשק לדברי תורה,

הקבית, כלומר התורה שנתתי לכם היא הנפש שלי ממש, דעו וראו שהנפש שלי היא שכתבתי ונתתי לכם, ומה תענו אם תפגמו בנפשי חס וחסדקלה, לכן השמרנו מאד לנפשתיכם.

זוהו הוא ממש שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (דב"ר ד ה), אמר לו הקדוש ברוך הוא לאדם גרי בדרך ודרך בדי, אם תשמר את גרי אשמר את גרך וכו', ועל פי מה שכתבנו גרי הוא כמבאר:

תקון ליל שבועות

תורת שלום

רבי שלום דובנער מליובאוויטש זיע"א הנעור בלילה זה מבטח לו שיזכה לכתר תורה **יש** תחת ידי כתב יד אדמו"ר האמצעי, וכתוב שם שהוא מבטיח למי שיהיה נעור בליל שבועות כל הלילה יזכה לכתר תורה, און דער מיטעלער רבי איז געווען א פוסק [האדמו"ר האמצעי הנה פוסק].

ועמד אדמו"ר על רגליו ואמר: הערט אלע אידען, שבועות/דיקע נאכט דארף מען אויף זיין [שמעו נא כלם, שבגלילות שבועות צריכים להיות נעורים]. ואחר כך לשב ואמר: מי מיינט טאקע אז מ'זאל אויף זיין, גאר פשוט אז מ'זאל ניט שלאפען [מתפונים באמת להיות ערים, פשוט ביותר - שלא לישון]:

לב דוד

רבי חיים יוסף דוד אזולאי זיע"א בליל שבועות הזמן גורם קרבת אלהים והעת להשליך הבלי העולם אחרי גוו **ומה** גם ליל התקדש חג השבועות יתלהב האדם ויתעורר מאד, פי הזמן גורם קרבת אלהים, ועת להשליך אחרי גוו אלילי

לקוטי מוהר"ן

רבי נחמן מברסלב זיע"א

המקנה בשבועות הוא בחינת שער החמשים

שבועות הוא בחינת שכל גדול ונבונה מאד, שהוא חסד עליון ורחמים גדולים. כי גדל הרחמים תלוי בגדל הדעת פנ"ל. כי בשעת מתן תורה נראה להם פזקן מלא רחמים (מכילתא בשלח ד). וזקן הוא ביישוב הדעת, וכן תלוי גדל הרחמים פנ"ל, ועל פן שבועות הוא חסד עליון ורחמים גדולים.

וזוה בחינת המקנה של שבועות, שהיא בחינת מקנה של שער החמשים, שהוא שער העליון מחמשים שערי בינה (כמו שמוכא בכונות שבועות). שהוא בחינות שכל ודעת עליון, בחינת חסד עליון ורחמים גדולים פנ"ל. ועל פן המקנה מושיע בכל הצרות, כמו שכתוב (ירמיה יד) 'מקנה ישראל מושיעו בעת צרה', כי הוא חסד עליון, שמושיע מכל הצרות (ח"א תורה נו):

משמרת שלום

רבי שלום מבראהין זיע"א

שלושה טעמים למנהג הצדיקים בדורות האחרונים לישן קמעה אחר התקון קדם תפלת שחרית

יש נוהגין סלסול בעצמן שלא לישן כלל ומתפללים בהשפכה. ואבותי הקדושים לא נהגו כן, אלא היו הולכין למקנה אחר התקון וכמו שכתב בתקון ליל שבועות, ואחר כך היו יושנים איזה זמן, ומתפללים בזמן שמתפללים בכל שבת ויום טוב.

מכמה טעמים, הא' שצריך להתפלל בדעת צלולה, ובכרט ביום הקדוש הזה, וכן ראיתי בסוד דודי זקני הרב יעב"ץ וזה לשונו: אבל טוב ונפח להביא עצמו לידי חיוב ברכות השחר פלן על ידי פשוט בגדים ומעוט שנה

והוא ראשית חכמה יראת ה', ומנה בא האור תורה, תורה שבעל פה, טעמי תורה להרגיש אור ומתיקות בלב מהדברי תורה פשיקבלוהו, וזה נמסר להם בשנה וכו'. וזהו 'טעמי תורה', האור שיש בהדברי תורה – להרגיש טעם ומתיקות.

ומטעם זה נחקן לומר הסדר תקון ליל שבועות, ואין המבין האמירה בלבד, רק צריך שיקבע האור תורה בלב וכו', והעקר הוא הבינה, הינו להרגיש האור מהדברי תורה בלב, בינה ליבא וכו', וזה בליה שקדם שפא זמן מתן תורה – בכל שנה יכול האדם לזכות לזה שיקבעו הדברי תורה בלב כמו שזכר ישראל אז בליה שקדם מתן תורה.

ומשום הכי צריכין להיות געורים ולעסק בתורה שבעל פה וכו', ובכל שנה כשפא הלילה שקדם זמן מתן תורה יכולים לזכות להיראה ותורה שבעל פה להרגיש האור בדברי תורה. ולכך צריכין להיות געורין ולעסק בתורה שבעל פה שיקנס האור והמתיקות ללב

(חג השבועות אות ב)

דברי ברוך

רבי ברוך מגורליץ זיע"א

אמירת תחלת וסוף כל ספר הם כעין דגמאות שמראה הסוחר

אודות אמירת תקון ליל שבועות אמר רבנו [מגאורליץ], שהוא כמו "מוסטערן" [דגמאות] ששולחים הסוחרים אל היריד מכל הסחורות שיש להם להציע למכירה, ובדגמאות עצמם אי אפשר לעשות כלום, וכמו בן הקטעים שאומרים מתנ"ף ומשניות וש"ס וכו' הם רק דגמאות ממה שעליו להציע למכירה:

היָה נהוג פֿן והוא מנהג קדמון, ויש לומר שְהִרְמֵז בְּזֶה לְתַרְץ לָמָּה אָנוּ אוֹמְרִים בְּר' בְּסִינַן זְמַן מִתַּן תּוֹרַתְנוּ וְהֵלֵא בְּזוֹ נִתְּנָה תּוֹרָה.

אַלֵּא שֶהַתּוֹרָה עֵץ חַיִּים הוּא לַמְחֻזְקִים בָּהּ, וְאֶלְמֵלֵא יוֹם ר' בְּסִינַן הֵיינו אֲנִשִּׁים פְּרָאִים דְּגַמְת אֵילָנִי סָרַק הֵלְלוּ, וְרַק עַל יְדֵי יוֹם זֶה שָׁבוּ זְכִינוּ לְטִהָרַת הַמַּדוּת יִכְלֵנו לְהַגִּיעַ לַמִּתְן תּוֹרַתְנוּ וְלִהְתְּדַבֵּק בְּעֵץ הַחַיִּים (רעד"ר ויקהל פקודי תשל"ה):

ההפטרָה במרכבת יחזקאל

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א
החלוק בין מראה המרכבה של ישעיה למראה
המרכבה של יחזקאל

מבאר בגמרא החלוק בין מרכבה שְרָאָה וְיִשְׁעִיָּה וּמְרַכְבָּה שְרָאָה וְיִחְזַקְאֵל — כַּל שְרָאָה וְיִחְזַקְאֵל רָאָה יִשְׁעִיָּה לָמָּה וְיִחְזַקְאֵל דוֹמָה לָבֶן כִּפּוּר שְרָאָה אֶת הַמֶּלֶךְ וְלָמָּה יִשְׁעִיָּה דוֹמָה לָבֶן כִּרְךָ שְרָאָה אֶת הַמֶּלֶךְ.

והנה לפי פשוטו נראה שֶהַחֲלוּק בִּינֵיהֶם הוּא לֹא בָמָּה שְרָאוּ אֲלֵא בָמָּה שְסַפְרוּ, דִּישְׁעִיָּה לֹא חָשׂ לְפָרֵשׂ אֶת הַכֹּל, שֶהֵיָה בֶן מַלְכִים וְגַדֵּל בְּפִלְטִין וְכֵן כִּרְכָּה הַרְוָאָה אֶת הַמֶּלֶךְ אֵינוֹ נִבְהַל וְאֵינוֹ תָמָּה וְאֵינוֹ חָשׂ לְסַפֵּר.

אבל מִזֶּה גּוֹפֵא שִׁישְׁעִיָּה מִתְאַר בְּכֵן כִּרְכָּה שֶהֵיָה בֶן מַלְכִים וְגַדֵּל בְּפִלְטִין וְיִחְזַקְאֵל כְּכֵן כִּפּוּר, שְׂאִין מְקוּמוֹ בְּפִלְטִין שֶל מֶלֶךְ — מוּכָן שֶׁנְּבוֹאָת יִשְׁעִיָּה עֲלִיּוֹנָה וְשִׁלְמָה יוֹתֵר, וְכַמְּאֹר חו"ל שִׁישְׁעִיָּה נִקְרָא גְדוּל שְׁבַנְבִּיאִים וּמְדַרְגַת נְבוֹאָתוֹ וְהַשְּׂגָתוֹ הֵיָתֵה לְמַעְלָה מִהַשְּׂגַת יִחְזַקְאֵל.

ויש לומר, שֶהַחֲלוּק מְדַגֵּשׁ בְּזֶה גּוֹפֵא, שְבְּדְכָרִי יִחְזַקְאֵל בָּאִים וּמְפַרְטִים כֹּל פְּרָטֵי עֲנִינֵי הַמְרַכְבָּה וְאֵלּוּ אֲצֵל יִשְׁעִיָּה מְדַגֵּשׁ בְּעֵקֶר עֲנִינֵי רֵאִית הַמֶּלֶךְ עֲצוּמוֹ (וְלֹא פְרָטֵי הַמְרַכְבָּה) —

וְכוּ, וְמִי שְׂאֵינוֹ בְטוּחַ בְּעֲצוּמוֹ שְׂלֵא יִטְרַד בְּתַפְלָתוֹ לְמַחֵר כְּשֵׁלֵא יִישֵׁן כֹּל הַלַּיְלָה, מוּטָב שִׁישֵׁן קֶצֶת כְּדֵי שְׂלֵא יֵצֵא שְׂכָרוֹ בְהַפְסְדוֹ, וְיֵשׁ סֶמֶךְ קֶצֶת שֶׁכֵּן הָיָה יִשְׂרָאֵל יִשְׁנִים גַּם אִזּוֹ בְּמִתְן תּוֹרָה כְּמוֹ שְׂאִיתָא בְּמִדְרַשׁ רַבָּה, עַד פֶּאן לְשׁוֹנוֹ עֵינֵן שָׁם.

וטעם הַב', דִּידוּעַ דְּאִימְתִי עַת רְצוֹן בְּשִׁעָה שֶׁהַצְּבוּר מִתְפַּלְלִים, עַל פֶּן יוֹתֵר טוֹב לְהִתְפַּלֵּל בְּזְמַן שֶׁמִּתְפַּלְלִים כֹּל הַזְּמַן יִשְׂרָאֵל. גַּם שְׂאִימֵר בְּרַכּוֹת הַתּוֹרָה בְּיוֹם מִתְן תּוֹרָה בְּלֹא פְקָפוּק. וְעַקֵּר הַשַּׁעַם, כִּי כִּרְבַּב עִם הַדְּרַת מֶלֶךְ, וּבְכַרְט בְּיוֹם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה שְׁנֹאמֵר בּוֹ וְיַחֲזֵן יִשְׂרָאֵל.

על פֶּן מִהֲנֻכּוֹן לְהִתְפַּלֵּל בְּאַגְדָּה אַחַת וְלֹא לְעִשׂוֹת אַגְדּוֹת אַגְדּוֹת. גַּם אֵינִן זֶה כְּבוֹד יוֹם טוֹב לְעִשׂוֹת מַנְיָנִים כְּמוֹ בַּחֵל. עַל פֶּן וְדֹא יוֹתֵר טוֹב לְהִתְפַּלֵּל כֹּל הַצְּבוּר בְּיַחַד בְּזְמַן שֶׁמִּתְפַּלְלִים כְּכֹל שַׁבַּת יוֹם טוֹב, וְעוֹד יֵשׁ בְּזֶה טְעָמִים אֲשֶׁר לֹא נִתְּנוּ לְהַכְתֵּב. וְעַל פֶּן לֹא נִהְיָה אֲבוֹתֵי הַקְּדוּשִׁים וְכֹל הַצְּדִיקִים בְּמַנְהֵג הַזֶּה:

שטיחת עשבים ואילנות

שפע חיים

רבי יקותיאל יהודה מצאנו זיע"א
רמז להתעורר על שפל מצבנו

רמז בְּהַמְנַהֵג לְהַכְנִיֵס עֲשָׂבִים וְאֵילָנִי סָרַק בְּבֵית הַמְדְרָשׁ, כְּדֵי לְהַזְכֵּר וְלִהְתְּעוֹרֵר עַל מַצְבָּנוֹ שֶׁתַּחַת לְהִיּוֹת כְּאֵילָן הַעוֹשֶׂה פְרוֹת טוֹבִים לְמַרְאֵה וְנִחְמָדִים לְהַשְׁכִּיל, הַרְעוּנוּ אֶת מַעֲשֵׂינוֹ וְנַשְׂאָרְנוּ עֲצִים רִיקִים וְיִבְשִׁים. (רעד"ר במדבר תשכ"א):

רמז נוסף: שעל ידי התורה זכינו לטהרת המדות

יש לומר בְּטוֹב טַעַם מַה שְׁנוֹהֲגִים לְהַעֲמִיד אֵילָנוֹת בְּבֵית הַמְדְרָשׁ, וְהַגַּם שֶׁהַגְּרָ"א הַקְּדוּשׁ קָרָא תַגָּר עַל זֶה, מִכֹּל מְקוֹם אֲצִלְנוּ

העליונות', ולכן מפרט (יחזקאל) ומאריך בכל פרטי המרכבה ובאופנה, ומדגיש 'ומתוכה דמות גו' דמות אדם להנה . . . ודמות פניהם גו' ודמות החיות וגו'.

יש לומר שזהו דיוק הלשון 'דמות', שמורה על דבר והפוכו: מצד אחד ראית הדמות מורה שאינו רואה את הדבר כי אם 'דמות' שלו בלבד, וכמשל המסתכל במראה שרואה בה דמות הדבר בלבד.

ולאידך מורה 'דמות' שאין בה שום מציאות כי אם דמות של הדבר. והינו דלא רק דעל ידי ראית הדמות אפשר לידע בדיוק איך שרואה הדבר עצמו, אלא יתרה מזו – שכל 'מציאות' ה'דמות' אינה מציאות כי אם זה שהיא דומה להדבר. וזהו מה שראה יחזקאל בכל פרטי העננים דלמטה, שכל עננים הוא זה ורק זה שהם 'דמות העליונות'.

מה שאין בן ישעיה, להיותו בן כרף – לא מפרש ומפרט כל הפרטים של המרכבה. כי מלכתחלה לא ראה ה'דמות' כפי שהיא למטה, כי אם את עצם הדבר שלמעלה. דלהיותו בן כרף שגדל בפלטין, הרי כל העננים מלבד המלה לא תפסו מקום אצלו, עד שלא הרגשו אצלו כמציאות. ולכן אומר ו'ארצה את אדני' ישב על פסא רם ונשא ומפרט רק השרפים שהם 'עמדים מפעל לו', הינו שזהו פרט בראית 'אדני' ישב על פסא'.

על פי זה מובנת השיבות דההפטרך במרכבת יחזקאל בהמשך לקריאת פרשת מתן תורה ביום שבו נתנה תורה – לפי שהוא מענינו של יום ומעין המאריך, הינו תכן החדוש דמתן תורה:

גלוי השכינה שבמתן תורה לא היה רק דבר שלפי שעה, אלא בשביל ששל ידי זה בני ישראל יתעלו על ידי עבודתם ולדבק בהקדוש ברוך הוא, שהנחם על זה בא להם

והרי זה מתאים להחלוק בפשטות בין בן כפר שראה את המלה ובן כרף שראה את המלה: בן כרף שרואה את המלה, הרי מכיין שגדל בפלטין של מלה יש לו איזו השגה בגדלות המלה.

ולכן אין ראית (רבו פרטי העננים ד) מרכבת המלה וכיצא בזה מוסיפה אצלו הפלאה ברוממות המלה, כי אם רק ראית המלה עצמו; מה שאין בן כרף שאין לו ידיעה והשגה בגדלת המלה, כאשר רואה עניני גדלתו וגדל יקר מלכותו, הרי זה מעורר אצלו התפעלות מגדלתו של המלה (אף שגם אז אין לו השגה במהות גדלות המלה).

וכן הוא החלוק בין ישעיה ליחזקאל – דנבואת ישעיה, 'גדול שבנביאים', היתה כבן כרף שיש לו השגה בגדלות המלה ולכן גדלת מרכבתו של מלה אינה תופסת מקום אצלו, מה שאין בן יחזקאל, שעקר ראיתו היתה במרכבה, אלא שראיה זו הביאתו לידי איזו ידיעה והתפעלות מגדלות המלה עצמו.

יש להתאים זה עם המבאר בספר עבודת הקדש בבאור מרכבת יחזקאל, וזה לשונו: 'מתוך שראה והשיג במרכבה התחתונה ידע בעליונה . . . כי יש פסא למעלה מפסא ומרכבה למעלה ממרכבה ורוכב למעלה מרוכב וכבוד למעלה מכבוד, ומתוך שראה ארבע חיות למטה ידע והכיר כי יש דגמתן למעלה בייחוד האמתי כי בן היה מקבל ומתוך שראה למטה חשמל מקיף לפסא הנקרא חשמל החיצון ידע שיש למעלה דגמתו חשמל הפנימי כו' ועל דרך זה כל מה שראה למטה ידע שיש דגמתו למעלה' – והולך ומפרש (בעבודת הקדש) בנוגע לכל הכתובים איך ששיגודו בתחתונה וירמזו אל העליונה'.

כלומר: מרכבת יחזקאל תכנה וענינה הוא שהעננים שלמטה הם 'דמות

וגם 'צמִיחַתוֹ' לאַחֲרֵי זֶה הָרִי זֶה בָּא מִמְּנֵלוֹ
שְׁלֹמֶעֱלָה כְּמֵאֵמֶר חַז"ל אֵין לָךְ כָּל עֵשֶׁב כּו'
שָׂאִין לוֹ מִזֵּל כּו' גְּדֹל.

אַלֵּא שְׁלֹפְנֵי מִפֵּן תּוֹרָה הֵיטָה 'גְּזֵרָה' – מִלְשׁוֹן
גְּזֹר וְחֹתֵךְ – בֵּין הַנִּבְרָא שְׁלֹמֶטָה וּמִקּוּרוֹ
בְּעֵלְיוֹנִים, וּ(כְּמִתֵּן תּוֹרָה) כְּאֲשֶׁר בְּטֵלָה הַגְּזֵרָה
נִתֵּן הַכַּח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד עַל יְדֵי עֲבוֹדָתוֹ
לְהַמְשִׁיךְ וְלִרְאוֹת' בְּכָל נִבְרָא שְׁלֹמֶטָה אֵת
שָׂרְשׁוֹ וּמִקּוּרוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, עַד שְׁמִגְלָה עַל יְדֵי
זֶה אֲמִתִּית מִצִּיאֹתוֹ, שְׁלֵא נִמְצָא אֵלֶּא מֵאֲמִתֵּת
הַמְּצָאוֹ. וְכִינֵן שְׁכָל הַתְּחִלּוֹת קִשׁוֹת כּו', לְכֵן
הָיָה בְּמִתֵּן תּוֹרָה (שָׂאוּ וְאָנִי הַמִּתְחִיל) גְּלוּי
נַעֲלָה בְּיֹתֵר

אֲכַל עֵקֶר הַפְּנִינָה לְעוֹלָמִים הֵיטָה 'מְרַבֶּכֶת
שְׁחֻקָאֵל', לְגַלּוֹת בְּעוֹלָם אֵיךְ שְׁכָל
הַמְּצִיאוֹת שֶׁל כָּל פְּרֻטָּיו אֵינָה אֵלֶּא 'דְּמוּת'
לְמִצִּיאוֹת הַפְּרָט לְמַעֲלָה וְ[לְכֵן הָיָה אִזְ גְּלוּי
הַמְּרַבֶּכֶה]. וְלָכֵן נִקְבַּע עֲנִין זֶה דְּוָקָא לְהַפְּטֵרָה
דְּיוֹם מִתֵּן תּוֹרָה (חל"ג ע' 20):

מֵהַתְּגַלּוֹת הַשֵּׁם בְּמִתֵּן תּוֹרָה, שְׁעַל יְדֵי זֶה נִקְבַּע
בְּלִבְנוֹ לְתַמִּיד מְעַמֵּד הֵר סִינַי, שְׁעֵינֵינוּ רָאוּ
וְלֹא זָר כּו'.

וְזִהוּ גַם תַּכֵּן דְּבָרֵי הַמְּדַרְשׁ, שְׁיִרִידַת ה' עַל
הֵר סִינַי לֹא הֵיטָה רַק גְּלוּי לְפִי שְׁעָה,
אַלֵּא הַתְּחִלָּה דְּמַצִּב הָעוֹלָם חֲדָשׁ לְגַמְרֵי, עַל
יְדֵי הַבְּטוּל לְתַמִּיד שֶׁל הַגְּזֵרָה, דְּעֵלְיוֹנִים לֹא
יָרְדוּ לְתַתְּחוֹנִים וְתַתְּחוֹנִים לֹא יַעֲלוּ לְעֵלְיוֹנִים
– וְהַתְּצִאוֹת שֶׁל בְּטוּל גְּזֵרָה זֹו וּבְגֵלוּי הָרִי
זֶה תְּלוּי וְעַל יְדֵי עֲבוֹדָתְךָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

בְּאוֹר הָעֲנִין: מִזֶּה גּוֹפֵא שְׁמִתְאַרִים אוֹתָם
בְּשֵׁם 'עֵלְיוֹנִים' וְ'תַתְּחוֹנִים' מוֹבֵן
שְׁבַעֲצֵם יִשְׁנָה שִׁכּוֹת יוֹתֵר מִזֶּה – קָשֶׁר בִּינֵיהֶם.
וּבַפְּרָט עַל פִּי הַמְּבַאֵר כְּכַמָּה מְקוּמוֹת כִּי
הַמְּצִיאוֹת שֶׁל כָּל נִבְרָא שְׁלֹמֶטָה הָרִי שָׂרְשׁוֹ
וּמִקּוּרוֹ לְמַעֲלָה וּמִמְּנוֹ נִשְׁתַּלְשַׁל, דְּשָׂרְשׁ הַשׁוֹר
שְׁלֹמֶטָה הוּא מִפְּנֵי שׁוֹר שְׁבַמְרַבֶּכָה וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה
– וְעַד לְשָׂרְשׁוֹ וּמִקּוּרוֹ שֶׁהוּא דְּבַר ה' וְרוּחַ
פִּיו יַתְּבַרֵךְ הַמִּתְּהוּוֹ וּמִתְּהוּוֹ בְּכָל רַגַע וְרַגַע.

אוצרות גאוני הדורות

'אַלֵּה הַמְּצוֹת אֲשֶׁר צָוָה ה' אֵת מֹשֶׁה אֵל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּהֵר סִינַי, וְאַחֲרַי כִּף וַיִּדְבֶּר ה' בְּמִדְבַר
סִינַי שָׂאוּ אֵת רֹאשׁ כָּל עַדַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁלֵא
זָכוּ לְטוּל אֵת הַתּוֹרָה אֵלֶּא בְּשִׁבִיל הַיּוֹחֲסִין
שְׁלֵחֵן, יָצָן נַעֲוֹל אַחֲתֵי כִלְהָ כּו', עכ"ל.

[ו]נִרְאָה לִי לִתֵּן טַעַם לְשִׁבַח לְמָה דְּקִימָא
לָן בְּשִׁלְחֵן עֲרוּף (או"ח סי' תכח ס"ד),
דְּלְעוֹלָם קוֹרִין בְּמִדְבַר קִדְּם שְׁבוּעוֹת, עֲנִין בְּלִבּוֹשׁ
וּבְמִגְן אֲבִרְהֶם שְׁנִדְחָקוּ לִתֵּן טַעַם, דְּעַל פִּי
הַמְּדַרְשׁ הַנִּל מְבַאֵר הַטַּעַם, דְּעַל יְדֵי הַמְּנִין
דְּכַתִּיב וַיִּתְּלֵדוּ עַל מִשְׁפּוֹחֹתָם, זָכוּ לְקַבֶּלֶת
הַתּוֹרָה.

שָׂאוּ אֵת רֹאשׁ כָּל עַדַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפּוֹחֹתָם
לְכִית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגֹּלָתָם (א)

(ב)

זרע יַעֲקֹב

רַבִּי יַעֲקֹב גִּינְצְבוּרְגַּר זצ"ל

טַעַם קְרִיאַת פְּרֻשַׁת בְּמִדְבַר קִדְּם חַג הַשְּׁבוּעוֹת

בְּמִדְרַשׁ יִלְקוּט (רמזו תרפד): בְּשַׁעֲה שְׁקַבְלוּ
יִשְׂרָאֵל אֵת הַתּוֹרָה, נִתְקַנְאוּ אֲמוֹת
הָעוֹלָם בְּהֵן מָה רָאוּ לְהַתְּקַרֵּב יוֹתֵר מִן הָאֲמוֹת,
סֵתֵם פִּיהֶן הַקְּב"ה, אָמַר לָהֶם הִבִּיאוּ לִי סִפֵּר
יּוֹחֲסִין שְׁלָכֶם שְׁנֵאֲמַר 'הִבּוּ לִה' מִשְׁפּוֹחוֹת עַמִּים'
בְּשֵׁם שְׁבָנֵי מְבִיאִים, וַיִּתְּלֵדוּ עַל מִשְׁפּוֹחֹתָם,
לְכֵךְ מִנְּאֵם בְּרֹאשׁ הַסִּפֵּר הֵזָה אַחֲרֵי הַמְּצוֹת,

אברהם אנכי

רבי אברהם פלאני זצ"ל

גדל אהבת ה' לישראל

קשה, מפני מה בקש ה' להזכיר את שמות ישראל בספירתם, כמו שאמר "במספר שמות", והלא כל רצונו הוא לידיע מה המספר שיש בכל שבט שכן אמר "למשפחתם לבית אבתם" ואם כן די היה בספירתם ללא הזכרת שמותם.

ונראה לבאר, בהקדים את דברי החיד"א בספרו 'צווארי של' (בהפטרות מחר חדש), שהשונו את חברו, אינו מזכיר את שמו אלא מכנה אותו בשם אביו או בשאר כנוי. ומחמת כן, שאול לא הזכיר את שמו של דוד, כששאל, "מדוע לא בא בן ישי" (ש"א כ, כז). ואלו הונתן השיב, "נשאל נשאל דוד מעמדי עד בית לחם" (שם, כח) בהזכרת שמו של דוד. ומחמת כן, קבע שאול באמירתו, "הלוא ידעתי כי בחר אתה לבן ישי" (שם, ל).

ומעתה, אף שצויה ה' לספר את בני ישראל "לבית אבתם", מכל מקום, כדי שלא יעלה בדעת משה שחס ושלום אין ה' מחבב את ישראל, ולכך מצוהו לספר מבלי להזכיר את שמותם, לכן אני מצוץ "במספר שמות", כלומר, בזמן שאתה סופרם תזכיר את שמותם "כל זכר לגלגלתם", ועל ידי כך, תתגלה חבתי לישראל. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

מכון עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא בישראל

(א א)

מקום מקדש

רבי חיים טנואני זצ"ל

כז עשרים לדרך את האויבים

צריך להבין, מדוע לא יצאו לצבא אלא דווקא מגיל עשרים שנה ומעלה. ונראה

כי עם היות שיוצאי המלחמה צריכים להיות נקיים מעברות, וכדרשת הגמרא בסוטה (מד.) על הפסוק "מי האיש הרא נרף הלכב" (דברים כ, ח) שהפונה לאיש שיגרא מעוונות שפידו, הרי שאין יוצאים למלחמה רק צדיקים גמורים. **והנה**, מאחר שהשרוי בלא אשה ואין פת בסלו, קרוב הוא לחטא, ואמרה המשנה באבות (פ"ה מכ"א) 'בן חמש למקרא, בן עשר למשנה, בן חמש עשרה לתלמוד, בן שמונה עשרה לחפה' הרי שאינו ראוי לצאת למלחמה לפני גיל שמונה עשרה. ובטור (אה"ע סי' א) כתב 'ובשום ענין לא יעבור עשרים שנה בלא אשה, נמצא שבהן עשרים שנה ומעלה, כל אדם מישראל יכול להיות ללא חטא וללא הרגור בנשואו אשה, ולפיכך מני אז ראוי הוא לצאת למלחמה. **וזהו** שהמשיכה המשנה (שם) 'בן עשרים לרדה, ש'לרדה', הינו לצאת למלחמה, וכמו שצאמר "וירדפו מכם חמשה מאה" (ויקרא כז, ח). (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ויהיו בני ראובן ככר ישראל תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמות לגלגלתם כל זכר מכן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא (א א)

מלאכת מחשבת

רבי משה חפץ זצ"ל

החוטא צריך להזהר יותר מעין רעה

יש לדקדק, מפני מה תבת "לגלגלתם" מופיעה רק בצווי של ספירת שבט ראובן ושמעון, ולא בספירת שאר השבטים. ועוד קשה שהרי מתחלה, בצווי ה' לכל השבטים כבר נאמר "שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו' לגלגלתם" (במדבר א, ב).

ויובן בהקדים את דברי רש"י (שם), שפרש "לגלגלתם", הינו שימנו על ידי בקע לגלגלת. כלומר, שכל אדם יתן מטבע,

בן עשו', אלא כמו שכתב הרב הנזכר לעיל 'מצנה גוררת מצנה' יובן במאמר רבי אלעזר בן יעקב (אבות פ"ד מ"א) העושה מצנה אחת קונה לו פרקליט אחד, והפרקליט הנבחר מן המצנה הוא מלאך רחמים המשלם שכר המצנה לעושיה וכו'. וזה שאמר ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את המצנה, כן עשו בוראים מן המצנה מלאך רחמים, 'עשו' לשון 'ואת הנפש אשר עשו בחרן' (בראשית יב ה), וזה המלאך משלם להם שכר המצנה.

ומטה גד ונשיא לכני גד אלסוף בן רעואל ב) (ד)

חומת אנך

רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל - החיד"א זכה גד שיקבר משה רבנו בחלקו בשכר ששתק בשעה שנתמנה דן לראש הדגל צריך לדעת אמאי הקא בדגלים כתיב 'רעואל' בריש, ולמעלה כתיב 'רעואל' בדלת בתחלה פרושה זו, וכן פרושת נשא בקרבנות הנשיאים.

וראיתי בספר אמרי נעם פרושת ויצא שכתב, דגד זכה שיקבר משה רבנו ע"ה בחלקו, לפי שפשמנה ראש דגל לדן, היה יכול גד לומר אני בכור לזלפה ודן בכור לבלהה, למה אני איני ראש דגל כמוהו, ולא דבר נגד משה רבנו ע"ה, לכך כתיב 'אלסוף בן רעואל' וכתיב ברי"ש 'רעואל', שעלה וזכה לרע אל שהוא משה רבנו ע"ה שיקבר בחלקו, עכ"ל.

ולפי זה מה טוב שדוקא בדגלים כתב 'רעואל' ברי"ש, אמנם בתחלת הפרשה והנשיאים בקרבנות כתיב 'רעואל' בדלת, ועל פי האמור נרמז דוקא בדגלים, להורות דבעבור הדגלים זכה לדן, ואתי שפיר.

והמטבעות ימנו ולא האנשים. ונצטוו בן, כדי להנצל מעין הרע, וזהו שאמר "ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם" (שמות ל, יב וראה רש"י שם).

והנה, שבטי ראובן ושמעון מעמדים לענש היו. שבט ראובן, בעוון קרח ועדתו, שרכם היו משבט ראובן (ראה רש"י במדבר טז, א). ושבט שמעון, בעוון בעל פעור, שרב העובדים לבעל פעור היו משבט שמעון (עי' בדברים לג, ו. ובדברי ראב"ע שם, שמתעם זה, לא בירך משה את שבט שמעון).

ומעתה יובן, שהטעם שחזרה התורה לצוות שימנו את שני שבטים אלו על ידי השקלים, כי שני שבטים אלו מזמנים ליום רעה בחדטאם, על בן צריכים הם להשמר ביותר מענין הרע, כדי שלא "יהיה בהם נגף בפקד אתם". ולפיכך, הקפידה התורה וחזרה על הצווי בפרט על שבט ראובן ושמעון "לגלגלתם", שספירתם תהיה רק על ידי השקלים, לבל תשלט בהם עין הרע. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עשו (א גד)

לקוטי אמרי אל

רבי יחזקאל מאיר מויעלם זצ"ל עשית מצוה מסייעת לעשית מצוה נוספת **יובן** בס"ד למה אמר שני פעמים ויעשו בן עשו', אלא יובן כמה שכתב הרב מדרש שמואל על אבות (פ"ד מ"ב) 'מצוה גוררת מצוה', כשיעשה האדם מצוה מסייעת אותו לעשות מצוה אחרת, וזה שאמר ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את משה את המצוה, כן עשו שמשיעת אותו לעשות מצוה אחרת.

כריאת מלאך רחמים על ידי עשית מצוה **אי** נמי ויעשו בני ישראל וכו' בן עשו', יובן בס"ד למה כפל שני פעמים ויעשו

ולא שיקבל חלקו היחסי פנגר אביו האמתי.
(באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

כי לי כל בכור ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל מאדם עד בהמה לי יהיו (ג א)

דעת סופר

רבי עקיבא סופר זצ"ל

קנית הלויים והבכורים העתידים להולד

דקדק בהתם סופר כפל הלשון שאמר 'לי יהיו', אחרי שפבר אמר 'פי לי כל בכור'.

ונראה לי על פי מה שפרש ההפלאה על

הפסוק (ח ט) 'נתונים נתונים המה לי, למה כפל הלשון, וכתב דלכאורה קשה הלא הלויים העתידים להולד המה דבר שלא בא לעולם, והאריך קנה אותם הקב"ה, אלא דפסקינן דדבר שלא בא לעולם עם דבר שבא לעולם יכולים להקנותם שניהם ביחד, וזה שאמר נתונים, על ידי שאותם הנמצאים כבר בחיים נקנים לו מעכשו, נתונים המה לי גם אלה העתידים להולד, עין שם.

ובזה יש לפרש גם הפסוק שלפנינו כי לי כל

בכור ביום הכתי וכר, ועל ידי כן שהם נקנים לי מעכשו לי יהיו גם אלה העתידים להולד.

פקד כל בכר זכר לבני ישראל מכן חדש ומעלה ושא את מספר שמתם (ג ב)

לויית חן

רבי אריה יהודה ליב ב"ר שמואל גרשון זצ"ל

טעם פקידת הלויים מכן חדש אינו משום חשש ספק נפלים כיון שהמגוון היה על פי ה'

'פקוד' כל בכור זכר מכן חדש ומעלה, פרש רש"י משיצא מכלל ספק נפלים. בספר

ואלה תולדת אהרן ומשה ביום דבר ה' את משה בהר סיני. ואלה שמות בני אהרן הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר (ג א-ב)

בן שלמה

רבי שלמה אשכנזי זצ"ל

המלמד את בן חברו תורה מקבל שכר שלם

בגמרא סנהדרין (יט): אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, כל המלמד בן חברו תורה, מעלה עליו הפתיב כאלו ילדו. שנאמר "ואלה תולדת אהרן ומשה", וכתוב "ואלה שמות בני אהרן", ואלו תולדותיו של משה לא נכתבו לומר לה, אהרן ילד ומשה למד, לפיכך תולדותיו של אהרן נקראו גם על שמו של משה.

ויש להבין, שהרי ברור שהמלמד אחרים תורה מעלתו גדולה ולעתיד לבא יקבל שכר גדול על כך, ומה המעלה הנוספת שיש בזה ש'מעלה עליו הפתיב כאלו ילדו'.

ונראה לבאר, בהקדים את דברי החיד"א

בספרו 'פני דוד', על הפסוק "היליכי את הילד הזה וחינהו לי ואני אתן את שכרך" (שמות ב, ט), שפתיב לבאר על פי מה ששמע

בשם רבי יצחק הכהן רפפורט (מח"ס 'בתי כהונה') שהמגדל יתום בתוף ביתו, אזי השכר הצפון למגדלו, מתחלק בין אביו האמתי שהוא ילדו, ובין המגדל בפעל שפרנסו. כמבאר בגמרא בבא מציעא (ק): בדין שאם שטרף נהר את עץ הזית לתוף שדה חברו, ושם גדלו הזיתים, זה אומר, עצי גדל את הזיתים, וזה אומר, שדי גדלה את הזיתים, שהדין הוא ש'חלקו.

ומעתה, היה מקום לומר שגם המלמד את

בן חברו תורה, הדין הוא ששכרו יתחלק עם אביו, כמו המגדל יתום בתוף ביתו. מחמת כן, בא הפתיב להשמיענו שהמלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הפתיב כאלו ילדו ממש, וחינו שיקבל את שכרו משלם.

חג השבועות

(פ"ב ה"א) והובא ברש"י, לפי שמכרו בכור של רחל בעשרים כסף, לכך יהא כל אחד פודה בנו הבכור בעשרים כסף שהוא תמשה שקלים. **ולפי** זה אתי שפיר שאמר 'ולקחת' שהוא לשון עבר ולשון עתיד פנ"ל, רצה לומר לפי שלקחתם תמשה שקלים בעד בכור של רחל, לכך ולקחת אצל הבכור תמשה שקלים ולכן אמר 'תמשת' 'תמשת' כפ"ל, רצה לומר תמשת מול תמשת.

ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו (ד ט)

ינדבר משה

רבי משה פאלק זצ"ל

אסור הרהור אחר הנהגת הקב"ה

יש לדקדק למה חזר וישנה פאן מה שפבר נאמר ונכפל 'אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי' כו'. ונראה לי פי המון חלושים באמונה בראותם הקב"ה מחריש כבלע רשע צדיק ממנו, ויאמרו היכן אריכות ימים של זה. אמנם הלא אנו רואים בני קהת המבחרים בעם, ונתמצטו על ידי ארון שהיה מכלה בהם, וכן כתוב (תהילים נ א) 'וסביבו נשערה מאד'. וזה שאמר ולא יבואו המון עם לראות כמו ולפי ראה חקמה' (קהלת א טו), ולחקר כבלע את הקדש, ומתו ולהסתפק באמונה על ידי זה.

חג השבועות

דברי שלמה

רבי שלמה הלוי הזקן זצ"ל

הבאת בכורים על ידי למוד התורה ובחדוש הרושים בה

אמר ו"ל (ר"ה טו), הביאו לפני עמר בפסח כדי שיתברכו לכם תבואות השדה,

מנחת יהודה טוח לתרץ בדרך רחוקה למה שנה רש"י בפרוש, דגבי מנין בכורים מן חדש נקט 'משניצא מקלל ספק נפלים', ולעיל (ג טו) גבי מנין הלויים מן חדש נקט 'משניצא מקלל נפלים'.

ונראה לי פשוט שרש"י כתב זה בדקדוק גדול, לפי דלעיל גבי מנין הלויים כתוב ו'יפקד אתם משה על פי ה', פ"ר רש"י והוא מדרש רבה, אמר משה לפני הקב"ה היאך אני נכנס לתוך אהליהם לדעת מנין יונקיהם, אמר לו הקב"ה עשה אתה שלך ואני אעשה את שלי, הלך משה ועמד על פתח האהל, ובת קול יוצאה מן האהל ואומרת כך וכך תינוקות יש באהל זה, לכך נאמר 'על פי ה'.

ואמר המדרש רבה פרשה זו (ד ט), דמנין תינוקות הלויים היה על פי ה', דנאמר גביהם 'על פי ה'', אבל לא מנין הבכורים, שהרי לא נאמר בהו על פי ה'. ואם בן במנין הלויים שהיה על פי ה', על ברחף לכך היה מנינם מן חדש כדי שניצאו מקלל נפלים ודאים שהיה אז בין תינוקות הלויים, דבשביל לצאת מידי ספק גפ"ל אטו מי איכא ספיקא קמיה שמיא, אבל מנין הבכורים שלא היה על פי ה' היה צריך למנותם מן חדש אף כדי לצאת מן ספק גפ"ל.

ולקחת חמשת חמשת שקלים לגגולת (ג מז)

נפש יהודה

רבי יהודה ליב ב"ר ישראל זצ"ל

פדית הבכורים בחמשה שקלים בעון מכירת יוסף

יש לדקדק שאמר [ולקחת] לשון עבר, רק שהגוי'ו הופכת להבא פנודע, יאמר תקח שהוא מלשון עתיד לבד, גם כפ"ל 'תמשת' 'תמשת'. ונראה על פי דאיתא בירושלמי דשקלים

ותהיה זאת הקריאה הראשונה ביום הזה הבאת הכפורים מן התורה לשם ה', כדי שתתברך תורתנו בידנו כל ימי שנה.

דבר בעתו

בפי שטון שנדוף וצל

תקון הנמים והלילות שעברו בלא תורה

ישמח כהיום הזה שמחה תהיה בסעודת יום טוב כיד השם הטובה עליו, והכל מודים בעצרת שקדשתו גדולה יותר משאר יום טוב, ואמרו (פסחים טז:) הכל מודים בעצרת דבעינן לכם, כדי לשמח הגוף העוסק בתורה ובמצוות שנתנו כהיום הזה.

אכל על כל פנים יעסק בתורה מענינו של יום כפי ידיעתו והשגתו, כי היום גורם להיות נמנה שעה אחת ביום כיום שלם משאר ימים, וחיבה תורה בשעתה. והוא, שכמו שהלילה תקון לכל שאר לילות השנה מה שלא עסק בהם בתורה, כך היום בעצמו תקון לכל שאר הימים, אשר על כן ילמד כיד השם הטובה עליו, ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכון לבו לשמים.

וכן רמז הפסוק (תהילים יט א) 'יום ליום יביע אמר ולילה ללילה תהיה דעתו, הרמז בא לומר שהיום מתקן הימים, והלילה לתקן הלילות, שיביע וישרף היום אמרי תורה לתקן יום האחר שעבר, וכן לילה תתנה דעת של תורה תמורת לילות שעברו בלא תורה, ועל כן לא יעבור יום השבועות בלא חס ושלום והוא ישן, אלא יעסק בו כפי יכולתו לתקן ימיו ולילותיו על בטול התורה ועשרה דברותיה.

ישתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פרות האילן, ומים ברח כדי שיתברכו לכם גשמי שנה. וידוע שעמך שעורים הוא אביב הרעים, והחטים אביב פרות האילן, ורחג מתחילים הגשמים לבוא, ועל כן מראשית בפורי כל היה האדם חיב להביא לפניו יתברך.

והכונה באמרו 'הביאו לפני' וכו', כלומר אהיה אני הקודם בהבאת כל הדברים הנתנים לכם, כאלו אתם מורים שכל תכליתכם וכוונתכם בדרישת אלה הטובות כדי לכבדני, ואז תורו שאין אתם חושבים שמצד חריצותכם והשתפלותכם באו לכם רק בהשגחה, ואז אצנה אני את ברכתך בהשגחה עליכם.

והנה מצאנו שלש טובות קבלנו מאתו יתברך כנגד שלש עקרי התורה, הטוב הראשון שהוציאנו לחרות מתחת יד מצרים, וידוע שהעבד פטור מן המצוות המעשיות, ובצאתנו לחרות נכנסנו תחת על המצוות, ולכן אנו בליל פסח מורים עצמנו שאנו בני חורין וכלנו מסבין, ואז נכנסנו תחת על אלהותו של הקב"ה ומצוותיו, כי עבודתנו לו יתברך סבת חרותנו, על דרך (תהילים קטו טז) 'עבדך בן אמתך פתחת למוסרי' וכו', וזה כנגד מציאות ה'.

ובחג השבועות קבלנו התורה והנהגה, ובחג הספות נכנסנו תחת שפע השגחת ה' יתברך להיותו משגיח עלינו תמיד, ולכן אז אנו יוצאים מן הפתים ונכנסים תחת כנפי סתר אהלו וספות שלומו הרומזים לעניי כבודו.

ואם כן כפי זה וכפי הנזכר, חזכים אנו ביום חג השבועות לעשות מעשה מתיחס אל הטוב אשר קבלנו מאתו יתברך, ולקרא בתורה ולחדש חדושים כל אחד כפי כחו, וכפי מה שחננו ה' יתברך מן הידיעה בתורה, והשומע ישמע והמדבר ידבר, כי זה ודאי הם בפורים מן הטוב אשר קבלנו מאתו יתברך ביום הזה,

זמן אהרן

רבי אהרן הכהן זצ"ל

עקר חג השבועות בשביל בניסת ישראל למ"ט
שערי טהרה וקדושה

טעם לשבח למה לא כתוב בתורה על חג השבועות שהוא על זמן מתן תורתנו כמו שאנו אומרים בתפלה, ובמפרשים רבו הפרושים.

ולפי הנראה עקר החג שמו מוכיח עליו שנקרא 'חג השבועות', דנראה דבמספר הימים תלוי החג, והוא, כי לפי חכמינו ז"ל והם חכמי האמת, המ"ט ימים שבין פסח לעצרת היו על ידי שבשביל שיצאו מגולוי מצרים מתוך חמשים שערי טמאה, והיו צריכים עוד חמשים יום כנגדם להכנס בשערי קדושה, שגם זה לעמת זה עשה האלהים, ובהשלים ימי טהרתם וקדושתם אז היו מוכנים לקבל התורה משם ואילך.

נמצא שהעקר היה הכנסתם במ"ט שערי טהרה וקדושה, ולא בשביל קבלת התורה, ועל כן נקרא 'חג שבועות' דבשבועות תלוי מילתא, ולכך לא כתוב בתורה החג בשביל נתינת התורה, אלא שמאחר שאז היה זמן מתן תורתנו הופירוה גם כן ז"ל בתפלה להזכיר חג השבועות ושאז היה זמן מתן תורתנו.

ולכך אין אומרים יום מתן תורתנו כמו שאומרים יום תרועה בראש השנה, שהתרועה הוא באותו יום דוקא לכן אומרים יום תרועה, אבל בפסח שבועות סכות אנחנו אומרים זמן תרוננו, זמן מתן תורתנו, זמן שמתנו, לפי שתבת יום מורה על אותו יום דוקא שהיא התרועה, אבל בשאר אומרים זמן, לפי שעל כל יום משבועה ימי הפסח אנו אומרים כך, ולא שיהי לומר יום אלא זמן, שכולל אותו יום וימים אחרים, וכן בסכות.

וכן בשבועות אומרים זמן, שאלו אמרו יום היה משמע אותו יום דוקא ושעקר החג הוא בשביל מתן תורתנו, לרמוז שלא על אותו היום בפסח אמרו שנתנה התורה, שיהי לרבי יוסי בשבועה בסיון נתנה, ולכך אמרו זמן מתן תורתנו שאז היה זמן שתנתן לנו התורה, שכבר היינו ראויים אליה אחרי השבע שבועות, כלומר אחרי ספירת השבועות מעתה היה כבר זמן מתן תורתנו משם ואילך כמשמעותו, בין שנתנה בו ביום כרבנן, בין שנתנה בשבועה כרבי יוסי.

בן איש חי

רבי יוסף חיים בר אליהו זצ"ל

קריאת השם 'חג השבועות' על שם שנתנה התורה ממ"ט שערי בינה

נראה לי בס"ד הטעם שתלה הכתוב את חג מתן תורה במספר השבועות שנקראו 'חג השבועות', ונקדים מה שאמרו בגמרא דראש השנה (כא): על פסוק 'אמרות ה' אמרות טהרות כסף צרוף בעליל לארץ מזקק שבועתים', רב ושמואל דאמרי תרוהו חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכלן נתנו למשה חסר אחד, שנקאמר ונתקשרהו מעט מאלהים, ושבועתים הינו שבועה שבועות שהם מ"ט, והכי איתא בנדרים (לה), ופרש שם מהרש"א ז"ל דעל כן השיג משה רבנו ע"ה מ"ט טעמי תורה, עין שם.

ובזה יובן הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה (שה"ש ב ד), ונהינו 'בית היין' זה סיני כמו שאמרו רז"ל (במדבר ב ג), ודגלו מספר מ"ט, עלי אהבה' שלקחנו התורה מן מ"ט שערים, ועל ידי כן זכינו למ"ט טעמים בכל דבר מדברי תורה [וכו'].

דורש טוב

רבי מרדכי לאנדא זצ"ל

בטולה של תורה היא קיומה ויסודה

המגן אברהם מקשה האיך אנו אומרים ביום
ז'י"ו סיון 'מתן תורתנו', הלא בשבעה
נתנה תורה לישראל, עין שם, ע"כ.

וישב על ידי מאמר ריש לקיש (מנחות
:טז) וזה לשונו: פ'עמים שבטולה של
תורה זהו יסודה, דכתיב 'אשר שברת' כו'
ע"כ. ופרש רש"י וזה לשונו, 'זהו יסודה',
כלומר מקבל שכר כאלו יושב ומסדה ועוסק
בה, שנאמר אשר שברת כו' עכ"ל.

והנה שמה שהוסיף משה יום אחד מדעתו
יש לעין ולהתבונן היטב, דמה הנה
פונתו בזה, הא הנה מבטל את ישראל מתלמוד
תורה יום אחד, אלא דיתכן לומר שהנה רוצה
שיהא להם לישראל הכנה למתן תורה עוד
יום אחד, כדי שייכינו את עצמם בהכנה רבה,
ויקבעו בלבם הדברי תורה ויבלעו בדמם,
ויתבססו אצלם להיות יסוד וקיום עולם, ובטול
זה זהו יסודה פנ"ל.

והשתא כפי זה שפיר ארינן בששי בסיון
'מתן תורתנו', שבטולה של תורה
של ששי בסיון זהו יסודה, וכפרוש רש"י הנ"ל
כאלו יושב ומסדה ועוסק בה.

פתחי תורה

רבי פתחיה הורנבלס זצ"ל

קבלת התורה כמתינות וכישוב הדעת

בגמרא (שבת פח.) : ההוא מינא דחזייה לרבא
דקא מעין בשמעתא וכו', אמר ליה
עמא פזינא (נמקד), דקדמיתו פומיכו ולאודניכו
(קדם ששמעתם אותה היא קשה ואם
תוכלו לעמוד בה קבלתם עליכם לקימה).

רבזה מוכן בס"ד הטעם שתלה חג התורה
בספירת שבועה שבועות שקראו הכתוב
'חג השבועות', להורות כי התורה נתנה לנו
עתה מן מ"ט שיערים, שהם כנגד שבועה
שבועות שעולים מ"ט יום, דעדין אינו משג
שער החמשים.

רבאמן אחר נראה לי בס"ד שנקרא החג הזה
על שם הספירה של שבועה שבועות,
מפני כי שבועה שבועות יש בהם מ"ט יום,
להורות כי התורה שיקה לבני יעקב שהם י"ב
שבטי ישראל, שיש בשמותם מ"ט אותיות אם
נחשב בנימן ביו"ד אחת. (ח"ב, דרוש ב לשבת כלה)

פתחי תורה

רבי פתחיה הורנבלס זצ"ל

כו' בסיון הנה זמן מתן תורתנו כיון שטבלו
בו לשם גרות

והנה במגן אברהם (סי' תצו) הקשה, למה
ארינן 'זמן מתן תורתנו' ביום ששי
בסיון, הא קיימא לן כרבי יוסי דכו' בסיון
נתנה תורה, עין שם. ונראה לעניות דעתי דיש
לומר למאי דארינן ביבמות (מו.) דהאבות
והאמהות היו נכנסים לבית בטבילה לשם
גרות, ע"ש. ושם אמרו, דטבילת גרים צריכה
להיות ביום דוקא, דמשפט כתיב ביה, ע"ש.

ואם פן הטבילה היתה ביום ו' [בסיון] דוקא,
דכיום ז' אסור כמו דאמר בגמרא (שבת
:פז) שלא יהיו הללו הולכין לטבל והללו
הולכין לקבל תורה, וכיום ה' לא דילמא
תפלט, לכך נקרא יום מתן תורה' פין דהטבילה
היתה ביום ו' לשם גרות, וכן קורין רות
בשבועות מחמת דנדפך בה ענין גרות.

כי אם 'חג השבועות', ובאר שני טעמים על זה, עין שם. ולעניות דעתי אפשר לומר שהוא לשון מלכות, כמו שנאמר (שמואל א' ט יז) 'זה יעצר בעמי', ולפי שקבלנו התורה בחג הקדוש הזה, ועל זה נעשינו מלכים כמו שכתוב (משלי ח טו) 'בי מלכים מלכו', וגם מפלל מעלות התורה שנתנת לאדם מלכות כאומרו ו"ל בפך קנין התורה (אבות פ"ו מ"א), ואמרו עוד (גיטין סב.) מאן מלכי רבנן, ועל בן קראו שם החג 'עצרת' לשון מלכות שזכינו על ידי התורה כנזכר לעיל.

ועל בן בשמשלימין התורה בחג הסכות קורין ליום האחרון שנשלמה התורה בו 'שמני עצרת' לשון מלכות, שזכינו למלכות על ידי התורה שהשלמנו.

בזה נראה לעניות דעתי לפרש הא דמקשין, דלמה קראו רגל זה של חג השבועות 'עצרת', ובתורה לא נקרא עצרת כלל, ולזה יש לומר כך, דהפירוש של עצרת הינו דאינו נמקד כל כך רק בשוב הדעת. ולפי זה בכיוון קראו חכמים לחג זה 'עצרת', מחמת המין שאמר דישאל המה עמא דפוּזא, לכך בכונה קראו לזה עצרת, לאפוקי מאותו המין, ולהראות שעושין הכל בשוב הדעת ובמתינות.

אהל יצחק

רבי יוסף בן חסון זצ"ל

השגת מעלת 'מלכות' על ידי קבלת התורה

הרב בני יששכר דקדק בשם החג שקראו אותו רז"ל 'עצרת', ובתורה לא נזכר

מעשי צדיקים

מאחר ולא השיג מקום באכסניה ראויה לשמה, נכנס לחרבה הראשונה שמצא, לשהות בה בשבת.

בחרבה זו תפסו להם כאכסניה, בני חבורה מסטרא דשמאלא. מדי פעם היה נכנס אחד מהם, ומתרגרב בפני חבריו על מעלליו. באישון לילה שמע את אחד הבחנשים מגיע, וישח למרעיו מה שעלה בידו לעולל הערב.

בעירה ישנו יהודי שצם ומתענה משבת לשבת, ואשתו מכינה עבורו לליל שבת קדש יין לקדוש וגלוחית חלב, למען יוכל להשיב את נפשו מהתעניות המפרכות. מיד לאחר שמקדש על היין, רגיל הוא לשתות את החלב.

וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר (א א)

במדבר (במדב"ר א ז), כל מי שאינו עושה עצמו כמדבר הפקור, אינו יכול לקנות את החכמה והתורה, לך נאמר 'במדבר סיני'.

"שמעתי" מהרה"ח רבי זלמן גרוסמן ז"ל, את הספור דלהלן, הוא הקדים שלספור זה ישנו כמה וכמה גססאות, אוילם הוא שמעו כך מאביו החסיד רבי יצחק דוד ז"ל, ששמעו מזקני החסידים בדורו.

אחד מחסידי הרה"ק רבי שלמה מקארלין זיע"א היה נוסע בדרכים כשהוא נודד מכפר לכפר, לצרכי פונסטו. פעם נאלץ להשאר באחד הכפרים לשבת קדש, אך

איט ראט לבית אבתיו הוא (א ד)

בקיץ תר"לג, נסע הרה"ק רבי אשר מסטאלין זיע"א אל המרחצאות, כשהוא מצרף אליו לנסיעתו את בנו יחידו, הרה"ק רבי ישראל מסטאלין זיע"א, הידוע בשם 'הינוקא'.

בדרבם חזרה הגיעו לכפר סמוך לדרוהוביטש, בו נעצרו והתאכסנו. בליל חמשה עשר באב, בקש רבי אשר ממלוויו שיקחו את בנו יחידו מבית האכסניה, ויסעו עמו מרחק שתי פרסאות מהמקום. באותו לילה עלה רבי אשר לשמי שמיא, ונסתלק מהעולם.

בבקר לאחר שהטמינו את רבי אשר בבית החיים של דרוהוביטש, אמרו לבנו הינוקא שיגיד 'קדיש', והוא עשה זאת מבלי לשאל אודות אביו. גם כשנסעו מדרוהוביטש חזרה לסטאלין, נסע רבי ישראל במרכבת אביו, ובמהלך הדרך לא שאל עליו.

כשהגיעה לסטאליו הידיעה המרה והמעציבה, שרבי אשר השיב את נשמתו הטהורה אל יוצרה בפתע פתאום בעיר דרוהוביטש, והוא בגיל צעיר, כחמשים שנה, בכתה הרבנית בכי רב באין הפוגות. נענה רבי ישראל שהיה אז בן ארבע שנים ומחצה ואמר לאמו, "אמא אל תבכי, הרי אני כאן".
(מאורי אש)

ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר ה' את משה בהר סיני (ג א)
ברשי, ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה.
(מאורי אש)

מאחר והנו עני ואביו, רכשו עבורו נדיבי העיר גז, שיוכל למכר את חלבה, כדי להתפרנס ולו במעט, וגם יוכל להחיות נפשו בשתיית החלב, בליל שבת קודש אחר התענית.

בן הבליעל המשיך להתרברב ואמר, "גרשתי את העז מחצרם, בטנם הספיקה האשה לחלב אותה, האשה החלה לרוץ אחריה, אני הברחתי את העז ממנה מספר שעות. המרוץ נמשך עד קרוב לזמן הדלקת גרות שבת, רק אז הצליחה לתפסה, ולהכין חלב לבעלה המתענה.

היא הניחה את החלב עם היין על השלחן, לבל ישתהה בעלה בשובו מבית הכנסת. התחפשתי לתרנגול, קפצתי על השלחן, והעפתי את צלוחית החלב מעל השלחן. הצלוחית נשברה, והחלב נשפך על הרצפה.

היא לא ידעה מה לעשות, מאחר וכבר לא כלה להכין חלב אחר, בשל קדשת השבת. כשחזר הבעל מבית הכנסת ושאל "היכן החלב", היא החלה לבכות, וגוללה את מארעות היום. נתמלא הבעל חמה, ונזף בה קשות".

כשסיים הלה את ספורו, פרצו החיצונים בשחוק גדול. אחר הגיע למקום ראש הסטרא אחרא עצמו, וכאשר הריח במקום ריח של בשר ודם, גלו אותי וחפצו להזיק לי, אף שמעתי את מנהיגם אומר לבני חבורתו, "אל תפגעו בו לרעה כי הוא מחסידי רבי שלמה בן יוטא".

בשנה שרבי שלמה בן יוטא מעשן את מקטרתו, עלינו לברח למרחקים. אם זיק לחסידו ולו במשהו, יעשה מאתנו עפר ואפר". (מאורי אש)

לוגם קפה בעודו לבוש טלית ותפלין. נסע
החסיד לביתו, והתחיל לנהג כמנהג רבו.

על כף רומז הכתוב 'ולא יבאו לראות', אל
יבאו אל הצדיק בשביל לראות את
מעשיו, ולקבלם מיד. 'כבלע את הקדש', יש
שהצדיק הוא בימי קטנות שהקדשה מבלעת
בו ונסתרת, ואז 'ומתו', יפלו האנשים אז
ממדרגותיהם. על כן צריך לבחון היטב לא
לקבל הכל, אלא רק את דברי הגדלות בלבד.
(דגל מחנה אפרים)

שאו את ראש כל עדת בני ישראל (א ב)

ברב השתקקותו לחזות בסדר עבודתו
הקדושה, בקש הרה"ק **המאור ושמש**
זיע"א מרבו הרה"ק **רבי אלימלך מליז'ענסק**
זיע"א שיזכה אותו לשמשו, ולו במשך לילה
אחד, ורבי אלימלך נענה לבקשתו.

יהי בחצי הלילה, בקש רבי אלימלך כוס
תה, אף משוכנס להגישה לו, השתומם
לראות זקן היושב ליד הרבי. הבין המאור
ושמש שהוא בא מגבתי מרומים, גתע
לאחוריו, הכוס נשטטה מידו, ותכולתה נשפכה
ארצה.

אף כשהתעורר מעלפזו, לא סר ממנו המורא
העצום, עד שחש צרף להתחבא. אחר
זמן קראו הנעם אלימלך, ושאלו מדוע לא
הביא את הכוס כאשר נתבקש, ספר המאור
ושמש את אשר ארע לו.

שאלו הרבי, "האם התבוננת בפני הזקן". ענה
המאור ושמש שמפני האימה, לא היה
מסגל להביט בו כלל. נענה הרבי ואמר, "אוי
לידל, שאינו יכול להביט לאביו בפניו, הלא
היה זה אברהם אבינו עליו השלום".

מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה,
מעלה עליו הכתוב פאלו ילדו.

ספר רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל **ראש ישיבת**
מיר בארצות הברית, כי **החפץ חיים** זיע"א
המריץ אותו בצעירותו בעודו מסתופף בצלו,
לפתח ישיבה ונמוקו עמו, "אם תשב ותלמד
לבדך, תלמד ש"ס עשר או עשרים פעמים,
לכל היותר. אולם אם תקים ישיבה, יהיו לך
למעלה מאלף פעמים ש"ס. אדם פרטי לא
יוכל לקים בעולם הזה מצות כה רבות, כמו
אדם המזכה את הרבים".

הדבר דומה לסנדלר שיש באפשרותו ליצר
בעשר אצבעותיו מספר מגבל של
נעלים בשבוע, אולם אם יפתח מפעל עם
מכונות ליצור נעלים, הוא יוכל ליצר בשבוע
מה שלא היה יכול להספיק במשך כמה
וכמה שנים.

הוא הדבר, יהודי הפותח ישיבה ומקים עולה
של תורה, הוא מעמיד תלמידים הרבה
שהם לומדים עוד ועוד, כך שהש"ס נלמד
מאות ואלפי פעמים על ידו. מה עוד שאף
הם מעמידים תלמידים, ואז הוא מרויח זכיות
בסיטונאות. (סאל אביך ויגדך)

ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו (ד ה)

פוטב הרה"ק **הדגל מחנה אפרים** זיע"א בשם
זקנו הרה"ק **הבעל שם טוב** זיע"א.
לפעמים יבוא חסיד אל הצדיק כדי ללמד
מעשיו, והצדיק הוא אז בבחינת קטנות,
החסיד מקבל ממנו מדתו, ואינו יודע להזהר,
להבחין ולשמר את נפשו.

כך ארע עם חסיד שהגיע אל הרה"ק **רבי**
נחמן מהורדנאק זיע"א, וראהו כשהוא

בשמים, ויקים השי"ת את דבריו, כענין 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים'.

אחר פנה לעומדים סביבותיו ושאל, "מה אתם אומרים, מאיר'ל משמר שבת קדש כהלכתו", והיו כלם עונים "הו, הו" אחרי כן אמר הרה"ק, "אם כן, כיון שמאיר'ל מקיים שבת קדש כהלכתו, הוא גוזר ואומר, 'איש על מחנהו, ואיש על דגלו', שלא יזוז שום איש ממקומו".

כַּנְת הרבי היתה על הפונדקאי, אף איש מבין הנוכחים לא הבין למי כונו הדברים הללו, ואף אותו כפרי, היה אדם פשוט שלא הבין מה רצה הרבי בדבריו.

בזמן בו אמר רבי מאיר את דבריו, מעד הפריץ לפתע בדרך ונפצע, עד שלא היה יכול להלך בגלגליו לביתו, ומשרתיו נאלצו לנשאו לביתו. טובי הרופאים הזעקו למשת חליו, אך לא מצאו תרופה למכתו.

בתוך כך נפל ברעיונו, אולי ארעה עמו התאוונה הזו, רק מחמת שבקש לדחוק את החוכר היהודי מחזקתו ומפונסתו. הוא שלח אחר היהודי, שעמד עדין אצל רבי מאיר, אף היהודי שהבין את אשר לפניו, השיב שאין בידו לשלם את דמי השכירות. לבסוף נאלץ האדון אף למחל על דמי השכירות, ונתן לו הפנדק ללא כל תמורה, ורק אז נתרפא. (שיח טרפי מודט)

על פי מעשה זה נראה לפרש את כוונת הכתוב, 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם', אמר לו הקב"ה למשה, "שאו והרם את נפשות בני ישראל, שיוכלו להרים ראשם ולהסתכל בפני אבותם, שלא יבושו מהם חלילה. (חמל יצחק - ספינקא)

איש על מחנהו ואיש על דגלו (א נב)

יהודי שהחזיק בפונדק שחכר מהפריץ, ממנו מצא בדיחוק את פת לחמו, הגיע אל הרה"ק **רבי מאיר מפרמישלאן** זיע"א במר נפשו על שהפריץ אדון הכפר חפץ להוציאו מחזקתו ולהעבירה לחוכר אחר, ומאין ימצא את פונסתו.

לשבת קדש, נשאר היהודי לשבות בחצר הרבי. המנהג היה שהרבי עצמו היה קובע את סדר השלחן, ואף מורה מי יזמר זמירות בסעודה.

נשבת זו החל רבי מאיר בעצמו לשוור בסעודה את 'כל מקדש', כשהוא אומר כל תבה מהזמר, ומיד פרשה כפשוטו בלשוננו בעברי, עד שהגיע לתבות אלו, 'כל שומר שבת קדש, פדת מחללו, שכו הרבה מאד'.

פתח הרבי פיו הקדוש ואמר, מהו 'שכרו', 'על פי', מה שגוזר בפיו, כך 'פעלו',

חג שבועות

נאלצו גבאי בית המדרש, לבנות בחפזון בגין מגסרי עץ פשוטים.

באותו היום יצא הנסיד ליובאמירסקי עם פמליתו לצוד ציד, בדרךם חלפו על

כל העולם שקט

לחצר הרה"ק **רבי דובנער מליובאוויטש** זיע"א, הגיעו כאִלפִים איש לחג השבועות. בית הכנסת לא הכיל את הקהל הגדול, לכן

לפי שפאָשר שׁב האַדָּם בתּשׁוּבָה, עֲלוּ בתּחִלָּה לַעֲשׂוֹת חֲשׁוֹן בְּנַפְשׁוֹ, לְדַעַת שְׂכָל אֲשֶׁר עָשָׂה עַד עַתָּה הֲיֵה שְׂלָא פִּהֲגֹן. אַחֲרֵי כֵן כְּשֵׁרוּחוֹ כָּבֵד נִשְׁבְּרָה בְּקִרְבוֹ, עֲלוּ לְדַעַת פִּי מֵאֵי דַהּוּה הַגּוֹי, הַעֲקֹר הוּא שְׂמִמָּכָן וְאֵילָף חוּשְׁבָנָא, מֵהִיּוֹם וְהַלָּאָה יִקְבַּל עַל עֲצָמוֹ לַהֲתַנְהֵג בְּדַרְךָ הַטּוֹבָה.

לְךָ בתּחִלָּה צָוָה רַבֵּי מִנְחֵם מִגְּדַל שְׂכָל מִי שְׂלָא קִיָּם, יֵצֵא. אֲבָל אַחֲרֵי כֵן כְּשֵׁהֲפִירוֹ כְּלָם שְׂאָמָנָם לֹא קִיָּמוּ פִּהֲגֹן, כִּף נִתְעוֹרְרוּ לַתּשׁוּבָה, צָוָה שְׂמִי שְׂמִקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ מֵהִיּוֹם וְהַלָּאָה, כָּבֵד יְכוּל לַהֲפָנֵס. הַעֲקֹר שְׂמִקְבֵּלִים לַהֲתַנְהֵג כְּרֵאוּי מֵהִיּוֹם וְהַלָּאָה. (אגרא דב"י היולרי)

וייחד כל העם
בליל חג השבועות תש"ח בעת הסעודה, החלו השמים להרעים ולהבריק. אמר אז הרה"ק **רבי יוסף יצחק מליובאוויטש** זיע"א, "טוב שָׂכָף, הקולות והברקים הגיעו ממִשׁ בְּזָמֵן, הֵם מְזַכְּרִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְהַבְּרָקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁהָיוּ בְּשַׁעַת מִתַּן תּוֹרָה, אֲשֶׁר גָּרְמוּ לָעַם יִשְׂרָאֵל לַהֲגִיעַ לְמַצֵּב שֶׁל 'וַיַּיְחָד כָּל הָעָם', הַיְהוּדִי הַפְּשוּט שְׂבָעֵם יִשְׂרָאֵל, רָעַד.

בהמשך לְכֹף סִפְר הַרִי"צ עַל מֵאֲרַע דּוֹמָה שְׂאֲרַע עֲשָׂרוֹת שָׁנִים לִפְנֵי כֵן, אִף הוּא בַּחַג הַשְּׁבִיעוֹת. ר' יוֹסֵף מְרֻדְכֵי שֶׁהָיָה הַמְּשִׁרֵת שֶׁל הַרְה"ק הַצֶּמַח צָדֵק זִיע"א וּבְנֵו הַרְה"ק רַבֵּי שְׂמוּאֵל זִיע"א, הֵיָה מִתְּקַרָּא מְרַעֲמִים וּמְבָרְקִים.

בחה הַשְּׁבִיעוֹת תַּרְנ"א פְּרָצָה סְעָרָה גְּדוֹלָה, הַשְּׂמִיָּם רָעְמוּ וְהַבְּרִיקוּ, כָּל בְּרַק סַגּוֹר אֶת הַעֵינַיִם, וְכָל רַעַם הַשְּׂמִיעַ קוֹל שֶׁל

פְּנֵי בְּנֵו הַעֵץ הַגְּדוֹל, שְׂמַעוּ כִּי אֵי מִי מְדַבֵּר, דּוֹמָה הָיָה כִּי אֲנָשִׁים רַבִּים סָבִיבוּ, וּבְמִקּוֹם שׁוֹרְרִים שְׂקֻט וְדוּמִיָּה.

התפלא הַנְּסִיָּה, וְכִנְסָ עִם מְלִיּוֹי לְבַיִת הַמְּדֻרָשׁ, וְהַשְּׂתוּמָם לְרֵאוֹת אֶת הַקְּהָל הַגְּדוֹל הַעוֹמֵד וּמֵאֲזִיז, וְאֵינוּ מְשַׁמֵּיעַ וְלוֹ אִנְשֵׁת קוֹל, עַד כִּי נִתַּן הֵיָה לְשַׁמַּע קוֹל זָבוּב מְעוֹפֵף.

כשיצא הַבֵּיט הַנְּסִיָּה בְּשַׁעוֹנוֹ, וְהַשְּׂתוּמָם לְרֵאוֹת שְׂעַמֵּד בְּמִקּוֹם עֲשָׂר דַּקּוֹת תְּמִימוֹת. תַּמְהוֹנוּ זָבֵר, מֵאַחַר שֶׁהוּא סָבַל מִמַּחֲלַת שַׁעֲלַת, עַד כְּדֵי כִף, שְׂלָא עֲבָרָה עֲלוּי דַּקָּה מְבַלֵּי שְׂנְאָלֶץ לַהֲשַׁתְּעַל, אוֹלָם בְּמִשְׁפַּח הַדַּקּוֹת הַלְלוּ, לֹא חֵשׁ צָרָף לַהֲשַׁתְּעַל כִּלְלֵ. (רִישִׁימוֹת דְּבָרִים)

העקר לקים מעתה
ספר הַרְה"ק רַבֵּי יִשְׁכָּר דֵּב מְבַעֲלָזָא זִיע"א, כִּי בְּאַחַד מֵיָמֵי חַג הַשְּׁבִיעוֹת, שְׂלַח הַרְה"ק רַבֵּי מִנְחֵם מִגְּדַל מְרִימְנוּב זִיע"א אֶת מְשַׁמְשׁוֹ הַרְה"ק רַבֵּי צְבִי הִירֵשׁ מְרִימְנוּב זִיע"א לַהֲכַרִּיז שְׂמִי שְׂלָא קִיָּם אֶת עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת, יֵצֵא מִבֵּית הַמְּדֻרָשׁ.

נכח בְּבֵית הַמְּדֻרָשׁ הַרְה"ק רַבֵּי נַפְתָּלִי מְרוֹפְשִׁיץ זִיע"א, וְלִשְׁמַע הַהַכְרִזָּה, הוּא קָם וַיֵּצֵא מִבֵּית הַמְּדֻרָשׁ. כְּאֲשֶׁר רָאוּ שֶׁהַרְבֵּי מְרוֹפְשִׁיץ יוֹצֵא, יֵצֵאוּ כְּלָם, וְנִשְׂאָרוּ בַּהִיכָל רַק רַבֵּי מִנְחֵם מִגְּדַל וּמְשַׁמְשׁוֹ הַקְּדוֹשׁ, לֹלָא מִגְּנֵן.

בין שְׂכָף, צָוָה הַרְבֵּי מְרִימְנוּב עַל מְשַׁמְשׁוֹ רַבֵּי צְבִי הִירֵשׁ לַהֲכַרִּיז שְׁנִית, "מִי שְׂמִקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ מֵהִיּוֹם וְהַלָּאָה לְקוֹם 'עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת', יְכוּל לַהֲפָנֵס". הוֹסִיף רַבֵּי יִשְׁכָּר דֵּב וּבֵאָר פֶּשֶׁר שְׁתֵּי הַהַכְרִזוֹת, בְּתַחֲלָה שְׂכָל מִי שְׂלָא קִיָּם עַד עַכְשָׁיו, יֵצֵא. וְאַחֲרֵי כֵן מִי שְׂמִקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ מֵהִיּוֹם וְהַלָּאָה, יְכוּל לַהֲפָנֵס.

בעת קריאת התורה, עמד החסיד רבי ישראל בער על הבימה, ובשעה שהרבי קרא את עשרת הדברות, חשכו לפתע עיניו מראות. אחרתהו בהלה, אף לא העז להפריע באמצע קריאת התורה, ושתק.

נק לאחר שסיים הרבי לקרא בתורה, חזר אליו מאור עיניו. ברב השתוממות, ספר על כך לרבי לאחר התפלה, והוא השיב, "בזמן קריאת עשרת הדברות, עברת חשך ענן וערפל" כמו שהיה בעת קבלת התורה, לכן לא ראית".

ספר לי הרה"ח רבי אלטער שו"ב שיפמן, שהיה חתנו של החסיד רבי ישראל בער וגדל כיתום קטן בעיר צפת. באחת הפעמים שנגש לשאל את הרב ר' רפאל דין ז"ל מעיר הקודש צפת, פשט בתוספות, אמר לו רבי רפאל, "בא ואספר לך את אשר עיני ראו.

נוכחתי בעיר מעז'יבוז' בחג השבועות לשהבית אהרן שקה בה, וכך בני העיר הגיעו לבית המדרש לשמע את תפלותיו ואת קריאת התורה שלו". "מה אומר ומה אדבר", אמר רבי רפאל כשתאר את המעמד הנורא ההוא.

"מה אגיד לך, כשהרבי התחיל לקרא בתורה 'בחדש השלישי' וגו', היה מה לשמע, אולם כשהוא התחיל לקרא את עשרת הדברות בהתלהבות, יכולני להשבע כי ראיתיו עומד באויר מעל הארץ". (מאורי אש)

הנסיכה לרבי לשבועות

בעיר גארליץ, שמש כדן חסיד דז'יקוב בשם רבי נפתלי מילר. גדול בתורה היה ומתמיד עצום אשר למד כל היום בבית המדרש בשקידה מפלאה, כשאינו שות לבו למצב העניות השוררת בביתו בארח קבע.

התפוצצות, כאלו נורה מתותח. ר' יוסף מרדכי נחרד, ידיו ורגליו רעדו ברדת עז. (ספר המאמרים תש"ט)

עשרת הדברות באויר

ברצותו להשתטח על ציונו הקדוש של מרן אור שבעת הימים הרה"ק **הבעל שם טוב** זיע"א, ביום השנה שלו שחל בחג השבועות, עשה הרה"ק **הבית אהרן מקארלין** זיע"א מספר פעמים את חג השבועות בעיר מעז'יבוז'.

עמו הגיעו מנין חסידים לשהיה במחצתו במשך התפלות וסעודות החג. תפלת שחרית התפלל הבית אהרן בשעה מאחרת, בעוד שבני העיר שהיו ערים במשך כל הלילה, התפללו עם הנץ החמה.

לאחר שגמרו את הקדושה רבא בבתיהם, הופיעו רבים מאנשי העיר בבית המדרש, לשמע את תפלותיו של הרבי האורח, ולהיות במחצתו בעת קריאת עשרת הדברות. בשל הקהל הרב פזרו החסידים שהגיעו עם הרבי בכל קצוות בית המדרש, כך שלא יכלו להתפלל בצוותא בקול רם כהרגלם.

באמצע פסוקי דזמרה הסתובב הרבי אל הקהל, הרים את אצבעו הקדושה אל חלל בית המדרש, וקרא בקול רם, 'הדר הוא לכל חסידיו'. ברגע אחד התקבצו סביבו החסידים מכל פנות בית המדרש, והחלו להתפלל בקול רם ובהתלהבות מיחדת.

בשנה אחרת עת שהה הרבי בחג השבועות בעיר מעז'יבוז', עבר כהרגלו כשליח צבור לפני התבה, וכן קרא את קריאת התורה ועשרת הדברות.

בְּלִית בְּרָרָה, נִשְׁאָר בְּצֵאֲנֹז לַחַג הַשְּׁבוּעוֹת. בְּבֹאוֹ לְאַחַר מִכֵּן טָרְם רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְדַז'יָקוֹב, כְּמִדֵּי שָׁנָה, שְׁאֵל אוֹתוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֵיכֵן הִיָּה בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, סִפֵּר שֶׁנִּשְׁאָר בְּצֵאֲנֹז. אָמַר לוֹ הַרְבֵּי, "אִם כֹּה, יִפְרָגְס אוֹתְךָ הַרֵב מִצֵּאֲנֹז".

בַּתְחִלָּה חִשַּׁב רַבִּי נִפְתָּלִי שֶׁהָיוּ אֵלּוּ דִבְרֵי הַקִּפְדָּה מְרֻבּוּ, עַל שֶׁלֹּא בָּא אֵלָיו לַחַג הַשְּׁבוּעוֹת. אָבָל רַק אַחַר זְמַן, נֹוֹכַח לְרֹאוֹת שֶׁעֲצָה טוֹכָה נָתַן לוֹ. הַסֵּכֶר שֶׁבִּשְׁק הַחֵל מֵאֲזוּ הַלְהִיּוֹת פּוֹחַת וְהוֹלֵךְ, עַד שֶׁבָּיוֹם ג' מֵרְחֻשָׁן נִתְרַקַּו לַחֲלוּטִין.

בּוּ בְּיוֹם נִסְתַּלַּק רַבּוֹ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִדַּז'יָקוֹב לְבֵית עוֹלָמוֹ, וְאֲזוּ הֵבִין שְׂדִבְרֵי רַבּוֹ לֹא הָיוּ אֶלָּא מֵרָאָה מְקוֹם, לְבִקֵּשׁ מֵהַרֵב מִצֵּאֲנֹז פְּרָגְסָה, כִּי יָדַע שֶׁהִשְׁפַּעְתּוֹ תִּפְסַק בְּיוֹם הַסְתַּלְקוֹתוֹ, ג' מֵרְחֻשָׁן. (בֵּית צַדִּיקִים יַעֲמֹד)

תּוֹרָה כְּבִשְׁעַת נִתְיַנְתָּה

בְּנֵת שֶׁהַתְּגוּרָר הַרַה"ק רַבִּי בְּרוּךְ מִמַּעַז'יבּוֹז' זִיע"א בְּעִיר טוֹלְשִׁין, נוֹהֵג הָיָה לְנִסֵּעַ לַעֲתִים קְרוֹבוֹת לְמַעַז'יבּוֹז', בְּכַדִּי לְהִשְׁתַּטַּח עַל צִיּוֹן זְקֵנוֹ הַרַה"ק הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זִיע"א. בְּכָל פַּעַם שֶׁהִגִּיעַ לְמַעַז'יבּוֹז', נִכְנָס לְבִקֵּר אֶת אַחִיו הַרַה"ק הַדָּגֵל מַחְנֵה אַפְרַיִם זִיע"א, שְׂדֵר בְּעִיר.

שָׁנָה אַחַת הִגִּיעַ רַבִּי בְּרוּךְ לִפְנֵי חַג הַשְּׁבוּעוֹת לְהִשְׁתַּטַּח עַל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, וְלֹא נִכְנָס לְבִקֵּר אֶת אַחִיו כְּדָרְכוֹ, אֶלָּא מִיַּד שָׁב לְבֵיתוֹ לְטוֹלְשִׁין. אַחֲרָי שְׁבוּעוֹת הִגִּיעַ רַבִּי בְּרוּךְ בְּשָׁנִית לְמַעַז'יבּוֹז' לְהִשְׁתַּטַּח עַל הַצִּיּוֹן, וּפְנָה לְבִקֵּר אֶת אַחִיו כְּדָרְכוֹ.

שְׂאֵלָו ה'דָּגֵל', "מִדּוּעַ לֹא בָּאת לְבִקֵּרנִי בַּהֲיוֹתְךָ פֹּה לִפְנֵי הַחַג, וְלָמָּה בָּאת עִכְשָׁו שָׁנִית

בְּכָל פַּעַם בָּה נִסַּע אֶל רַבּוֹ הַרַה"ק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִדַּז'יָקוֹב זִיע"א, בְּקִשּׁוֹהוּ בְּנֵי בֵיתוֹ שֶׁיִּזְכִּיר אֶצְל רַבּוֹ אֶת פְּרָגְסָתוֹ הַמְצַמְקֶת וַיִּבְקֵשׁ אֶת בְּרַכְתּוֹ, אָבָל תְּמִיד בְּהִכְנָסוֹ אֶל הַקִּדְשׁ פְּנִימָה, לֹא עָלָה עַל דַּעְתּוֹ לְדַבֵּר אוֹדוֹת עֲנִינֵי גִשְׁמִיּוֹת.

מִשְׁרָאָתָה כִּי מִמְּנוֹ לֹא תִצְמַח יְשׁוּעָתָה, גְּמַרְהָ בְּדַעְתָּה לְנִסֵּע בְּעֲצָמָה לְדַז'יָקוֹב, וְלִקְבֹּל אֶת בְּרַכַּת הַקִּדְשׁ וְכֹךְ עֲשֵׂתָה, נִסְעָה וְהִתְאוּנְנָה בְּפָנֵי הַרְבֵּי עַל מַעוּט הַפְּרָגְסָה בְּבֵית, וְעַל יְלָדֵיהָ הַרְעֵבִים לְלֶחֶם.

צָוָה עָלֶיהָ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַכֵּשׁ שֵׁק סֶכֶר וּלְמַכְרוֹ קִמְעָא קִמְעָא, וּמִמְּנוֹ תִתְפְּרָגְס. שְׁאֵלָה הָאִשָּׁה, "תִּינַח לְהַתְפְּרָגְס מְזָה כְּחִדְשׁ יָמִים, אָבָל מָה נַעֲשֶׂה אַחֲרָי כֹּו". שְׁאֵל הַרְבֵּי, "הִישׁ לָכֶם כֶּסֶף לְקִנּוֹת שֵׁק סֶכֶר, אִם כֹּךְ עֲשׂוּ כְמוֹ שְׂאִמְרָתִי, קִנּוּ שֵׁק סֶכֶר וּמְכַרוּהוּ, וּמִמְּנוֹ תִהְיֶה פְּרָגְסָה".

הִיא רָכְשָׁה שֵׁק סֶכֶר וּמְכַרְהָ מִמְּנוֹ לְכָל הַבָּאִים לְקִנּוֹת, וְאֲזוּ נֹוֹכְחוּ הַכֹּל לְרֹאוֹת אֶת דְּבַר הַפְּלֵא, אִף כַּעֲבַר זְמַן וּזְמַנִּים, לֹא הָיָה חֶסֶר מְאוּמָה מֵהַשֵּׁק. הוּא נִשְׁאָר מְלֹא כְּבַתְחִלָּה, וְהַמְשַׁפְּחָה הַתְּפָרְגְסָה מִמְּנוֹ בְּהַרְחֵבָה בְּמִשְׁךָ מִסְפַּר שָׁנִים.

גְּדוּל בַּתּוֹרָה הָיָה רַבִּי נִפְתָּלִי, וְעָקֵב כֹּךְ נִקְרָא לְעִיר צֵאֲנֹז לְדוֹן בְּדִין תּוֹרָה, וְנִתְאַרְךָ הַדִּין עַד לִפְנֵי חַג הַשְּׁבוּעוֹת שָׁנַת תר"כ. בְּכָל שָׁנָה רִגִּיל הָיָה לְחוּג אֶת הַחַג בְּדַז'יָקוֹב בְּמַחְצַת רַבּוֹ, אִף הַשָּׁנָה לֹא יָדַע לְשִׁית עֲצָה בְּנִפְשׁוֹ.

לֹא רָאָה רַבִּי נִפְתָּלִי לְנִכּוֹן לְנִסֵּע מִצֵּאֲנֹז בְּלִי בְּרַכַּת פְּרָדָה מֵהַרַה"ק הַדְּבָרִי חַיִּים זִיע"א, וּמֵאִידֵךְ גִּיסָא, לֹא אָזַר עַז בְּנִפְשׁוֹ לְהִכְנָס וְלְהַפְּרֹד, מֵאַחַר וּכְבֹךְ הִגִּיעַ קֵהֵל גְּדוּל לְצֵאֲנֹז לְכַבּוֹד חַג הַשְּׁבוּעוֹת הַמְּמַשְׁמֵשׁ וּכְבָא, אֵלּוּ פְּנִים תְּהִינָּה לוֹ לְהַפְּרֹד עִתָּה וְלְנִסֵּע מֵהַמְּקוֹם.

תמה הדברי חיים ושאל, "על מה הסיוס", "סימתי היום ספר תהלים", ענה רבי יוסף ברוך בתמימות.

הסובבים פּרצו בגחון, אך הדברי חיים קרא ברצינות ובקש, "אולי נישטעטער רבי, נעשה חליפה ותמורה". "לא", ענהו רבי יוסף ברוך, "אינני מסכים, כל אחד יחזיק בשלו".

משיצא, פנה הדברי חיים למקורביו ואמר, "בשמים נהנים הרבה יותר כשרבי יוסף ברוך מסים ספר תהלים, מאשר מסיוס הש"ס שלי". (דער גוטער יוד)

אקדמות מפי הרבי מסטאלין

קטור מיחד שרר בין הרה"ק האוהב ישראל מאפּטא זיע"א, לבין הרה"ק רבי אשר מסטאלין זיע"א. מעת לעת, שולח הנה האוהב ישראל פריסת שלום לרבי אשר.

כאשר הגיע בנו של רבי אשר, הרה"ק הבית אהרן זיע"א אל הרבי מאפּטא לאחר חג השבועות, שאלו הרבי מאפּטא האם אביו רבי אשר מסטאלין אמר השנה אקדמות. השיבו הבית אהרן שהנה חולה, ונבצר ממנו לומר בעצמו את האקדמות כמדי שנה.

אמר האוהב ישראל באנחת רוחה, "עתה התישב לי הענין, חששתי מאד, מאחר ובכל שנה אני שומע כרוז שמכריזין בפמליא של מעלה, שקלם יתאספו ללכת לשמע את האקדמות מהרבי מסטאלין, והשנה לא שמעתי את הכרוז, עתה נחה דעתי".

(מאורי אש)

לכאן". השיבו רבי ברוך, "אספר לך הדברים, קדם החג כשבאתי לציון זקננו, בקשתי שבחג השבועות בעת קריאת עשרת הדברות, אצקה לשמע קולות וברקים כבשעת נתינתו.

כשבקשתי זאת, השפיעו עלי משמים באתו הרגע מדרגות גבוהות, לא יכלתי לבוא אליך, מגדל האורות שהרגשתי.

ענה באתי בשנית, לבקש שיקחו זאת ממני, כי אין בי כח לקבל אור כה גדול. רק אחר שנטלו ממני אותם אורות גדולים, באתי אליך". כל אחד לפום דרגא דיליה, יכול להרגיש קדשה ואורות גדולים בחג הקדוש הזה, הכל כפי ההכנה שעושה מקדם. (עבודה עבודה)

סיוס על ספר תהלים

רגיל הרה"ק רבי יוסף ברוך מנייטטאט זיע"א, ה'יהודי הטוב', למלל פסוקי תהלים בכל עת. בהליכתו ובעמדו, בנסעו ובמנוחתו, תמיד הנה צופה בתהלים של הרה"ק רבי משה מזאלושין זיע"א.

פעם איקלע רבי יוסף ברוך לצאנז, והנה הרה"ק הדברי חיים מצאנז זיע"א חוגג באתו היום סעודת מצוה כאשר השמחה גדולה במעונו, ועו בשעה טובה עלה בידו לסים את כל הש"ס בפעם המאה ואחת.

החסידיים במקום ששו ושמחו בשמחת תורה בכל עז, ויהי בשמע הדברי חיים שרבי יוסף ברוך מנייטטאט שוהה בעיר, הלה בעצמו להזמינו להשתתף עמו בסעודה החשובה לגמרה של תורה.

ענה לו רבי יוסף ברוך לעיני כל העדה, "גם לי יש היום סיוס".

יומא דהילולא

להם בן הרב, רבי שלום, ומעניש להרשעים בענש הראוי להם.

ידוע גדל התמדתו בתורה הקדושה, עד כדי שהיו לו שבעה עשר או שמונה עשר שעורים במשך המעט לעת. לא פעם ארע שעד יום רביעי בשבוע לא אכל לחם והיה עוסק בתורה הקדושה, ורק ביום רביעי אמר בפנים שוחקות, "עתה נאכל סעודת מלוא מלכה". (ארו בלבנון)

דרכו היה לומר הגמרא במהירות, ולכן נצרכו הלומדים עמו להכין את השעור קודם לכן, שיוכלו לאחז עמו. ארע ובאמצע השעור כשהיה מעשו כדרכו, נפל אפר מסיגרה על רגלו הקדושה שנחרכה היטב היטב, אך רבנו לא הרגיש כלל בזה.

הלומדים עמו הבחינו בדבר, אך רבנו שהיה שקוע בלמוד, לא הרגיש כלל בזאת, הוא נכה היטב ונצרך לרפואות, ובמשך חצי שנה לא יכל להלביש מנעל על הרגל מחמת היסורים. (ימי זכרון)

בשנת תרנ"ח נתקבל לאב"ד סטרופקוב, ואחר הסתלקות אביו בשנת תרנ"ט, מלא את מקומו כאשר מאות חסידי שגאנא נהרים אליו, מסתופפים בצלו, ומבקשים את ברכתיו.

מנעוריו הצטיין בתמימותו ובצדקותו, ובתהלוכות הקדש שירש מאביו ומזקנו, התנהג בגדרים ובמנהגים עד שקדוש יאמר לו. היה שקדן עצום, פזר נתן לאביונים כל אשר היה ברשותו, מופתיו המפלאים התפרסמו למרחקים.

רבנו נולד בשנת תרי"ז בין פסא לעשור, בבית אביו הרה"ק **רבי יחזקאל משינאוא** זיע"א שהיה בנו של הרה"ק **הדברי חיים מצאנז** זיע"א. מנעוריו הגה בתורה הקדושה בשקידה נפלאה כשהוא מתחנך בצל אביו וזקנו הקדוש. בהגיעו לפרקו היה לחתן הרה"ק **רבי אברהם חיים מלינסק**.

נקרא על שם דודו זקנו, הרה"ק **השור שלום מבעלזא** זיע"א, שהיה השדכן בזוג זה של אביו, ובזקנותו בהיותו בן שבעים וקמש שנה, חלה בחלי השתוק רח"ל, אז היתה הקריאה בפרשת וירא, והוא פקד להוסיף לו שם אברהם, על שם אברהם אבינו ע"ה שהקב"ה שלח לו מלאך לרפאותו, וכן ישלח אליו מלאך לרפאותו.

נתקמה בקשתו, והאריך ימים עוד הרבה שנים ואף הוליד בן זקנים בשנת תרצ"ד, שקראו 'יוסף יום טוב', 'יוסף', על שהוא בגימטריא יחזקאל, וכן שיוסף לו ה' עוד בן אחר. 'יום טוב', כי הברית חלה בתשעה באב שחל להיות בשבת.

ספר רבי אלחנן הלפרין, בהיות רבנו סמוך על שלחן חותנו, נהג לעתים להעלם מביתו ולגדל בכפרים ובעירות, בלא מטרה ידועה לשום נבוא, התלוונה עליו חמותו הרבנית מלינסק לפני אביו הרה"ק משינאוא, ובהזדמנות, הוכיחו אביו זיע"א על כך.

אחד השומעים מבחוץ נכנס להמליץ עליו, באומרו, ידעני בו שהוא מושיע ליהודים שבמקומות אלו, אם נרדפים הם מגויי מקומות הללו עד חרמה ואין מושיע להם, מושיע

הבטיח לאחד מחסידיו, ר' יהודה הלוי ווינפֿלד, בָּנִים, אָבֵל לֹא עֲכָשׁוּ, כִּי אִם לְאַחַר זְמַן. בִּינְתִים עֲבָרָה מִלְחַמַת הַשׁוֹאָה, הוּא וּבְנֵי בֵיתוֹ נִצְלוּ, וּבָאוּ לִפְנֵי בְּנוֹ מִמְלֵא מְקוֹמוֹ **רבי מנחם מנדל** זיע"א, בְּעַת הַיּוֹתוֹ אַחַר הַמִּלְחָמָה בְּקֹאשׁוֹ, וְהַזְכִּירוּ אֶת הַבְּטָחַת אָבִיו. הוּא הַזְכִּירָם עַל צִיּוֹן אָבִיו לְקִיָּם הַבְּטָחָתוֹ, וּבָאוּתָהּ שָׁנָה נִפְקְדוּ לְמִזְל טוֹב.

צִאצֵּאיוֹ, בְּנוֹ מִמְלֵא מְקוֹמוֹ הַרְה"ק רַבִּי מְנַחֵם מְנַדֵּל בַּעַל דְּבָרֵי מְנַחֵם, הֵילָד יוֹסֵף יוֹם טוֹב הִי"ד. חֲתָנָיו הַרְה"ק רַבִּי יִשְׁכָּר דָּב לִיפְשִׁיץ מֵאוּגוּנָאָר זִיע"א הִי"ד, בַּעַל דְּבָרֵי יִשְׁכָּר דָּב, רַבִּי חַיִּים פֶּרַנְס מֵיאֲשֵׁנִיצָא, רַבִּי מְנַחֵם מְנַדֵּל הוֹרְוויץ מְלִינְסֵק הִי"ד.

מֵאִמְרוֹתָיו

אֲבִיוִם הַבְּכוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה' בְּשִׁבְעַתִּיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יְהִי לְכֶם. צָרִיד לְהַבִּיז, וְכִי זֶהוּ הַסִּימָן לַחֲגֵי, בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה. אֲלֵא, כְּאֲשֶׁר מְבַחֲינִים בְּבוֹא הַחֵג שְׁעִבּוּדַת הַשִּׁי"ת נִרְאָה לְמִנְחָה חֲדָשָׁה; שְׁלֹא יִדְעוּ עֲלֶיהָ עַד הֵנָּה אֲפִילוֹ בְּשִׁבְעוֹתֵיכֶם, בִּימֵי הַסְּפִירָה שֶׁנִּתְּנָה כִּפְחָנָה לַחֲגֵי מְכַל מְקוֹם חֲלִילָה לְהַתְעַצֵּב וּלְהַתִּיאֵשׁ, כִּי גַם זֹאת מִתְחַבּוֹלוֹת הַיִּצָּר. אֲלֵא מִקְרָא קֹדֶשׁ יְהִי לְכֶם, וְגַם עֵתָה הַזְּמַן מְכַשֵּׁר לְהַתְקַרֵּב לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. (דברי שלום חג הַשְּׁבִיעוֹת)

בְּאִמְרֵתוֹ דְּבָרֵי תוֹכְחָה וּמוֹסֵר הִיָּה אוֹמֵר, "הַרְה"ק רַבִּי אֲלֵימְלֹךְ זִיע"א הִיָּה אוֹמֵר דְּבָרֵי כְבוּשִׁים לְעַצְמוֹ, אֲךָ כְּנִתְּנוּ הִתְיָתָה עַל אַחֲרִים, לְעוֹרְרָם לְתַשׁוּבָה. וְאֵלוֹ אֲנִי, הַגְּנִי אוֹמֵר לְאַחֲרִים, אֲךָ כְּנִתְּתִי עַל עַצְמִי. (ימי זכרון)

בְּשִׁנְתָיו הָאֲחֵרוֹנוֹת הִיָּה מִשְׁתַּק בְּגוֹפוֹ, לִלְחָה אֶחָד מִלֵּילוֹת הַחֲרָף כְּשֶׁעָה אוֹ שְׁתַּיִם אַחַר חֲצוֹת, בְּקֶשׁ לְעַמֵּד וּקְרָא לְמִשְׁמָשׁוֹ ר' חַיִּים יַעֲקֹב שְׂרוּצָה לְקוֹם, כִּי הָיוּ צָרִיכִין לְעוֹזְרוֹ. אָמַר לוֹ הַמְשַׁמֵּשׁ, "רַבִּי, הֲרִי בַחוּץ קֹר מָאד, וְהַרְבֵּי חוֹלָה, וְאִין לוֹ כְּדָאִי לְקוֹם עֲכָשׁוּ". אָמַר לוֹ, "אֵ פֿלֵא, הָא מִמֵּשׁ עֲכָשׁוּ הִיָּה כְּאִן הַיִּצָּר הֲרַע וְאָמַר לִי כְּדָבָרִים הָאֵלֶּה".

בְּעָרָה בְּשִׁנַת תר"צ עָבַר לְקֹאשׁוֹ, שֶׁם בְּנוֹ לְכַבּוֹדוֹ בֵּית מִדְרָשׁ גְּדוֹל אֵלָיו הִגִּיעוּ אֲלֵפֵי חֲסִידִים שְׂבָאוּ לְהַתְבָּרַךְ מִפִּיו וּלְהַסְתַּוֵּפֵף בְּצֵלוֹ.

מִפְרָסֵם הִיָּה כִּי 'כֹּל הַיּוֹצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה'. הַרְה"ק **רַבִּי יואֵל מִסַּאטְמֶר** זִיע"א בְּקֹר אֶת רַבְּנוֹ, וּבְקֶשׁ בְּרָכָה לְבָנָיִם וְזָכָרִים. אָמַר לוֹ רַבְּנוֹ, "הֲלֹא כְבוֹדוֹ בְּעַצְמוֹ רַבִּי וּפּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת", הִשִּׁיבוֹ הַרְבֵּי מִסַּאטְמֶר, "מִקְבְּלֵנִי מִבֵּית אָבָא שְׁלִכְבּוֹדְכֶם מְסֻרוֹ מִן הַשָּׁמַיִם הַמְפַתַּח לְפִקּוּדַת עֲקָרוֹת".

כְּדָרְבוֹ בְּקֹדֶשׁ, דָּרַשׁ מִמֶּנּוּ רַבְּנוֹ סְכוּם רַב, בְּעָרָה עֲשָׂרַת אֲלָפִים דוֹלָר, אֲךָ הַרְבֵּי מִסַּאטְמֶר אָמַר שְׂאִין לוֹ סְכוּם כְּזֶה. הִשִּׁיבוֹ רַבְּנוֹ, "הֲלֹא יֵשׁ לְכֶם חֲסִידִים עֲשִׂירִים", אָמַר הַרְבֵּי מִסַּאטְמֶר, "הֲכִי חֲסִידִים יִתְּנוּ בְּעִבּוּרֵי סְכוּם רַב כְּזֶה", הִשִּׁיבוֹ רַבְּנוֹ, "אִם חֲסִידִים רוֹצִים בְּאֵמַת שְׁלַרְבֵּי שְׁלֵהֶם יִשְׁאָר בּוֹ מִמְלֵא מְקוֹמוֹ, כְּדָאִי לְהֶם לְשִׁלְמֵם". אֲךָ כְּנִרְאָה שְׁלֹא אֶסְתַּיַּע מִלְּתָא, וְהַנְּסַתְרוֹת לַה' אֶלְקֵינוּ. (סיחתן של עבדי אבות)

חֲבַב אֶת אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ, וְכָל חַיָּו שְׂאֵף לְעֵלוֹת וּלְהַתְגַּוָּר בָּהּ, אֲךָ לֹא עָלָה בְּיָדוֹ. הַסְתַּלַּק בְּיוֹם ו' סִיוֵן ת"ש בְּקֹאשׁוֹ, וְהוּא בֶן שְׁמוֹנִים וְחֲמִשָּׁן. (תולדות אנשי שם, י"ג אורות, סיחתן של עבדי אבות)

פרשת במדבר

במדבר סיני - לדבר רק בדברי תורה

הרה"ק רבי מנחם מענדל אלטר הי"ד, בנו הצעיר של הרה"ק השפת אמת זיע"א, מלבד היותו מגדולי הרבנים בפולין, רבה של העיר פאבניץ, גם הייתה לו ישיבה חשובה בשם 'דרכי נועם'. ישיבה זו התקיימה עד לימי מלחמת העולם הראשונה ונודעה כשייבה איכותית ביותר. פעם אחת הריץ הרב מפאבניץ מכתב בהול לאביו של אחד מהתלמידים, וכתב בו כלשון הזה: דע לך כי בנך סר מדרך הישר. ניתן להבין את הבהלה הגדולה בה קיבל האבא את המכתב המפתיע הזה, בעוד שלא היו כל סימנים מקדימים לכך שבנו מתדרדר ברוחניות. תיכף משקיבל האבא של הבחור הוא עלה על הרכבת ונסע מיד לישיבה בכדי לראות את הנעשה עם בנו ולעשות ככל שביכולתו בכדי להחזירו למוטב. תוך כדי נסיעתו פגש האבא בדרכו באנשים שהיו מבאי הישיבה והוא שאל אותם על אודות בנו, אלא שהם השיבו לו כי הכל שלום אצלו, ועולם כמנהגו נוהג. חשב האבא לעצמו: אולי בכל זאת אנשים אלו אינם יודעים את האמת, והרי ראש הישיבה כותב לי שבני סר מדרך הישר. כשהגיע למקום הישיבה החליט האבא שעליו להכנס תיכף ומיד להיכל הישיבה, בכדי לראות כדת מה לעשות. להפתעתו מצא האבא את בנו יושב עם שאר חבריו הטובים ולומד בקול ובחשק רב. לא היה ניכר על הבחור שהוא השתנה מתמול שלשום. ניגש האבא לצוות הישיבה והתעניין על הבן, ואף הם מילאו פיהם בתהילת הבחור. ככל שהאבא ניסה לשמוע, האם מישהו מאנשי הצוות הבחין בהתדרדרות כלשהיא, נענה האבא בתמיהה מרובה: ברוך ה', הבחור יושב ולומד כראוי, מתפלל כראוי, וכל הליכותיו כשל בחור חסידי מהוגן. כמוכן שהאבא התפלא מאוד ולא

היה מסוגל להבין את פשר הדברים שכתב לו ראש הישיבה הרה"ק מפאבניץ. פנה האבא לביתו של ראש הישיבה, והוא נכנס אליו לשאלו על כוונת דבריו. נענה לו הרה"ק מפאבניץ ואמר לו: אתה אביו של בחור פלוני? דע לך שאני ראיתיו במו עיני שבאמצע לימודו הרי הוא פוסק ממשנתו ועוסק בדברים בטלים... ('מרבה תורה' עמוד קסז).

רבינו האור החיים הקדוש זיע"א כותב בפרשת דברים (א א) לפרש מה שנאמר 'אלה הדברים', על פי מה שאמרו חז"ל (יומא יט): אמר רבא 'דברת בם', ולא בדברים בטלים, מכאן שאסור לדבר זולת בדברי תורה ויראה, והודיע הכתוב כי משה רבינו ע"ה אלה הם הדברים אשר דבר כל ימיו מעצמו לבד הדברים אשר צוה מה' לדברם, הא למדת שקיים דברת בם, ודבריו אלה כל רואה יעיד כי כולן דברי תורה וחכמה ומוסר.

על חומרת האיסור לדבר דברים בטלים היה הרה"ק האמרי חיים מוויזניץ זיע"א מפרש את הפסוק בתחילת הפרשה (במדבר א א): **וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאֶהָל מוֹעֵד**, שבני ישראל נתבעו שכל דבריהם יהיו בבחינת 'סיני', דהיינו, דברי תורה, וזולת דיבורים אלו ראוי שלא ידברו כלל. וזהו 'במדבר סיני' - שכל הדיבורים יהיו רק בתורה.

בן צוער - תורה מתוך צער

בזמנו של הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, אשר בימים אלו מציינים מאתיים שנה לפטירתו ביום י"ד סיון תקפ"א, חי יהודי בשם ר' משה סולובייצקי. ר' משה היה עשיר גדול, הוא התעסק במסחר של

המסועפים, היה משקיע בתורה ובעיונה. חיש מהר נתגלה כבעל כשרון ועשה חיל בלימודו, עלה ונתעלה עד שנחשב בין טובי הלומדים. כחלוף כמה שנים כבר יצא שמו כמי שכוחו גדול גם באסוקי שמעתא אליבא דהלכתא ובהוראת דבר ה' זו הלכה והוא נתקבל להיות מורה הוראה בקהילת קובנא. גם את בניו הוליך עמו לבית המדרש עד שיצא שמעם כגדולים בתורה.

בנו, רבי יוסף, זכה להכנס אל הקודש פנימה ונעשה חתנו של רבי חיים מוולוז'ין. יצוין כי רבי חיים מוולוז'ין עוד הספיק לראות דור רביעי במשפחה זו, את הגאון רבי יוסף דוב סולובייצק זצ"ל, בעל 'בית הלוי', שבהיותו ילד צעיר כבר הראה את כוחו הגדול בתורה בפני זקנו מוולוז'ין.

קעבור כמה שנים אמר רבי חיים מוולוז'ין:
עכשיו אני מבין את פשר נפילתו הכלכלית של רבי משה, דבר שהיינו מתחבטים בו עידן ועידינים. כפי הנראה רצו ליתן לו משמים שושלת מפוארת של תלמידי חכמים, כשכר גדול של הצדקה שפזר, אלא שמבית עשירים לא יתכן שתצא שושלת כזו, לפיכך נטלו ממנו את העשירות, כדי שילמד תורה מתוך הדחק, ורק כך היו יכולים לזכות אותו בדורות של תלמידי חכמים מופלגים (אבי הישיבות' עמוד 169).

על הפסוק (במדבר א ח): **'לִישְׁכָּר נְתַנָּל בֶּן צוּעֵר'**, פותח רבינו האור החיים הקדוש ומסביר, שהקדימו את שבט יששכר "לצד היותו בן תורה", ולאחר מכן הוא מסביר שבשמו של נשיא שבט יששכר מרומז אופן קניית התורה: **אמצעות קניינה - 'בן צוער' שאין התורה נקנית אלא על ידי יסורין, כך היא דרכה של תורה (גיטין נז). אדם כי ימות באהל, ומסיים רבינו, שאכן נתנאל בן צוער זכה להיות נשיא שבט יששכר מפני זה שקנה את התורה מתוך צער: כי לצד המפעל הרשום בשמו שהיה בו זכה להיות נשיא לבני יששכר יודעי בינה לעתים.**

עצים לבנייה, לנגרות ולהסקה. בבעלותו היו יערות עד, משם היה קוצץ את העצים אותם היו מוכר ומייצא למדינות רבות. ר' משה היה ידוע בעשירותו המופלגת, ועוד יותר מכך היה ידוע כגומל חסדים טובים, כאיש צדקה וחסד, כי ידו הנדיבה הייתה פתוחה לעזור ולסייע לכל דל ולכל נצרך. ר' משה היה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, ותמך בלומדי תורה וברבנים. ויהי היום, ר' משה פשט את הרגל וכל עושרו הגדול הלך לפתע לטמיון. כמה החלטות עסקיות שגויות שקיבל ר' משה הביאו אותו לצאת נקי מנכסיו, והוא נשאר ללא רכוש. מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. והדבר היה לפלא גדול ולשיחת היום. הרי כולם הכירו בצדקתו וביושר לבבו, בנדיבותו הרבה ובמעשי צדקותיו המרובים, והנה אסון שכזה, טרגדיה גדולה בה הוא מאבד את כל רכושו.

בפקודת רבי חיים מוולוז'ין הושיבו בית דין מיוחד על מנת לבדוק את כל עסקיו של ר' משה בכדי לחפש ולמצוא את הסיבה לנפילתו הפתאומית. הרבנים הדיינים בדקו את כל עסקיו המסועפים של ר' משה, עברו על כל ספרי החשבונות, וניסו למצוא את הסיבה האמיתית לקריסת העסקים. לאחר בירורים מדוקדקים הגיעו הדיינים לכלל מסקנה ברורה שלא היה שום דופי בניהול הענינים.

הסברא היחידה שהעלו על סיבת הירידה מנכסיו של ר' משה הייתה 'חטא' אחד שנכשל בו, מה שעבר על דברי חכמים שתקנו באושא 'המבזבז אל יבזבז יותר מחומש' ואילו ר' משה חילק מכספו ביד נדיבה ופיזר ממונו לכל פושט יד ולכל נזקק ונצרך. רבי חיים שמע את המסקנה הזו ודחה אותה לחלוטין, באומרו כי לא יתכן שעל דבר זה נענש ר' משה בעונש חמור כזה. האם על נתינת צדקה ייענש אדם ויפסיד את כל רכושו!?

בתוך כך, הואיל ורבי משה יצא נקי מנכסיו ונשאר פנוי מעסקיו, הוא קיבל החלטה איתנה להקדיש את זמנו ללימוד תורה. הוא פנה אל עבר בית המדרש והחל ללמוד במרץ רב ובעיון גדול. את כל כוחותיו העצומים שהשקיע עד כה בעסקיו

עשרה ראשונים בבית הכנסת

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל נולד בשכונת שערי חסד בירושלים, ושם, בדירה קטנה ברחוב פרוש 11, התגורר כל ימיו ומביתו יצאה תורה והוראה לכלל ישראל. רבי שלמה זלמן קבע את מקום תפילתו בבית הכנסת הוותיק שבמרכז השכונה, "בית הכנסת הגר"א", שברחוב בר זכאי.

סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שפעם אחת הוא בעצמו הגיע לביתו של רבי שלמה זלמן כדי לשוחח אתו בדבר הלכה. תוך כדי השיחה, מסתכל רבי שלמה זלמן בשעונו ואומר לאורח: הגיע זמן התפילה! אחד מבני הבית שהקשיב לשיחה התפלא על כך, זאת לפי שידע שעד לתחילת התפילה בבית הכנסת "הגר"א" יש עוד רבע שעה, ואילו הדרך מרחוב פרוש עד לרחוב בר זכאי, מהבית של רבי שלמה זלמן עד לבית הכנסת, לא אורכת יותר משתי דקות. מדוע רבי שלמה זלמן עוצר את השיחה כבר כעת ואומר שהגיע זמן התפילה?

רבי שלמה זלמן ראה את פליאתו והוא נענה ואמר לו במתק לשונו: אילו היינו מוזמנים עתה לפגישה עם נשיא ארצות הברית, בוודאי שלא היינו יוצאים לפגישה ברגע האחרון. היינו עושים את כל ההכנות הנדרשות כדי שנהיה במקום בזמן, ועושים הכל כדי ששום תקלה ומניעה לא תעכב אותנו בדרך. האם לא ברור לנו שהיינו יוצאים לדרך הרבה יותר מוקדם מרבע שעה לפני קיומה?! על אחת כמה וכמה כשיש לנו פגישה עם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, פגישה בה יש לנו את הזכות לדבר אתו ולשטוח לפניו את תפילתנו ובקשתינו, האם לא נקדים ונצא לקראת הפגישה מספיק זמן קודם לכן?

ומי שהמשל על פגישה עם נשיא ארצות הברית נשמע לו קצת רחוק ממנו, כמה סיכויים יש לו לפגוש בנשיא, הרי לנו משל מחיי היום יום: רשת חנויות גדולה ומצליחה עשתה מבצע לרגל פתיחת סניף חדש. העשרה ראשונים שיגיעו בפתיחת החנות

יקבלו זכות קנייה. באיזה סכום? החליטה הנהלת הרשת שהסכום יהיה זהה למספר המבקרים שיהיה באותו יום בחנות. יבואו מאה איש היום - יקבלו העשרה ראשונים מאה שקל. יבואו אלף איש - יקבלו העשרה ראשונים אלף שקל. הרי אין לתאר ואין לשער מה שילך שם, יהיו אנשים שיבואו לישון בלילה על המדרכה ליד החנות, יחכו שעות על שעות סמוך לחנות, כדי שהם יהיו העשרה ראשונים בחנות, כדי לקבל את הסכומים הגדולים המובטחים.

עכשיו שימו לב, רבי יהושע בן לוי אומר במסכת ברכות (מז): **לעולם ישכים אדם לבית הכנסת כדי שיזכה וימנה עם עשרה הראשונים, שאפילו מאה באים אחריו, נותנין לו שכר כנגד כולם.** אלו שמשכימים ופותחים את בית הכנסת - מקבלים שכר כנגד כל המתפללים שיבואו אחריהם. יבואו מאה - יקבל שכר כנגד מאה איש. יבואו אלף - יקבל שכר כנגד אלף איש.

על הפסוק (במדבר א ג): **וְשָׁמְרוּ הַלְוִיִּם אֶת מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן הָעֵדוּת,** מסביר רבינו האביר יעקב זיע"א בספרו 'פתוח חותם' שיש כאן רמז על עניין זה של עשרה ראשונים בבית הכנסת, שכן 'את משמרת' הוא ראשי תיבות: א'זפן ת'פילה: מ'שכים ש'יהיו מ'עשרה ר'אשונים ת'חילה. אופן התפילה הנכון והראוי הוא שיהא האדם משכים ומגיע בעשרה הראשונים לבית הכנסת.

וכמה חבל על אותם אנשים, שבהמשך למשלים הקודמים, כבר הגיעו לבית הלבן לפגישה עם נשיא ארצות הברית, כבר הגיע הזמן של הפגישה, הנשיא מחכה עליהם והם לא נכנסים. הם נמצאים בפתח החנות, מחלקים את השוברי קנייה, זכויות של מאות ואלפי שקלים, רק להושיט את היד ולקחת. והם לא לוקחים.

הקצינים ואמרו: אם אין אתם יכולים למכור לנו - ניקח את דברי המאכל בעצמנו. הכריחו הקצינים את השותפים למסור לידיהם את מפתחות החנות, ואכן הם לקחו מתוכה כמויות של מצרכים עבור החיילים. אותם קצינים היו אנשים מהגונים יחסית ולא הייתה בדעתם לגנוב את המאכלים מהשותפים, ולכן אחרי שבת חזרו ובאו אליהם, החזירו להם את המפתחות ושילמו להם על הכל במיטב כספם.

היה רבי יצחק מתתיהו בצדקותו ובחסידותו דן עם שותפו, כיצד יעשו עם המעות שהרויחו באותו שבת, האם לחלק אותם צדקה לעניים או שמא ראוי שלא להנות מהם כלל ולהשליכם בנהר. וכפי הנשמע, נפלה ההחלטה לזרוק את כל הכסף בתוך הנהר, שלא להנות ממסחר כביכול שנעשה בעיצומו של יום שבת קודש.

נוסף לזאת החליטו השותפים, שבשל מאורע זה שכמעט באה תקלה לידם, ראוי להם לסגור כליל את בית מסחרם ולחפש לעצמם מקורות פרנסה אחרים, וכך עשו: החנות נסגרה! כיון שנשאר רבי יצחק מתתיהו מחוסר פרנסה הוא החליט לפנות לתחום הרבנות ונסע לתור לעצמו מקום מתאים בו יוכל להורות הוראה בישראל. כיון שהגיע לקהילת פינסק הסמוכה לקרלין, נודע לו כי דרוש כאן מורה הוראה, הוא הציע את עצמו, ולאחר שתהו על קנקנו בחרו בו ראשי הקהל לכהונת דיין דמתא.

בתקופה זו של אחרי סגירת החנות, בשעה שהיה רבי יצחק מתתיהו מחפש ונודד בעיירות אחר מקום מנוח לכף רגלו, הוא הביא את בנו היניק רבי אברהם, שאז היה ילד כבן שש או שבע שנים, אל בית ידידו החסיד רבי שמואל זצ"ל רב קהילת רוש וביקש ממנו שהילד ישהה אצלו והוא ישים עינו עליו. אמר רבי יצחק מתתיהו לרבה של רוש: **חס אני על בני אברהם, הלא הרבי רבי אשר הגדול מסטולין הבטיח שהוא יזכה לגדולות מעניני קדושה, ולכן אין כדאי שאטלטלהו עמי בדרכים, שהרי כך מרומז בדברי הכתוב 'האיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה' - מי שרצונו להשאר בטהרה,**

עליהם היה מבכה הגאון בעל 'פלא יועץ' ואומר: והמקדים להיות מעשרה ראשונים נוטל שכר כנגד כל הבאים, ובפרט המקדים להיות ראשון הפליג מאד בזוהר הקדוש בשבחו דקאי בדרגא דצדיק והוא תיקון גדול לפגם הברית ונעשה ריע אהוב רחימא דקב"ה, מי שמע כאלה ולא ישתדל בכל כוחו להיות הראשון או לפחות מעשרה ראשונים לעשות נחת רוח ליוצרו המשלם שכר טוב לעושי רצונו. ויש רבים שבאים בהשכמה לבית הכנסת והיו יכולים להיות מעשרה ראשונים, אלא שבחורים לישב בחוץ בעזרת בית הכנסת להרבות שיחה ועזבו לאחרים חילם ואין שם על לב ואינו מקפיד שיקדמנו אחר, לפי שאין יודעים מה המצוה הזאת. כמה חבל.

וכן נסענו איש למשפחותיו

הרה"ק רבי אברהם מסלונים זיע"א, בעל 'יסוד העבודה' נולד בשנת תקס"ד בערך, במשפחה חסידית אצילה, ענף מגזע מלכות בית דוד אביו הגאון רבי יצחק מתתיהו, ששימש דיין וריש מתיבתא בעיר פינסק קרלין והיה מיוצאי חלציו של רבינו המהרש"א הקדוש. רבי יצחק מתתיהו היה חסיד מקושר אל הרה"ק רבי אשר הגדול מסטולין זיע"א ואף הביא את בנו רבי אברהם להסתופף בצלו ולקבל את ברכתו.

סיפר נכדו הרה"ק רבי משה מידנר זצ"ל להרה"ח רבי יצחק מתתיהו לוריא ע"ה, כי רבי יצחק מתתיהו בימי חורפו, לפני שנתמנה לדיין בעיר פינסק קרלין, הייתה פרנסתו מצויה לו מחנות לממכר מצרכי מזון, אשר ניהל ביחד עם שותף פלוני מבין החסידים. פעם אחת אירע להם שחלפו בסביבה גדודי צבא וקצינים גבוהים בעיצומו של יום השבת, ויש שאומרים שהיה זה ביום שישי בין הערביים, אחרי שהם כבר קיבלו את השבת, וביקשו מהם למכור להם דברי מאכל עבור החיילים הרבים.

סירבו השותפים ואמרו לקצינים כי בשל קדושת השבת אין הם יכולים לעוסק במקח וממכר. נענו

עליו שלא להיות בדרכים, שכן דרך העולם שבדרכים באים לידי קולות והנהגות מסוימות שאין נוהגים כך כששוהים בבית.

על הפסוק (במדבר ב לד): 'וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל

חשיבות דבר שבמנין

"קפץ אחד מן המנויין לתוכן - כולן פטורין". הלכה זו עוסקת במעשר בהמה, במקרה של אדם שהיו לו בדיר טלאים רבים, והוא הוציא אותם מפתח הדיר אחד אחד בכדי לעשר את היוצא עשירי במנין. ותוך כדי עיסוקו בהוצאת הטלאים, קרה שקפץ טלה אחד מאלו שכבר יצאו ומננו, אל תוך הטלאים המרובים שהיו בדיר, ועדיין לא יצאו ולא נמנו.

הדין הוא, שכל הטלאים, בין אלה שכבר יצאו ובין אלה שנשארו בדיר, פטורים ממעשר בהמה. ודין זה אמור אפילו נותרו אלף טלאים בתוך הדיר, כי היות ומעורב בהם טלה שכבר עבר תחת השבט, הרי שכל אחד מהטלאים יש בו ספק שמה הוא הטלה הפטור, ואי אפשר שוב להוציאו ולמנותו.

הקשו בעלי התוספות: "תימה, דלכטל ברובא וליחייבו כולהו במעשר, דהא דדבר שבמנין לא בטיל היינו מדרבנן" - מדוע אין אנו אומרים כאן שאותו טלה שקפץ יתבטל ברוב הטלאים שבתוך הדיר, שכן כל הלכה זו שדבר שבמנין אינו בטל הוא רק מדרבנן, כך שאמנם הטלאים כאן הם דבר שבמנין, אך עדיין מדין תורה הם בטלים.

על כך אמר החידושי הרי"ם: אכן דבר שבמנין בטל מהתורה, משום שאצל התורה אין חשיבות מיוחדת לאגוזי פרך ורימוני בדן וכיוצא בזה, גם אם הם אכן נספרים אחד לאחד. אולם לגבי מעשר בהמה, ששם התורה עצמה ציוותה לספור ולמנות את הטלאים, הרי שהתורה נתנה לזה את החשיבות של דבר שבמנין, ולכן מהתורה זה אינו בטל.

מעשה בהרה"ק החידושי הרי"ם זיע"א שהיה מהלך בדרך יחד עם אחוזת מרעהו, אנשי שלומו, חסידים ואנשי מעשה, והיו מסיחים בדברי תורה. בצד הדרך עמד איכר מקומי, הצביע בידו על קבוצת ההולכים והיה סופר ומונה אותם: אחד, שנים, שלשה וכו'. הבחין בכך החידושי הרי"ם ואמר: אדם זה עושה אותנו לדבר שיש בו חשיבות, על ידי כך שהוא סופר אותנו, והרי זה כדבר שבמנין, שעליו ההלכה היא שאפילו באלף אינו בטל, דוגמת אגוזי פרך ורימוני בדן שחשיבותם ניכרת בהם בכך שמונים אותם אחד לאחד וקיימא לן שאינם בטלים ברוב.

הטעים החידושי הרי"ם ואמר: זו הסיבה שבטל כך נצטוונו (במדבר א ב): 'שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגָּלְתָּם'. הקב"ה ציווה למנות את בני ישראל כדי שגם בהיותם מעט מכל העמים, לא יתבטלו חלילה בין האומות, והם כדבר שבמנין שאינו בטל. ואם כי דין זה אינו אלא מדרבנן, אך עם זאת היות וכאן יש ציווי מהתורה, הרי שחשיבות הדבר שבמנין הוא גם מהתורה, ולכן אינו בטל מהתורה.

סיים החידושי הרי"ם ואמר: יסוד זה שדבר שהתורה עצמו צוותה למנותו, התורה עשאתו לדבר שבמנין, ולכן כבר מהתורה אינו בטל ברוב, יש בכוחו ליישב את קושיית בעלי התוספות במסכת בבא מציעא (ו: ד"ה קפץ) אודות מה ששינו (בכורות נח:):

לב החסידות ביטול

חסידות - ענווה וגדולה מכולם

יסוד החסידות של גילוי החסידות עובר כבריה התוכן בין בתי מבניו של הרה"ק רבי משולם פייביש מזכרז'ינע - תלמידו המובהק של הרה"ק רבי יחיאל מיכל מלושטוב זי"ע - שם הוא משוכב עתבות להיות הולך ומוסיף האדם מדעתו, כלב מלובב, לכל אשר צוה ה'.

כ"יושר דברי אמת" מתגלה החסידות והענווה הגדולה מכולם" לרצות להתבטל לאבא ולשמוח גם אם אינו מוצא רוח לעצמו, להתחסד ו"לשרוף ציפורניו אף על גב שמויק לו". ובוה בשורת הענווה, להתבטל ולהתבלל, יתעלה הכל לתקון השלם.

"יושר דברי אמת"
המבואר

חוט השדרה של החסידות

ביאור נרחב | ציונים והשוואות | אלפי מראי מקומות | פיסוק וניקוד | הקדמות מופלאות | פרקי תולדות ומבוא | כותרות משנה | עימוד מרהיב עין

ארה"ב: 437-0054 (718)
אירופה: 0176-8806-44-20
להשיג בחנויות הספרים המובחרות

אור הגולה לשרי לב

מרכז הזמנות:
1800-22-55-66

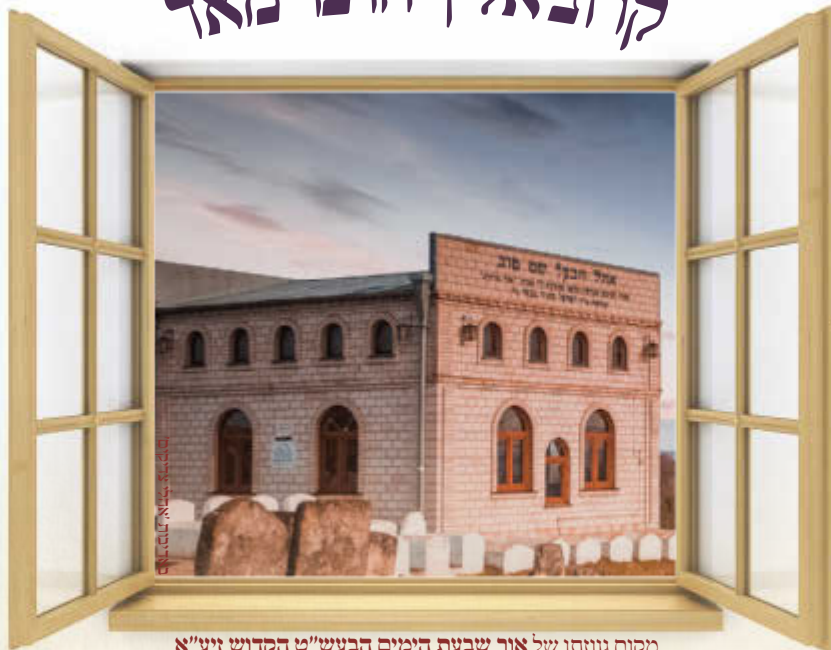
לזכות

עופר פנחס בן צילה שיחי' קרן בת רונית שתחי' טל
אדמונד שיחי' בן איזה < רונית בת ינינה יעל > בנימין בן אסתר וכל יוצאי חלציהם שיחי'
להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת

לעילוי נשמת

צילה בת דורה ומאיר ע"ה

קרוב אליך הדבר מאד

מקום גנותו של אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש זיע"א

אוצר פניני החסידות

עולמות רוחניים מלאי אור וקדושה

גליון שבועי המלקט באומנות את עיקרי ויסודות אמרי תורתם של הצדיקים
והיראים זיע"א אשר מתורתם אנו דולים ובזכותם אנו חיים וקיימים
- מסודרים על פרשת השבוע ככתבם וכלשונם -

להצטרפות חייג עכשיו: 04-8628888 והגליון בדרך אליך